

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Lucie ZETKOVÁ

**Geografická analýza krajských voleb
ve Zlínském kraji**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Miloš FŇUKAL, Ph.D.

Olomouc 2017

Bibliografický záznam

- Autor (osobní číslo):** Lucie Zetková (R14216)
Studijní obor: Učitelství geografie pro SŠ (kombinace M–Z)
- Název práce:** Geografická analýza krajských voleb ve Zlínském kraji
Title of thesis: Geographical analysis of regional elections in the Zlín Region
- Vedoucí práce:** RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.
Rozsah práce: 53 stran, 70 vázaných příloh
- Abstrakt:** Bakalářská práce se zabývá územním a časovým aspektem voleb do krajského zastupitelstva Zlínského kraje od roku 2000. Pomocí geografické analýzy zachycující prostorové difference se snaží určit oblasti nejvyšších zisků politických stran, které se dostaly do zastupitelstva, případně určit znaky obyvatelstva, které zisky jednotlivých stran ovlivňují. Výsledky ukazují, že u každé strany existuje poměrně stabilní území, ve kterém má strana silnou podporu voličů. Analýza také ukázala, že určité souvislosti mezi demografickými a socioekonomickými faktory a výsledky stran jsou, ale nejsou výrazné a u některých stran nebyly identifikovány žádné.
- Klíčová slova:** krajské volby, Zlínský kraj, strany, prostorová analýza, jádro volební podpory
- Abstract:** The thesis deals with territorial and temporal aspect of regional elections in the Zlín Region since 2000. Through the geographical analysis showing spatial differences it attempts to establish the areas of the highest gains of successful political parties, eventually to establish features of population influencing parties' gains. The results show that every party has quite stable area where it has strong electoral support. The analysis also showed that demographic and socioeconomic factors can influence the results of certain parties, although the influence was not staggering. Certain parties were not influenced at all by any of the factors.
- Keywords:** regional elections, the Zlín Region, parties, spatial analysis, core of electoral support

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne 27. dubna 2017

.....

podpis

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce RNDr. Miloši Fňukalovi, PhD.
za odbornou pomoc, veškerý věnovaný čas a cenné rady.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMŮUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie ZETKOVÁ**

Osobní číslo: **R14216**

Studijní program: **B1101 Matematika**

Studijní obory: **Matematika**

Geografie

Název tématu: **Geografická analýza krajských voleb ve Zlínském kraji**

Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je analýza geografických podmíněností volebního chování obyvatel Zlínského kraje ve volbách krajského zastupitelstva v letech 2000-2016. Autorka se zaměří na trendy vývoje a diferenciaci daného jevu do úrovně obcí, na jeho souvislost se základními demografickými znaky obyvatelstva (věková struktura, náboženská struktura, ekonomické postavení ...). Zdrojem prostorových dat bude digitální prostorová databáze ArcČR 500, zdrojem statistických dat databáze ČSÚ (zejména výsledky SDLB 2011), případně archivní výzkum.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 5 000 - 8 000 slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. práce o volbách a analýze volebních výsledků, především:

Blažek, J. - Kostecký, T (1991): Geografická analýza výsledků parlamentních voleb v roce 1990. Sborník ČGS, 96, str. 1-14, Praha, Academia.

Volby v demokracii (1995). Brno, Mezinárodní politologický ústav Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

Klíma, M. (1998): Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha, Radix.

Klokočka, V. (1991): Politická reprezentace a volby v demokratických systémech. Praha, Aleko.

Krejčí, O. (1994): Kniha o volbách. Praha, Victoria Publishing.

Krejčí, O. (1992): Kdo vyhraje volby '92. Praha, Ucho.

Linek, L. et. al. (2003): Volby do poslanecké sněmovny 2002. Praha, Sociologický ústav Akademie věd České republiky.

Sartori, G. (2001): Srovnávací ústavní inženýrství: zkoumání struktur, podnětů a výsledků. Praha, Sociologické nakladatelství.

Šaradín, P (2002): Volby 2002: analýza programů a výsledků ve volbách do Poslanecké sněmovny. Olomouc, Periplum.

Možnosti úpravy či reformy volebního systému v ČR (1999). Praha, Vysoká škola ekonomická.

2. učebnice politické geografie, namátkou:

Short, J. (1993): An Introduction to Political Geography. London, Routledge.

Stát, prostor, politika: vybrané otázky politické geografie (2000). Praha, Univerzita Karlova.

Baar, V. (1996): Politická geografie. Ostrava, Ostravská univerzita.

3. přehledy výsledků jednotlivých voleb s komentáři o volebních systémech.

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 31. března 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2017

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 31. března 2016

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíle práce.....	11
3	Metodika.....	12
4	Historie vzniku krajů.....	14
5	Působnost a orgány kraje.....	17
5.1	Působnost kraje	17
5.1.1	Samostatná působnost	17
5.1.2	Přenesená působnost	18
5.2	Orgány kraje.....	18
5.2.1	Zastupitelstvo	18
5.2.2	Rada	19
5.2.3	Hejtman	20
5.2.4	Krajský úřad	20
5.2.5	Zvláštní orgány.....	20
6	Volební systém do krajských zastupitelstev	21
6.1	Obecná ustanovení	21
6.2	Aktivní a pasivní volební právo	21
6.3	Kandidátní listiny a hlasovací lístky	22
6.4	Hlasování	22
6.5	Zjišťování výsledků	23
6.6	Rozdělení mandátů.....	23
7	Charakteristika Zlínského kraje.....	25
8	Analýza výsledků voleb	26
8.1	Jednotlivé volby s ohledem na volební účast a výsledky	26
8.1.1	Volby v roce 2000.....	26
8.1.2	Volby v roce 2004.....	27
8.1.3	Volby v roce 2008.....	28
8.1.4	Volby v roce 2012.....	29
8.1.5	Volby v roce 2016.....	30
8.2	Zisky politických stran.....	32
8.2.1	Česká strana sociálně demokratická.....	32
8.2.2	Občanská demokratická strana.....	33
8.2.3	Komunistická strana Čech a Moravy	33
8.2.4	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová.....	34
8.2.5	Zlínské hnutí nezávislých.....	35

8.2.6	Evropští demokraté a Nezávislí starostové pro kraj	35
8.2.7	Starostové a nezávislí	35
8.2.8	Strana práv občanů Zemanovci	36
8.2.9	ANO 2011	36
8.2.10	Svobodní a Soukromníci	36
8.2.11	Svoboda a přímá demokracie	36
8.3	Stanovení jader volební podpory	37
8.3.1	Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2000	37
8.3.2	Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2004	37
8.3.3	Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2008	38
8.3.4	Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2012	39
8.3.5	Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2016	40
8.4	Vývoj volebních jader stabilních politických stran	42
8.4.1	Období během let 2000–2004	42
8.4.2	Období během let 2004–2008	43
8.4.3	Období během let 2008–2012	45
8.4.4	Období během let 2012–2016	46
8.5	Korelační vztahy	48
8.5.1	Volby v roce 2012	48
8.5.2	Volby v roce 2016	49
9	Závěr	50
10	Summary	52
11	Seznam použité literatury	54
	Přílohy	56

1 Úvod

Volby jsou v moderních demokraciích svobodným aktem spojeným s výběrem reprezentantů daného státu, územního celku nebo skupiny občanů a ve všech demokraticky fungujících státech jsou nezbytnou složkou politického systému. Na území dnešní České republiky začaly volby plnohodnotně plnit svou funkci až po pádu komunistického režimu v roce 1989. První volby do Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu již samostatné České republiky proběhly v roce 1996. V této době se také stala aktuální potřeba decentralizace veřejné správy. V roce 1997 byl po obsáhlé diskuzi přijat zákon o vyšších územních samosprávných celcích a 12. listopadu 2000 se konaly první volby do krajských zastupitelstev.

Pokud chceme nějakým způsobem hodnotit výsledky voleb, je nutno brát v potaz několik aspektů. Jedním z nich je prostor. Chování voliče je ovlivněno místem a prostředím, kde žije. Názorným příkladem mohou být rozdílné preference městského a venkovského obyvatelstva. Dalším faktorem je čas. Chování voličů není stabilní a může se změnit během jednoho volebního období. Vliv na výsledky voleb mohou mít i demografické a socioekonomické faktory jako je věk voliče, jeho náboženské vyznání nebo ekonomické postavení v rámci společnosti (Blažek, 1991, 2–3). Senioři se například zajímají o jiné body ve volebních programech politických stran než studenti nebo rodiny s dětmi a manažer firmy určité kroky vlády podporuje, zatímco pro dělníka pracujícího v továrně jsou tyto kroky naprosto nepřijatelné.

Bakalářská práce zkoumá územní a časový aspekt vývoje volební podpory politických stran, které v letech 2000–2016 získaly místa v zastupitelstvu Zlínského kraje. Snaží se zjistit, jaké je rozmístění jader volební podpory jednotlivých stran a jak se tato jádra měnila během daného období. Mimo to se snaží objevit souvislosti mezi výsledky voleb a různými demografickými a socioekonomickými znaky obyvatelstva Zlínského kraje. Práce se tedy snaží odpovědět zejména na tyto otázky:

- Ve kterých SO ORP byla účast voličů ve volbách nejvyšší a kde naopak nejnižší?
- V jakých částech Zlínského kraje získaly výše uvedené strany v jednotlivých letech 2000–2016 nejvíce hlasů a kde naopak nejméně?
- Kde se v rámci Zlínského kraje nachází volební jádra jednotlivých politických stran? Mění se nějakým způsobem tato jádra během let 2000–2016?

- Mají demografické a socioekonomické faktory nějaký vliv na volební chování voličů v kraji?
- Pokud ano, do jaké míry toto chování ovlivňují?

2 Cíle práce

Cílem práce je analýza výsledků voleb do krajských zastupitelstev ve Zlínském kraji v letech 2000–2016. V tomto období proběhlo celkem 5 voleb, a to v letech 2000, 2004, 2008, 2012 a 2016. Práce se zabývá výsledky všech politických seskupení, která v tomto období překročila minimální hranici stanovenou pro postup do skrutinia – 5 %. Celkem čtyřem stranám se podařilo probojovat do zastupitelstva v každých volbách. Těmito stabilními součástmi zlínské krajské politické scény jsou Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL; v roce 2000 kandidovala v rámci Čtyřkoalice), Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) a Občanská demokratická strana (ODS). Kromě nich budeme analyzovat i výsledky dalších stran, které se přes 5% hranici dostaly méně než pětkrát. Jsou to Zlínské hnutí nezávislých (ZHN) v roce 2000; Evropští demokraté a Nezávislí starostové pro kraj (ED+NSK) v roce 2004; Starostové a nezávislí (STAN) v roce 2008; Strana Práv Občanů Zemanovci (SPOZ) a Starostové a nezávislí (STAN) spojení s TOP 09 v roce 2012; ANO 2011, Starostové a nezávislí (STAN), Svoboda a přímá demokracie (SPD) a Svobodní a Soukromníci v roce 2016.

Hlavním cílem této práce je charakterizovat základní územní aspekty volebního chování voličů Zlínského kraje pomocí kvantitativní analýzy výsledků voleb do krajského zastupitelstva, které proběhly v letech 2000–2016, a následně toto chování interpretovat. Práce metodologicky i strukturou vychází z textové části Atlasu voleb do zastupitelstva Pardubického kraje, který vydal ČSÚ ve spolupráci s Katedrou geografie Univerzity Palackého v roce 2016. Výzkum bude zaměřen pouze na výsledky jedenácti výše uvedených politických stran. Základním územím, které podrobíme analýze, je území obcí. Práce bude zacílena na porovnání účasti voličů v jednotlivých obcích, stanovení jader volební podpory daných stran a jejich časovou změnu a korelační vztahy mezi výsledky voleb a určitými socioekonomickými a demografickými znaky obyvatelstva Zlínského kraje.

3 Metodika

Práce je postavena na datech obsahující výsledky voleb do zastupitelstva Zlínského kraje z let 2000, 2004, 2008, 2012 a 2016. Kromě administrativních map jsou tato data použita při tvorbě všech tabulek, grafů i map.

Data o výsledcích voleb byla poskytnuta pobočkou Českého statistického úřadu ve Zlíně. Tato data byla získána ve formátu .xls, upravena do vhodné podoby a následně využita k analýzám účasti ve volbách, zisků jednotlivých stran a jader volební podpory.

Volební účast v obci je podíl voličů, kteří přišli k volebním urnám, k počtu voličů, kteří jsou zapsaní ve volebním seznamu obce. Zisk politické strany v obci je určen podílem počtu hlasů pro stranu k počtu všech platných hlasů v obci. Jádro volební podpory je území, na kterém má volební strana nejvyšší podporu a ze kterého zároveň získala 50 % svých hlasů. Předpokládá se, že strana reprezentuje hlavně právě zájmy voličů ze svého volebního jádra a v politických rozhodnutích se vyhýbá krokům, které by byly v oblasti jejího volebního jádra nepopulární (např. při rozhodování o cílech veřejných investic). „Prakticky“ se jádro vymezuje tak, že se obce seřadí sestupně podle relativního volebního zisku strany a pak se od první obce v pořadí kumulativně sčítají absolutní počty hlasů pro stranu až do chvíle, kdy součet přesáhne 50 % z celkového zisku hlasů (Jehlička, 1991, 84).

Výchozí území je území obcí Zlínského kraje podle současného administrativního členění. V roce 2000 existovalo v tomto kraji 300 obcí, ale během šestnácti let vzniklo dalších sedm obcí (v roce 2001 vznikly 4 nové obce: Bohuslavice nad Vláří se odtrhly od Slavičina, Lukoveček od Fryštáku, Ostrata od Zlína a Šelešovice od Kroměříže; v roce 2009 vznikla obec Želechovice nad Dřevnicí, která byla do té doby součástí Zlína, v roce 2013 se od Valašského Meziříčí oddělily 2 obce – Krhová a Poličná; ČSÚ, 2015). Pro účely analýz v tomto textu vycházíme z administrativního členění k 1. 1. 2017. Ve volbách předcházejících roku úředního vzniku obcí jsou jim přiřazeny relativní hodnoty volebních výsledků obce, jejíž byly v té době součástí. To znamená, že například v případě voleb v roce 2012 obce Krhová a Poličná ještě samostatně neexistovaly a byly součástí města Valašského Meziříčí, tudíž jsou jim přiřazeny stejné relativní hodnoty jako tomuto městu.

Podobný byl postup při určování počtu obcí v jádře politické strany: v letech předcházejících roku úředního vzniku obcí jsou obce, které patřily do volebního jádra strany, počítány jako již vzniklé, i když v té době ještě reálně neexistovaly.

V části práce, kde je zkoumán vliv demografických a socioekonomických faktorů na výsledky voleb, jsou použita data obsahující výsledky voleb do krajského zastupitelstva Zlínského kraje z let 2012 a 2016 a data ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011, která byla získána z Veřejné databáze Českého statistického úřadu a následně opět převedena do formátu .xls. U výše uvedených dat budeme zkoumat míru závislosti pomocí tzv. korelačního koeficientu. Tento koeficient může nabývat hodnot od 1 do -1 , podle toho, jak moc jsou na sobě určitá data závislá či nikoliv (Brázdil, 1995, 121). Pro náznak souvislostí dvou jevů bude pro nás důležitá hodnota 0,2 nebo $-0,2$; hodnoty větší než 0,2 (respektive menší než $-0,2$) budou značit prokazatelnou souvislost těchto jevů. Jednotlivé korelace byly vypočítány pomocí funkce CORREL v programu Excel.

Mapy jsou vytvořeny v programu ArcGis společnosti ESRI. Všechna data jsou aplikována na vrstvu obcí Zlínského kraje, která byla získána z digitální vektorové geografické databáze ArcČR 500. Grafy jsou vytvořeny v programu Excel. Všechny mapy v bakalářské práci jsou zpracovány autorkou jejího textu.

4 Historie vzniku krajů

Kraje v podobě, jak je známe dnes, patří k nejmladším územním strukturám vzniklým na území České republiky.

Veřejná správa byla do sametové revoluce v roce 1989 fakticky tvořena pouze státní správou podřízenou Komunistické straně Československa. Byla vykonávána prostřednictvím krajských, okresních a místních/městských národních výborů, které byly sice formálně voleny, ve volbách však vystupovaly pouze jednotné kandidátní listiny tzv. Národní fronty. Tento model byl příliš centralizovaný a také málo pružný, protože veškerou správu fakticky provádělo Ministerstvo vnitra.

V roce 1990 odstartovala první etapa reformy veřejné správy. Byly zrušeny národní výbory všech stupňů a kromě funkce nejnižších orgánů státní správy se obce staly i tzv. základními územními samosprávnými celky (ZÚSC). Hlavním cílem reformy veřejné správy byla ale kompletní realizace článků 99–105 Ústavy České republiky z 16. prosince 1992, které kromě ZÚSC předpokládají i existenci tzv. vyšších územních samosprávných celků (VÚSC). Zavádění VÚSC – tj. krajů a hlavního města Praha – proběhlo se značným zpožděním až po složitých odborných i politických diskuzích. Nakonec pro ně byl použit v České republice tradiční tzv. smíšený model, to znamená, že kraje byly pověřeny vykonávat státní správu i samosprávu současně.

Zásadní spor se vedl o počet a hranice nových územně správních jednotek. Na začátku diskuzí existovaly 2 krajní varianty. První varianta navrhovala ustanovení 3 krajů – Čechy, Morava a Slezsko, Praha. Druhá varianta počítala s 80 kraji, které by odpovídaly stávajícím okresům. Po roce 1996 se v debatách ustálil počet krajů na zhruba 10. V červenci 1997 vláda předložila návrh, podle kterého mělo v České republice vzniknout včetně Prahy 13 krajů. Kraje odpovídaly těm dnešním s několika výjimkami. Kraj Vysočina neměl vzniknout a jeho okresy měly být přiřazeny k Jihočeskému, Pardubickému a tehdy Brněnskému kraji, okres Jeseník byl součástí tehdy Ostravského kraje a okres Hodonín Zlínského kraje. Další varianty byly předloženy tehdy opoziční ČSSD. První návrh byl nepatrnou obměnou územního členění z roku 1960. Druhý počítal s 11 kraji, kde Plzeňský kraj byl spojený s Karlovarským, Pardubický s Královéhradeckým a tehdy Jihlavský a Brněnský. Poslední návrh opozice, na který posléze přistoupila i vláda, předpokládal zřízení 13 krajů a Hlavního města Prahy v dnešní podobě. Dne 23. října 1997 byl tento návrh schválen Poslaneckou sněmovnou (Čaloud,

2005, 14). Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, byl vyhlášen 31. prosince 1997 s účinností od 1. ledna 2000.

V roce 2001 byly některé kraje zákonem č. 176/2001 Sb. přejmenovány – Budějovický na Jihočeský kraj, Jihlavský na kraj Vysočina, Brněnský na Jihomoravský kraj a Ostravský na Moravskoslezský kraj. V roce 2011 byl zákonem č. 135/2011 Sb. přejmenován kraj Vysočina na Kraj Vysočina.

Tab. 1: Porovnání vyšších územních samosprávných celků České republiky k 1. 1. 2017

hl. město / kraj	rozloha [km ²]	počet obyvatel	počet okresů	počet ORP	počet POU	počet obcí
Hl. město Praha	496	1 280 508	-	-	-	1
Středočeský	10 929	1 338 982	12	26	55	1 144
Jihočeský	10 058	638 782	7	17	37	624
Plzeňský	7 649	578 629	7	15	35	501
Karlovarský	3 310	296 749	3	7	14	134
Ústecký	5 339	821 377	7	16	30	354
Liberecký	3 163	440 636	4	10	21	215
Královéhradecký	4 759	550 804	5	15	35	448
Pardubický	4 519	517 087	4	15	26	451
Kraj Vysočina	6 796	508 952	5	15	26	704
Jihomoravský	7 188	1 178 812	7	21	34	673
Olomoucký	5 271	633 925	5	13	20	402
Zlínský	3 963	583 698	4	13	25	307
Moravskoslezský	5 431	1 209 879	6	22	30	300
celkem	78 871	10 578 820	76	205	388	6 258

zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze, Stav obyvatel a pohyb obyvatelstva
 vysvětlivky: ORP – obec s rozšířenou působností, POU – obec s pověřeným obecním úřadem,
 znak (-) znamená, že se jev nevyskytuje

Toto zřízení má ale několik zásadních nedostatků. Nesrovnatelné jsou např. Karlovarský a Moravskoslezský kraj, ať už z hlediska ekonomické síly nebo z hlediska počtu obyvatel. Další velice zásadní chyba je nerespektování přirozených hranic a spádovosti okresů, které ovlivňuje do značné míry i život obyvatelstva (Čaloud, 2005, 15).

Pro statistické účely nebo čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie se nejen v České republice používá 5 úrovní tzv. územních jednotek NUTS (Nomenclature of Units for Territorial Statistics), které v roce 1988 zavedl Evropský statistický úřad (Portál územního plánování, 2017). Z hlediska poskytování finančních prostředků krajům je nejdůležitější úroveň NUTS II. Vzhledem k tomu, že kraje v České republice jsou z pohledu velikosti i počtu obyvatel menší, než stanovil Evropský statistický úřad, musí být sdruženy do větších celků tzv. regionů soudržnosti. Tyto celky byly ustanoveny v § 15 zákona 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Tab. 2: Regiony soudržnosti v České republice

region soudržnosti	vyšší územní samosprávný celek
Praha	Hlavní města Praha
Střední Čechy	Středočeský kraj
Jihozápad	Jihočeský kraj, Plzeňský kraj
Severozápad	Karlovarský kraj, Ústecký kraj
Severovýchod	Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj
Jihovýchod	Jihomoravský kraj, Kraj Vysočina
Střední Morava	Olomoucký kraj, Zlínský kraj
Moravskoslezsko	Moravskoslezský kraj

zdroj: § 15 zákona 248/2000 Sb.

5 Působnost a orgány kraje

Základním legislativním dokumentem, který stanovuje kompetence krajů v samostatné i přenesené působnosti a činnosti jeho orgánů, je zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ze kterého vychází i následující podkapitoly.

5.1 Působnost kraje

Krajem se v českém právním řádu rozumí územní společenství občanů, které má právo na samosprávu. Je to veřejnoprávní korporace, která má vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu.

Občan kraje je dle § 12 fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je přihlášená k trvalému pobytu v některé obci v územním obvodu kraje. Občan kraje starší 18 let má právo volit a být volen do zastupitelstva, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva, nahlížet a vyjadřovat se k rozpočtu a závěrečnému účtu kraje, požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem, podávat orgánům kraje návrhy, připomínky a podněty a hlasovat v krajském referendu.

5.1.1 Samostatná působnost

V § 2 zákona č. 129/2000 Sb. je uvedeno, že kraj spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona. Podle § 14 patří do samostatné působnosti kraje záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje (například tvorba obecně závazných vyhlášek). Kraj může zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky kraje. Při výkonu samostatné působnosti musí kraj spolupracovat s obcemi, ale nesmí zasahovat do jejich samostatné působnosti. Pokud je to možné, musí kraj s obcemi projednat opatření, která se jich týkají, předem.

5.1.2 Přenesená působnost

Přenesená působnost krajů je vymezena v zákoně o krajích v § 2, § 29 a § 30. Státní správu vykonávají orgány kraje jako svou přenesenou působnost. Řídí se zákony a jinými právními předpisy, tj. usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů a opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti. Kraj je při výkonu státní správy správním obvodem. Kraj je povinen zabezpečit výkon přenesené působnosti.

5.2 Orgány kraje

Mezi orgány kraje řadíme zastupitelstvo kraje, radu kraje, hejtmána kraje, krajský úřad a zvláštní orgány.

5.2.1 Zastupitelstvo

Činnost, podoba, pravomoci a jednání zastupitelstva jsou popsány v § 31–55 zákona č. 129/2000 Sb.

Zastupitelstvo kraje je jediný orgán kraje, který je volený přímo. Počet členů zastupitelstva určuje tab. 3.

Tab. 3: Stanovený počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel

počet obyvatel v kraji	počet členů zastupitelstva
do 600 000	45
600 001–900 000	55
nad 900 000	65

zdroj: § 31 zákona 129/2000 Sb.

Členové mají právo předkládat návrhy a vznášet dotazy a připomínky na radu nebo předsedy výborů. Povinností členů zastupitelstva je zúčastňovat se zasedání.

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samostatné i přenesené působnosti. Smí předkládat návrhy Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a Ústavnímu soudu a vydává

obecně závazné vyhlášky kraje, zřizuje a ruší výbory, pokud není kraj zároveň regionem NUTS 2, volí své zástupce do regionálních rad regionů soudržnosti. Schvaluje rozpočet a závěrečný účet kraje. Zastupitelstvo také může zrušit usnesení rady kraje, volit a odvolávat hejtmana, jeho náměstkyni, předsedy a členy výborů a členy rady. Kromě toho stanovuje počet uvolněných členů rady, výši odměn a cestovních náhrad členům zastupitelstva. Rozhoduje o vyhlášení krajského referenda a o různých majetkoprávních úkonech.

Po volbách volí členové zastupitelstva na zasedání hejtmana, náměstkyni hejtmana a členy rady. Zastupitelstvo se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce. Zasedání zastupitelstva písemně svolává a řídí zpravidla hejtman. K platnému usnesení, rozhodnutí nebo volbě zastupitelstva je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Jestliže při zahájení zasedání zastupitelstva nebo v jeho průběhu není přítomna nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva, předsedající toto zasedání zastupitelstva ukončí. Zasedání zastupitelstva je veřejné. Krajský úřad zveřejní informace o zasedání a programu nejméně 10 dnů předem na úřední desce. Do 10 dnů od zasedání je na krajském úřadě dostupný zápis.

5.2.2 Rada

Činnost a pravomoci rady jsou stanoveny v § 57–60 zákona č. 129/2000 Sb.

Rada je výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti. Při výkonu své působnosti odpovídá zastupitelstvu. Může rozhodovat ve věcech přenesené působnosti, jen stanoví-li tak zákon. Je tvořena hejtmanem, náměstkyní hejtmana a dalšími členy rady, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva. Počet členů rady je určen počtem obyvatel kraje – do 600 000 obyvatel 9 členů, nad 600 000 obyvatel 11 členů. Rada se schází ke svým schůzím podle potřeby. Schůze svolává hejtman a jsou neveřejné. K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí je třeba opět souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady. Kromě jiného rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva, zabezpečuje hospodaření podle schváleného rozpočtu a zřizuje a ruší podle potřeby komise.

5.2.3 Hejtman

Činnost a pravomoci rady jsou stanoveny v § 61–64 zákona č. 129/2000 Sb.

Hejtman zastupuje kraj navenek. Hejtmana a jeho náměstka (náměstky), který ho zastupuje, volí zastupitelstvo z řad svých členů. Odpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu. Je-li hejtman ze své funkce odvolán nebo se funkce vzdal a není-li současně zvolen nový hejtman, vykonává jeho pravomoci náměstek hejtmana případně člen rady. Po volbách zůstává dosavadní hejtman ve funkci až do doby, kdy nové zastupitelstvo zvolí nového hejtmana. Hejtman kromě jiného podepisuje právní předpisy kraje, svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a rady, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva a zápis z jednání rady.

5.2.4 Krajský úřad

Podle § 65–70 zákona č. 129/2000 Sb. plní krajský úřad úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem a radou a napomáhá činnosti výborů a komisí, ale také vykonává přenesenou působnost. Krajský úřad kontroluje činnost orgánů obcí při výkonu přenesené působnosti. Je tvořen ředitelem, který je odpovědný hejtmanovi, a zaměstnanci kraje. Krajský úřad se člení na odbory a oddělení.

5.2.5 Zvláštní orgány

Podle § 65 zákona č. 129/2000 Sb. může hejtman zřídit zvláštní orgány (např. bezpečnostní radu kraje).

6 Volební systém do krajských zastupitelstev

Volby do zastupitelstev krajů jsou legislativně ukotveny v první části zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů.

6.1 Obecná ustanovení

Podle § 1–3 zákona č. 130/2000 Sb. je funkční období zastupitelstva čtyřleté. Volby vyhlašuje prezident republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Konají se tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva podle zásad poměrného zastoupení. Datum voleb musí být zasazeno do doby začínající 30. dnem před uplynutím volebního období a končící dnem jeho uplynutí. Volební místnosti jsou otevřeny vždy 2 dny v pevně stanovenou dobu, a to v pátek od 14.00 do 22.00 a v sobotu od 8.00 do 14.00. Pokud zákon nestanoví jinak, konají se volby ve všech krajích ve stejné dny.

6.2 Aktivní a pasivní volební právo

Tato práva jsou stanovena v § 4 a § 5 zákona č. 130/2000 Sb.

Právo volit do zastupitelstva kraje má státní občan České republiky, který alespoň ve druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let a je přihlášen k trvalému pobytu v obci daného kraje.

Členem zastupitelstva kraje může být zvolen každý volič kromě osoby, jejíž funkce je vykonávána na ministerstvu, jiném ústředním orgánu státní správy, na orgánu státní správy s celostátní působností nebo pokud je volič zástupce instituce, v níž má kraj majetkovou účast.

Pasivní i aktivní volební právo nemá osoba, které byla omezena osobní svoboda nebo svéprávnost.

6.3 Kandidátní listiny a hlasovací lístky

Podle § 20–24 zákona č. 130/2000 Sb. mohou kandidátní listiny podávat registrované politické strany, politická hnutí a jejich koalice. Každá politická strana, politické hnutí a koalice může podat pouze jednu kandidátní listinu, která musí být nejpozději 66 dnů před dnem voleb podána na krajském úřadě.

Hlasovací lístek se tiskne samostatně pro každou politickou stranu, politické hnutí nebo koalici. Na každém hlasovacím lístku musí být uveden název kraje, vylosované číslo; nezkrácený název politické strany, politického hnutí nebo koalice; jméno, příjmení, věk, povolání, obec trvalého pobytu kandidátů, jejich pořadí označené arabskými číslicemi a příslušnost k určité politické straně nebo hnutí. Hlasovací lístky jsou opatřeny otiskem razítka krajského úřadu. Hlasovací lístky zašle krajský úřad starostům, kteří zajistí, aby hlasovací lístky byly dodány všem voličům nejpozději 3 dny přede dnem voleb do zastupitelstva kraje a v den voleb do zastupitelstva kraje všem okrskovým volebním komisím.

6.4 Hlasování

Hlasování je stanoveno v § 25–37 zákona č. 130/2000 Sb.

Probíhá ve stálých volebních okrscích. Voliči jsou zapsáni ve stálých seznamech voličů. Těm, kteří nebudou moci volit ve svém volebním okrsku, vydá obecní úřad voličský průkaz. Ve volební místnosti musí být volební schránka, dostatečné množství hlasovacích lístků, dostatečným množstvím prázdných neprůhledných jednobarevných obálek s úředním razítkem a výpis ze stálého seznamu voličů. Ve volební místnosti jsou pro každý volební okrsek určeny pro úpravu hlasovacích lístků zvláštní prostory oddělené tak, aby byla zajištěna tajnost hlasování.

Každý volič hlasuje osobně. Volič po příchodu do volební místnosti prokáže svou totožnost a státní občanství České republiky platným občanským průkazem nebo cestovním pasem České republiky. Následně obdrží od okrskové volební komise úřední obálku, vstoupí do prostoru určeného k úpravě hlasovacích lístků a zde vloží do úřední obálky jeden hlasovací lístek. Na hlasovacím lístku může zakroužkováním pořadového čísla nejvýše čtyřem kandidátům uvedených na témže hlasovacím lístku dát

tzv. preferenční hlasy. Po opuštění prostoru určeného pro úpravu hlasovacích lístků vloží úřední obálku s hlasovacím lístkem před okrskovou volební komisí do volební schránky.

6.5 Zjišťování výsledků

Podle § 38–47 zákona č. 130/2000 Sb. dá předseda okrskové volební komise po ukončení hlasování otevřít volební schránku. Okrsková volební komise vyjme obálky s hlasovacími lístky z volební schránky a spočítá je. Po vynětí hlasovacích lístků z úředních obálek komise rozdělí a sečte hlasovací lístky, které byly odevzdány pro jednotlivé politické strany, hnutí a koalice, přičemž vyloučí neplatné hlasovací lístky. Dále sečte preferenční hlasy, které byly odevzdány jednotlivým kandidátům. Pokud volič dal na hlasovacím lístku preferenční hlas více než čtyřem kandidátům, hlasovací lístek se počítá, ale k preferenčním hlasům se nepřihlíží. Neplatné jsou hlasovací lístky, které nejsou na předepsaném tiskopise, dále ty, které jsou přetrženy a které nejsou vloženy do úřední obálky. Hlas voliče je neplatný, je-li v úřední obálce více než jeden hlasovací lístek.

Po podepsání zápisu o průběhu a výsledku hlasování předseda okrskové volební komise předá zápis o průběhu a výsledku hlasování, popř. výsledek hlasování na technickém nosiči neprodleně Českému statistickému úřadu na pracovišti v sídle pověřeného obecního úřadu. Český statistický úřad následně vyhotoví zápis o výsledku voleb, který zašle jak politickým subjektům, které se voleb zúčastnily, tak krajskému úřadu, který výsledek uveřejní na úřední desce.

6.6 Rozdělení mandátů

Podle § 43 zákona č. 130/2000 Sb. se stanovený počet mandátů v zastupitelstvu kraje rozdělí politickým subjektům ve skrutiniu, kam postupují pouze ty, které v rámci kraje získaly alespoň 5 % z celkového počtu platných hlasů v kraji. Mandáty se rozdělují podle upravené D'Hondtovy metody. Počet platných hlasů pro každou z politických stran se postupně dělí číslem 1,42 a dále celými čísly počínaje číslem 2. Vypočte se tolik podílů, kolik kandidátů je uvedeno na hlasovacím lístku (kromě odvolaných a těch, kteří rezignovali). Hodnoty podílů se vypočítávají a uvádějí se zaokrouhlením na 2 desetinná místa směrem nahoru. Všechny podíly se pak seřadí sestupně podle velikosti a uvede se

seznam tolika podílů, kolik členů zastupitelstva kraje má být zvoleno. V případě rovnosti dvou a více podílů v této řadě je pro jeho pořadí rozhodující celkový počet hlasů pro politický subjekt, a je-li i tento shodný, rozhodne o pořadí podílu los. Za každý podíl připadne politickému subjektu jeden mandát. V rámci hlasovacích lístků případnou mandáty kandidátům podle pořadí. Jestliže však některý z kandidátů získal takový počet preferenčních hlasů, který činí nejméně 5 % z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro tento politický subjekt v rámci kraje, připadne mandát přednostně tomuto kandidátovi.

7 Charakteristika Zlínského kraje

Zlínský kraj se nachází na jihovýchodě Moravy. Kraj je především hornatého charakteru, východní úsek hranice je tvořen pohořími Bílé Karpaty a Javorníky, které zasahují i na Slovensko. Severní část kraje ohraničují Moravskoslezské Beskydy a na západě můžeme najít pohoří Chřiby. Přes západní část kraje se táhne Hornomoravský úval, který v oblasti kolem Uherského Hradiště přechází v Dolnomoravský úval.

Rozlohou 3 963 km² (5 % rozlohy ČR) je Zlínský kraj v mezikrajském srovnání čtvrtý nejmenší. Jeho hustota zalidnění (147,5 obyv./km²) patří v rámci ČR k těm vyšším (ČSÚ, 2017a). Kraj na západě sousedí s krajem Jihomoravským, na severovýchodě s krajem Olomouckým, na severu s krajem Moravskoslezským a na východě se slovenským Trenčianským krajem. Je tvořen 4 okresy – Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín, 13 správními obvody obcí s rozšířenou působností, 26 správními obvody obcí s pověřeným obecním úřadem a 307 obcemi, z toho 30 obcí je městy a 6 obcí městysi (ČSÚ, 2017b).

Pokud srovnáme správní obvody obcí s rozšířenou působností, tak největším je Vsetínsko. Nejvíce obcí leží na Uherskohradištsku (48 obcí), které je těsně následováno Kroměřížskem (46 obcí). Naopak pouze 9 obcí se nachází v SO ORP Rožnov pod Radhoštěm. Nejvíce zalidněným správním obvodem není kupodivu Zlínsko, ale SO ORP Otrokovice (s hustotou dvakrát větší než krajský průměr), nejméně zalidněným je Valašskokloboucko (RIS, 2016).

Tab. 4: Vybrané rekordy Zlínského kraje roku 2015 v mezikrajském srovnání

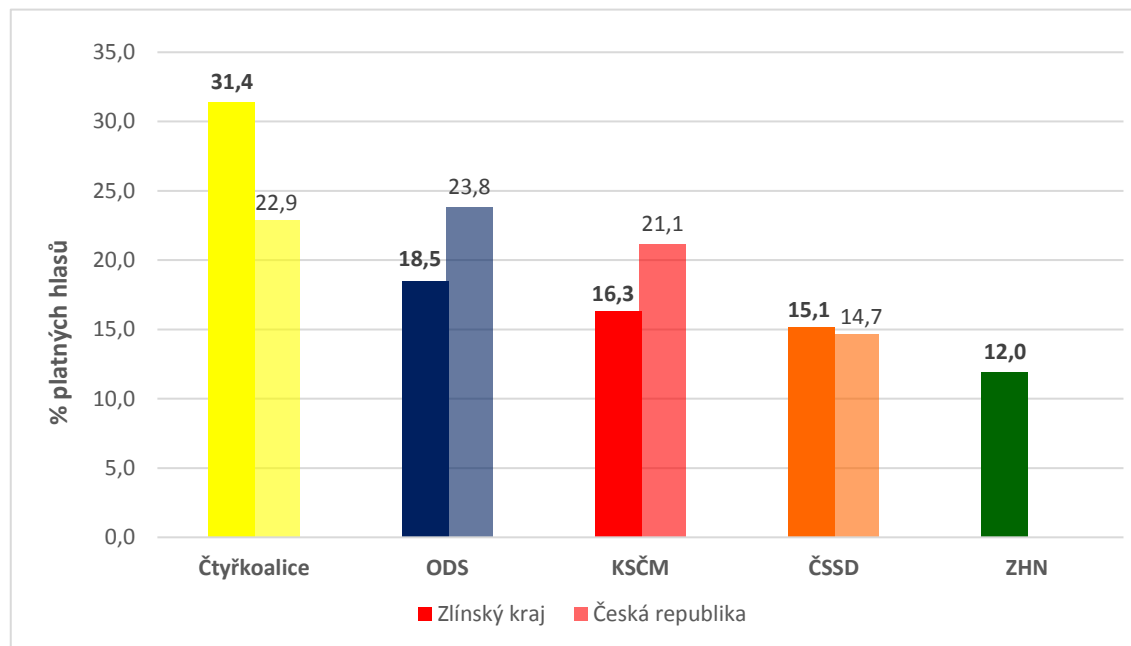
<ul style="list-style-type: none"> • nejnižší počet cizinců • třetí nejmenší počet zjištěných trestných činů v přepočtu na 1000 obyvatel • sedmý nejnižší podíl nezaměstnaných osob • nejmenší počet požárů	<ul style="list-style-type: none"> • třetí nejnižší průměrné starobní důchody • třetí nejmenší počet dokončených bytů na 1000 obyvatel • druhá nejnižší průměrná hrubá měsíční mzda • pátý nejvyšší úbytek obyvatel
--	--

zdroj: ČSÚ – Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Zlínského kraje, 2015; vlastní zpracování

8 Analýza výsledků voleb

8.1 Jednotlivé volby s ohledem na volební účast a výsledky

8.1.1 Volby v roce 2000

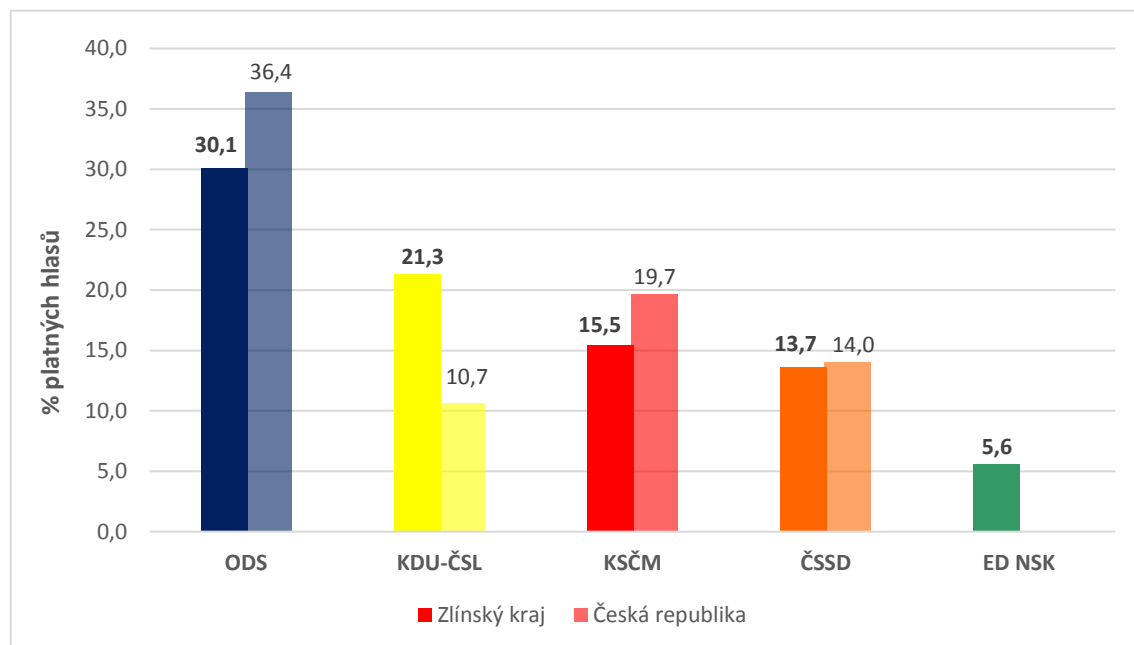
Obr. 1: Procentuální zisky stran ve Zlínském kraji a České republice ve volbách v roce 2000
zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

Volby v roce 2000 byly jak pro voliče, tak pro politické strany velkým krokem do neznáma. Zásadní problémem, který vyvstával několik měsíců před volbami, bylo uchopení volební kampaně. Strany se mohly inspirovat volbami do Parlamentu nebo založit kampaň na silných osobnostech v regionech. Všechny strany využily první taktiku, kdy kritizovaly nebo vyzdvihovaly kroky vlády podle toho, v jaké pozici strana byla.

Účast ve Zlínském kraji se v těchto volbách (stejně jako ve všech ostatních) pohybovala nad průměrem ČR, ovšem vzhledem k tomu, že se jednalo o první krajské volby, nebyla velká. Přišlo volit 36,1 % oprávněných voličů. Pokud porovnáme správní obvody obcí s rozšířenou působností ve Zlínském kraji, jednoznačně obvodem s nejnižší účastí je Vsetínsko, kde se hodnoty téměř poloviny obcí nacházely pod krajským průměrem. Nejvíce občanů přišlo k volebním urnám na Luhačovicku a Valašskokloboucku.

Jak můžeme vidět na obr. 1, vítězem voleb se na Zlínsku stala Čtyřkoalice se ziskem 31,37 % hlasů. Za ní se umístila ODS se ztrátou třinácti procentních bodů, která ovšem v celostátním měřítku vyhrála. Stranám KSČM a ČSSD patřilo třetí a čtvrté místo jak na Zlínsku, tak v rámci ČR. Kromě stran fungujících na celostátní úrovni bylo úspěšné i Zlínské hnutí nezávislých, které sestavilo kandidátní listinu pouze ve Zlínském kraji a ve volbách oslovilo téměř 12 % voličů. V krajském zastupitelstvu byly mandáty rozděleny následovně: Čtyřkoalice 15, ODS 9, KSČM 8, ČSSD 7 a ZHN 6.

8.1.2 Volby v roce 2004

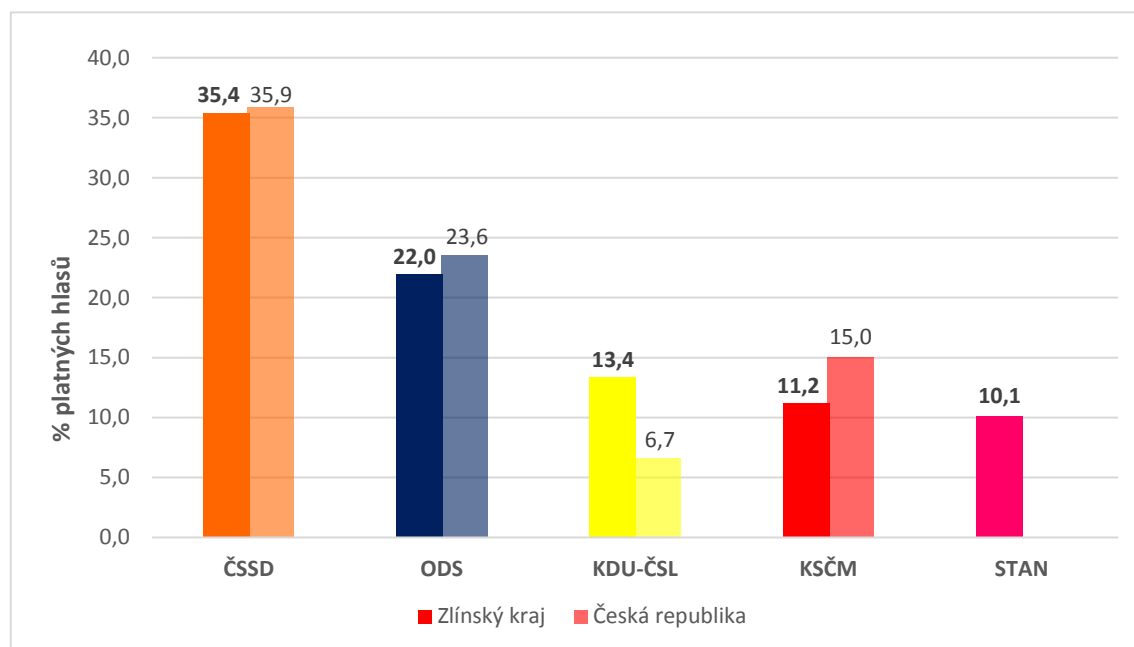
Obr. 2: Procentuální zisky stran ve Zlínském kraji a České republice ve volbách v roce 2004
zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

Volební účast v tomto roce se pohybovala těsně nad 30 %. Zvítězili občanští demokraté se ziskem 30 % platných hlasů, což byl jejich nejlepší výsledek v celé historii zlínských krajských voleb. Tento zisk jim zajistil 16 mandátů. KDU-ČSL, která oproti minulým volbám klesla na druhé místo, získala přes 21 % hlasů a 11 mandátů. Oproti vítězné ODS ztratila na Zlínsku 10 procentních bodů, v rámci ČR je ale tento rozdíl mnohem větší – přes 25 procentních bodů. Třetí místo i stabilní počet hlasů (15 %) si udržela KSČM. Komunistická strana nezískala ani neztratila žádný mandát. Stagnace postihla sociální demokraty, kteří obsadili čtvrté místo se ziskem 14 % hlasů, který jim stejně jako v minulých volbách vynesl 7 mandátů. Nemalý podíl na (ne)úspěchu

v krajských volbách měla i aféra, která propukla před volbami. Vláda v čele se Stanislavem Grossem byla opozicí nařčena, že nechává sledovat policií politické činitele. Na této aféře z velké části postavila ODS svoji kampaň (iDNES.cz, 2004). Poslední 3 mandáty v krajském zastupitelstvu obsadili Evropští demokraté a Nezávislí starostové pro kraj, kteří obdrželi 5,61 % hlasů.

Správním obvodem s nejnižší účastí bylo opět Vsetínsko, částečně i SO ORP Valašské Meziříčí.

8.1.3 Volby v roce 2008

Obr. 3: Procentuální zisky stran ve Zlínském kraji a České republice ve volbách v roce 2008
zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

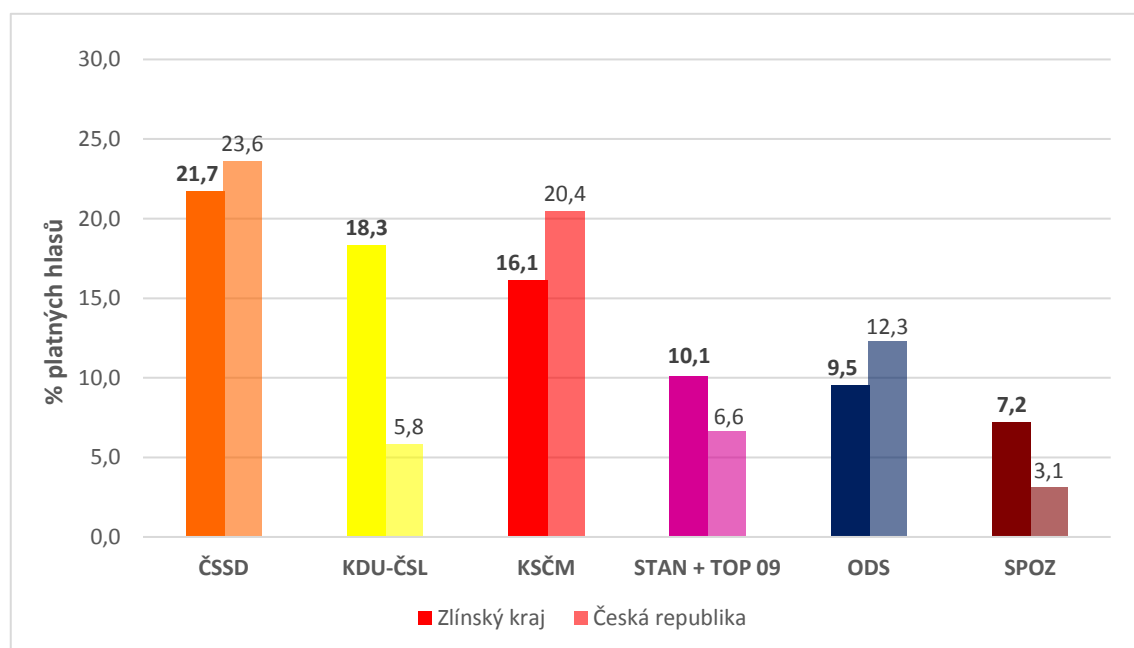
Rok 2008 byl z hlediska účasti voličů ve volbách raritou. Výše účasti byla přes 41 %. Po vyhraných volbách do Parlamentu i do Senátu České republiky v roce 2006 čekal ODS v krajských volbách boj obhájit jejich vládních kroky a zopakovat vítězství z minulých krajských voleb. Rozhodla se, že kampaň před těmito volbami nechá na regionálních sdruženích. Tento krok se později ukázal jako chyba, která částečně nahrála sociální demokracii. Taktikou ČSSD v získání mandátů v krajských zastupitelstev bylo kritizovat vládní kroky a tím převést kampaň před krajskými volbami na jakési „referendum“ o podpoře vládních reforem (Poncarová, 2008).

Jak ve Zlínském kraji, tak celorepublikově se z vítězství radovala ČSSD s rekordním ziskem 35,41 % hlasů. V krajském zastupitelstvu získala 18 křesel. Bohužel ODS ztratila oproti předešlým volbám 9 procentních bodů a 5 mandátů, a posunula se tak na druhé místo se ziskem téměř 22 % platných hlasů. Pravděpodobně na úkor vítězné sociální demokracie si pohoršily i křesťanští demokraté (6 mandátů) a komunisté (5 mandátů). Velkým překvapením byl i zisk Starostů a nezávislých, kteří kandidovali pouze ve Zlínském kraji. Obdrželi jen o 1 % méně hlasů než čtvrtá KSČM, a zajistili si tak v zastupitelstvu 5 křesel.

Z pohledu volební účasti v jednotlivých SO ORP je zajímavé to, že s výjimkou pár obcí vykazuje celý severovýchod Zlínského kraje (SO ORP Valašské Meziříčí, SO ORP Rožnov pod Radhoštěm a SO ORP Vsetín) podprůměrné hodnoty volební účasti, zatímco jihozápad nadprůměrné.

8.1.4 Volby v roce 2012

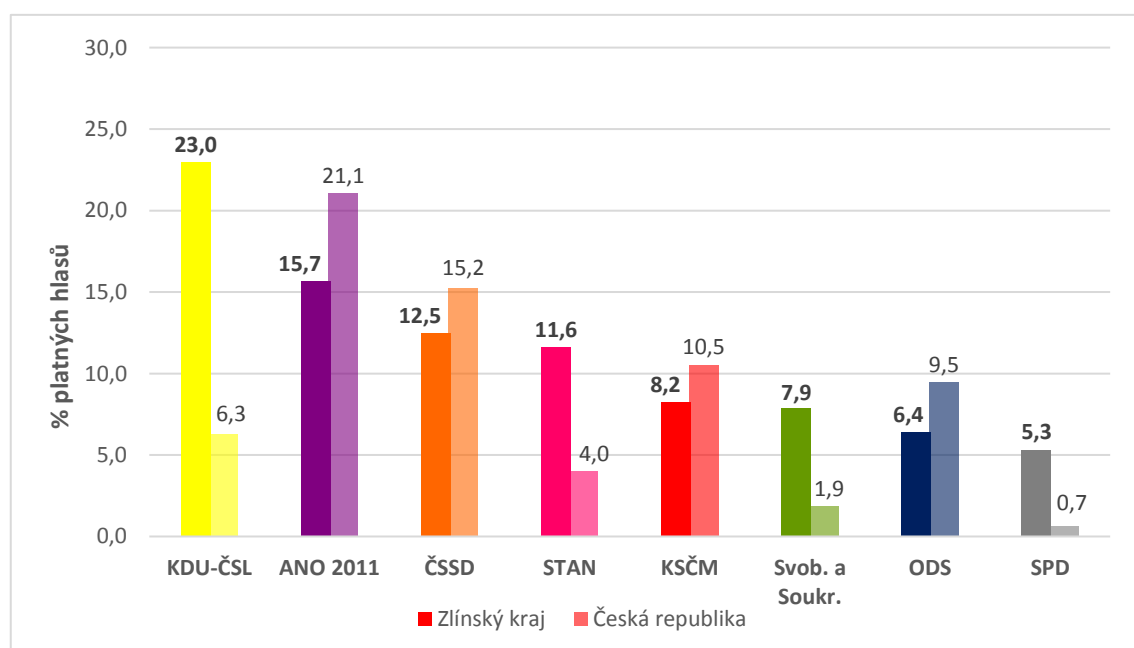
Obr. 4: Procentuální zisky stran ve Zlínském kraji a České republice ve volbách v roce 2012
zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

Volební účast se v roce 2012 pohybovala lehce nad 40 %. Jak můžeme vidět z obr. 4, velké strany jako ČSSD nebo ODS utrpěli oproti volbám v roce 2008 citelnou ztrátu, naopak zisky menších stran byly větší. ČSSD ztratila oproti minulým volbám 13 procentních bodů, přesto se ziskem 22 % platných hlasů volby vyhrála. Druhou

KDU-ČSL volilo ve Zlínském kraji 18 % oprávněných voličů. V rámci ČR se ale tato strana řadila až na páté místo. Jak si můžeme všimnout i z předešlých voleb, KDU-ČSL má ve Zlínském kraji vždy větší zisky, než je celorepublikový průměr. Těsné třetí místo ve Zlínském kraji (v ČR dokonce druhé) patřilo komunistům se ziskem 16 %. Spojení se stranou TOP 09 nepřineslo Starostům a nezávislým větší zisky, získali stejné procento platných hlasů jako ve volbách v roce 2008. Drtivý pád ze druhého na páté místo a zisk pouhých 9,5 % hlasů zaznamenali občanští demokraté. Vzhledem k nastávající první přímé volby prezidenta republiky v roce 2013 a díky vzrůstající popularitě Miloše Zemana, umocněnou několik měsíců trvající volební kampaní, získala Strana práv občanů Zemanovci v krajských volbách v roce 2012 přes 7 % hlasů. Ze 45 mandátů získala ČSSD 12, KDU-ČSL 10, KSČM 9, koalice STAN a TOP 09 stejně jako ODS mandátů 5 a SPOZ 4 mandáty.

K správním obvodům, kam přišlo volit nejméně občanů, patří SO ORP Vsetín, SO ORP Rožnov pod Radhoštěm, SO ORP Bystřice pod Hostýnem, částečně i SO ORP Kroměříž. Nejvyšší volební účast byla zaznamenána v SO ORP Luhačovice a SO ORP Zlín.

8.1.5 Volby v roce 2016

Obr. 5: Procentuální zisky stran ve Zlínském kraji a České republice ve volbách v roce 2016 zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

Volební účast poklesla oproti roku 2012 na 38,5 %, což činilo propad o 1,8 procentního bodu. Z výsledků je vidět stále pokračující trend z voleb v roce 2012, kdy voliči dají raději svůj hlas menší straně, a tudíž tradiční velké strany ztrácejí volební podporu. Z vítězství ve Zlínském kraji se radovala KDU-ČSL, jejíž zisk (23 % hlasů) byl nejlepší za celou dobu samostatné kandidatury v krajských volbách. Na druhém místě se s velmi dobrým ziskem téměř 16 % hlasů umístila nová politická strana ANO 2011, která se po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2013 stala druhou nejsilnější politickou stranou (Volby.cz, 2013) a celorepublikově tyto krajské volby vyhrála. Levicová ČSSD obdržela 12,5 % hlasů a zařadila se tak na třetí příčku. Čtvrtí Starostové a nezávislí, kteří kandidovali už opět bez podpory TOP 09, si oproti minulým volbám polepšili o 1,5 procentního bodu. Zisk komunistů (8,2 %) byl skoro totožný se ziskem malé politické strany Svobodní a Soukromníci (7,9 %). Klesající tendenci získaných hlasů pro ODS potvrdily i tyto volby, kdy strana získala pouhých 6 %. V rámci celé ČR byl její zisk vyšší, což platí pro všechny dosud konané krajské volby. Podprůměrných zisků dosahuje ve Zlínském kraji i KSČM. Hranici 5 % ještě překonala strana Svoboda a přímá demokracie, která se do podvědomí občanů dostala především díky odmítavému postoji vůči migrantům. Mandáty byly rozděleny následovně: KDU-ČSL 12, ANO 2011 8 mandátů, po 6 mandátech ČSSD a STAN, 4 mandáty KSČM a Svobodní a Soukromníci, 3 mandáty ODS a 2 mandáty SPD.

Co se týká účasti ve správních obvodech Zlínského kraje, tak podprůměrnou volební účast ve srovnání s krajem měly obvody na severu (Kroměřížsko, Vsetínsko, SO ORP Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm), zatímco obvody spíše na jihu kraje měly hodnoty účasti nad průměrem.

8.2 Zisky politických stran

8.2.1 Česká strana sociálně demokratická

V roce 2000 získali sociální demokraté ve Zlínském kraji 15,1 % platných hlasů. Ve většině obcí získala ČSSD 10–20 % hlasů. Nejméně úspěšná byla v obcích na Vsetínsku. Nejvyšší zisk (45 %) měla v obcích Šarovy na Zlínsku, Otrokovice (35 %), Pačlavice (36,5 %) a Nítkovice (35,6 %) na Kroměřížsku, Pacetluky (36,2 %) na Holešovsku, Horní Bečva (32,5 %) na Rožnovsku a Haluzice (38,7 %) a Vysoké Pole (34,0 %) na Valašskokloboucku. Zisk v některých výše zmíněných obcích pravděpodobně souvisí s tím, že za ČSSD kandidovaly osobnosti, které byly populární v obci, kde žijí – například starosta Otrokovic Stanislav Mišák nebo starosta Horní Bečvy Josef Blinka (Volby.cz, 2000).

Krajský průměr zisků sociálních demokratů v dalších volbách v roce 2004 poklesl na 13,7 % platných hlasů. V 90 % obcích obdržela ČSSD do 20 % hlasů, nejméně na Uherskohradištsku. Přes 40 % hlasů nabyla pouze ve 2 obcích – v Haluzicích (44,8 %) na Valašskokloboucku a v Kostelanech (61,4 %) na Kroměřížsku, kde kandidoval starosta Jan Petřík (Volby.cz, 2004). Podíl hlasů v obcích Otrokovice, Hoštice a Vrbka v SO ORP Kroměříž a Dobrkovice na Zlínsku dosahoval 30–40 % platných hlasů.

Rok 2008 byl pro ČSSD enormně úspěšný. Zisk v kraji stoupl oproti roku 2004 o téměř 22 procentních bodů na 35,4 % hlasů. Největší úspěch měla ČSSD v SO ORP Kroměříž, Otrokovice, Zlín a Valašské Klobouky. Nejmenší procento podílu hlasů měla v obci Suchá Loz na Uherskobrodsku (7,6 %), zatímco největší v Otrokovicích (60,6 %).

O čtyři roky později začal zisk sociálních demokratů opět klesat, a to až na hranici 21,7 %. Voliče nejvíce oslovili v Pačlavicích (45,6 %) na Kroměřížsku, Vidči (41,2 %) na Rožnovsku a Haluzicích (42,1 %) na Valašskokloboucku.

Dosud poslední krajské volby dopadly ve Zlínském kraji pro ČSSD nejhůř ze všech. Zisk klesl na rekordně nízkou hodnotu 12,5 % hlasů. Jedinou obcí, která překročila 40% hranici, byla Rokytnice (40,5 %) na Valašskokloboucku. Kromě obce Pačlavice na Kroměřížsku se obce se ziskem nad 30 % nacházely jen ve východní části SO ORP Luhačovice kolem Slavičina, kde kandidoval člen Rady Zlínského kraje Petr Navrátil (Volby.cz, 2016)

8.2.2 Občanská demokratická strana

Ve volbách na přelomu tisíciletí obdržela ODS přes 18 % platných hlasů. Největší podporu měla v obci Lípa (53,5 %) na Zlínsku a v devíti obcích rozptýlených po kraji získala 30–40 %. Nejmenší zisky obdrželi občanští demokraté od obcí na jihu Valašskokloboucka a na západě Kroměřížska.

V roce 2004 byl pro ODS opravdu úspěšný, protože získala přes 30 % hlasů. Zisky všech ORP s výjimkou Valašských Klobouků se nacházely nad 20% hranicí. Oblasti s nejmenšími zisky zůstaly stejné jako u voleb z roku 2000, největší zisky vykazovaly Rožnovsko, severozápad Vsetínska a východ Uherskobrodsko.

Od roku 2008 začala úspěšnost strany ODS klesat. V tomto roce nejvíce uspěla na východě Uherskobrodsko v oblasti kolem obce Pitín (53 %), kde kandidoval tehdejší hejtman Libor Lukáš (Volby.cz, 2008), dále v obcích Bystřička (47,2 %) a Liptál (40,8 %) na Vsetínsku a Vigantice (42,5 %) na Rožnovsku.

V roce 2012 dosáhla ODS ve většině obcí Zlínského kraje zisku do 10 %. Průměr zisku v kraji klesl na 9,5% hranici. Pouze obce Rudice (35,4 %) a Pitín (32,7 %) přesahují hodnoty 30 %.

V roce 2016 prohrála ODS na plné čáře. Její zisk ve Zlínském kraji (6,4 %) je srovnatelný s novou neetablovanou stranou. Jedinou obcí, která překročila dokonce 40% hranici hlasů, je obec Vlčnov na Uherskobrodsku, kde za ODS kandidoval starosta Vlčnova Jan Pijáček (Volby.cz, 2016).

8.2.3 Komunistická strana Čech a Moravy

Ve volbách v roce 2000 získali komunisté ve Zlínském kraji 16,3 % platných hlasů. Největší podpora se ukázala být na Kroměřížsku, Otrokovicku a severu Uherskohradištska. Kromě těchto oblastí se KSČM dostala přes 40% hranici platných hlasů i v obci Rajnochovice (44,7 %) na Hostýnsku, kde kandidoval její starosta. Naopak nejméně komunistických voličů přišlo volit na Vsetínsku, Vizovicku a Valašskokloboucku.

O čtyři roky později byla situace téměř totožná. Zisk KSČM se nepatrně snížil na 15,5 %. Oblasti nejvyšších a nejmenších zisků zůstaly téměř stejné.

V roce 2008 byli komunisté ještě méně úspěšní, protože získali jen 11,2 % hlasů. Nejméně procent hlasů obdrželi ze Zlínska a Valašskokloboucka. Oblastí s největší podporou zůstalo SO ORP Kroměříž.

Rok 2012 lze srovnat s rokem 2000. Zisk KSČM se pohyboval lehce nad 16 % platných hlasů. Nejméně ziskové bylo Vsetínsko, nejvíce Kroměřížsko, sever a jih Uherskohradištska a východ Uherskobrodsko.

Výsledek voleb v roce 2016 byl pro KSČM zatím nejhorší v historii krajských voleb. Strana získala 8,2 % hlasů a 30% hranice byla překročena pouze ve 4 obcích – Hoštice (34,0 %) a Počernice-Tetětice (30,8 %) na Kroměřížsku, Brusné (31,1 %) na Hostýnsku a Vyškovec (34,4 %) na Uherskobrodsku. Celý východ kraje zahrnující správní obvody Zlín, Vizovice, Luhačovice, Valašské Klobouky, Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm a Valašské Meziříčí vykazoval zisky do 10 %. V ostatních obvodech, zvláště na Kroměřížsku, byli komunisté o něco úspěšnější.

8.2.4 Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

Tato strana má ve Zlínském kraji velkou volební podporu. Jednou z příčin úspěchu této strany je pravděpodobně velké procento obyvatel hlásících se k římskokatolickému vyznání.

V roce 2000 kandidovala KDU-ČSL v rámci Čtyřkoalice. Krajský průměr zisku činil 31,4 %. Více než 80 % obcí vykazovalo zisk nad 20 %. Pro Čtyřkoalici se ukázaly jako nejsilnější SO ORP Valašské Klobouky a Luhačovice, naopak na západě Kroměřížska a severu Vsetínska strana moc neuspěla.

V dalších krajských volbách kandidovali křesťanští demokraté už jako samostatná strana. Možná proto ztratili 10 procentních bodů a posunuli se na 21% hranici zisku. S výjimkou Uherského Brodu strana neuspěla ani v jednom správním centru. Silnou podporu vykazovaly stejné oblasti z minulých voleb doplněné obcemi na západě Uherskohradištska, na západě Uherskobrodsko a na severu Vizovicka.

Rok 2008 byl pro KDU-ČSL ziskově nejslabší, podíl hlasů klesl na 13,4 %. Nejsilněji se profilovala na jihu Vsetínska a západě Valašskokloboucka, v ostatních obvodech zisk nebyl tak výrazný.

V roce 2012 KDU-ČSL posílila a získala 18,3 % hlasů. Kromě Valašskokloboucka a Vsetínska uspěla i na Rožnovsku, Valašskomeziříčsku a Hostýnsku, zatímco jihozápad kraje vykazoval menší zisky.

V dosud posledních volbách obdržela KDU-ČSL nejvíce hlasů od voličů na Vsetínsku, kde se ve více než polovině obcí dostala nad 40% hranici. Podíl hlasů ve Zlínském kraji byl o 2 procentní body větší než v roce 2004. Nejmenší zisky měla strana na Kroměřížsku.

8.2.5 Zlínské hnutí nezávislých

Tato strana kandidovala pouze v roce 2000. Přesto se její zisk vyšplhal na 12 %. Nejsilnější podporu měla na Rožnovsku a na Hostýnsku.

8.2.6 Evropští demokraté a Nezávislí starostové pro kraj

Pro tuto koalici mohli občané hlasovat pouze v roce 2004, nicméně starostové obcí později založili stranu Starostové a nezávislí (STAN), která pod tímto jménem kandidovala od roku 2008 (Volby.cz, 2004). Tato koalice v roce 2004 těsně překročila povinnou tehdy ještě 5% hranici o 0,6 procentního bodu. Největší úspěch měla v obcích, odkud starostové pocházeli, tzn. severní Valašskokloboucko, Luhačovicko, východní Kroměřížsko a další rozptýlené obce.

8.2.7 Starostové a nezávislí

V roce 2008 obdrželi přes 10 % hlasů, což byl pro téměř novou stranu na krajské politické scéně úspěch. Silnou podporu vykazovala zejména na jihu Uherskobrodsko, západě Kroměřížska, na Hostýnsku a Vizovicku; naopak malou podporu měla na Otrokovicku a jihu Vsetínska.

V roce 2012 se dohodli předsedové stran STAN a TOP 09 na společné kandidátce. Hlavně Starostové očekávali pravděpodobně větší zisky, avšak zisk byl na stejné hodnotě jako ve volbách čtyři roky zpět. Tentokrát se ukázala jako nejsilnější oblast Zlínska, Vizovicka, Luhačovicka a Uherskobrodsko.

O čtyři roky později se rozhodla strana kandidovat opět samostatně. Mimo oblast Zlínska, Vizovicka, severu Valašskokloboucka a obcí kolem Suché Lozi a Kunovic na Uherskobrodsku a Uherskohradištsku, kde kandidáti této strany žijí, získala strana do 10 % hlasů.

8.2.8 Strana práv občanů Zemanovci

Rekordní úspěch ve volbách v roce 2012 zaznamenala strana na Vizovicku, kde ve většině obcí strana přesáhla 20% hranici zisku. Největší zisk obdržela v obci Osvětimany na Uherskohradištsku (45,5 %), jejímž zastupitelem a nyní už vedoucím kanceláře prezidenta republiky je Vratislav Mynář (osvetimany.cz, 2015).

8.2.9 ANO 2011

Strana ANO 2011 získala v krajských volbách v roce 2016 15 % hlasů, čímž navázala na úspěch ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2013, ve kterých skončila ve Zlínském kraji na druhém místě. Přes 20 % hlasů získala strana v severních správních obvodech (SO ORP Kroměříž, Otrokovice, Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm), kdežto v oblastech u hranic se Slovenskem byl zisk strany nejmenší.

8.2.10 Svobodní a Soukromníci

Svobodní a Soukromníci se poprvé zúčastnili voleb v roce 2016 a získali téměř 8 % hlasů. Většinu hlasů obdrželi z Uherskohradištska, Uherskobrodsku a obce Velké Karlovice na Vsetínsku.

8.2.11 Svoboda a přímá demokracie

Tato strana vedená Tomio Okamurou dosáhla ve volbách v roce 2016 zisku 5,3 %, a to pravděpodobně jen díky obavám z migrační krize, která byla hlavním bodem její kampaně. Největší procento hlasů získala na Hostýnsku.

8.3 Stanovení jader volební podpory

8.3.1 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2000

Tab. 5: Jádra volební podpory jednotlivých stran v krajských volbách v roce 2000

Strana	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	102	téměř celé SO ORP Otrokovice a Zlín, severní část SO ORP Vsetín, jižní část SO ORP Luhačovice a Valašské Klobouky, západní část SO ORP Uherský Brod, ORP Otrokovice, Zlín, Luhačovice, Uherský Brod
ODS	43	severní část SO ORP Vsetín, několik obcí přilehlých k městům Kroměříž, Zlín a Vsetín, ORP Kroměříž, Holešov, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm, Zlín a Valašské Klobouky
KSČM	116	téměř celé SO ORP Kroměříž, Otrokovice, velká část obcí v SO ORP Uherské Hradiště a Holešov, východní a jižní část SO ORP Uherský Brod, ORP Kroměříž, Holešov, Vsetín a Uherské Hradiště
Čtyřkoalice	162	SO ORP Luhačovice a Valašské Klobouky, velká část obcí v SO ORP Vizovice a Uherské Hradiště, západní část SO ORP Uherský Brod, jihovýchodní část SO ORP Vsetín, ORP Vizovice, Vsetín, Luhačovice, Valašské Klobouky a Uherský Brod
ZHN	89	SO ORP Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm, jižní část SO ORP Vsetín, severní část SO ORP Bystřice pod Hostýnem, jejich ORP s výjimkou Vsetína

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Jádro volební podpory ČSSD zahrnovalo především Otrokovicko a Zlínsko. Na Otrokovicku se nacházelo také jádro KSČM. Na Zlínsku měla úspěchy i ODS, jejíž jádro se skládalo z nejmenšího počtu obcí. ODS bodovala především ve větších městech s výjimkou Vsetína. Vsetínsko a jihovýchodní SO ORP Zlínského kraje (Luhačovicko, Valašskokloboucko) ovládli křesťanští demokraté, kde naopak ODS a KSČM obdržely nejmenší zisky. „Baštou“ komunistů se stal severozápad kraje, hlavně Kroměřížsko, Otrokovicko a sever Uherskohradištska. Nové Zlínské hnutí nezávislých získalo podporu především na Hostýnsku, Valaškomeziříčsku a Rožnovsku.

8.3.2 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2004

Počet obcí v jádře volební podpory se u sociálních demokratů zmenšil, zatímco u ODS se téměř dvojnásobil. U dvou ostatních stran, které se zúčastnily i minulých voleb, zůstal téměř stejný. Jádro volební podpory ČSSD se oproti roku 2000 posunulo více na sever a obce jádra jsou více rozptýlené. Podpora KDU-ČSL a KSČM se příliš

nezměnila, jenom větší zisky komunistů z jihu kraje se přesunuly na Valašskomeziříčsko. Oblasti s vyšší podporou ODS se nacházely na Zlínsku, severu Vsetínska, Valašskomeziříčsku a Rožnovsku. Jádrem volební podpory koalice Evropských demokratů s Nezávislými starosty pro kraj leželo na Vizovicku, Luhačovicku a Valašskokloboucku.

Tab. 6: Jádra volební podpory jednotlivých stran v krajských volbách v roce 2004

Strana	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	73	téměř celý SO ORP Otrokovice, východní část SO ORP Kroměříž a Luhačovice, severní část SO ORP Holešov a Bystřice pod Hostýnem, ORP Kroměříž, Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí, Otrokovice, Zlín a Uherský Brod
ODS	71	většina obcí SO ORP Rožnov pod Radhoštěm, východní část SO ORP Valašské Meziříčí a Uherský Brod, severní část SO ORP Vsetín, ORP Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm, Zlín, Vizovice, Uherské Hradiště a Luhačovice
KSČM	125	téměř celé SO ORP Kroměříž, Otrokovice a Uherské Hradiště, velká část obcí v SO ORP Uherský Brod, Holešov a Valašské Meziříčí, ORP Kroměříž, Holešov, Valašské Meziříčí, Vsetín a Uherský Brod
KDU-ČSL	165	severní části SO ORP Valašské Meziříčí, Vizovice a Uherské Hradiště, jihovýchodní část SO ORP Vsetín, jižní část SO ORP Valašské Klobouky, jihozápadní část SO ORP Uherský Brod, západní část SO ORP Luhačovice
ED + NSK	83	severní části SO ORP Valašské Klobouky a Uherské Hradiště, jižní část SO ORP Vizovice, východní část SO ORP Kroměříž, seskupení obcí na severu Uherskohradištska, na jihu Uherskobrodsko a na jihovýchodě Vsetínska, ORP Vizovice, Luhačovice a Valašské Klobouky

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

8.3.3 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2008

Tři velké části jádra volební podpory ČSSD v těchto volbách zahrnovaly města Kroměříž, Otrokovice a Zlín spolu s jejich přílehlými obcemi. Kromě těchto částí byla velká podpora i na jihu Valašskokloboucka. U KDU-ČSL se snížil počet obcí tvořících jádro, ale změna území proti minulým volbám byla nepatrná. Území jádra KSČM se více ucelilo. Bylo tvořeno východními a severními SO ORP Zlínského kraje. Nejméně početné jádro občanských demokratů bylo soustředěno na východě Uherskobrodsko, na severu Vsetínska, zázemím Zlína a městy Uherské Hradiště, Vizovice, Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm. Nejpočetněji zastoupené jádro Starostů a nezávislých se skládalo z obcí především z Hostýnska, Vizovicka, severního Valašskokloboucka, jižního Uherskobrodsko a dále obcí, kde za tuto stranu kandidovali starostové.

Tab. 7: Jádra volební podpory jednotlivých stran v krajských volbách v roce 2008

Strana	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	88	téměř celé SO ORP Otrokovice a Zlín, východní část SO ORP Kroměříž, severní část SO ORP Holešov, jižní část SO ORP Valašské Klobouky, ORP Kroměříž, Otrokovice, Zlín a Uherský Brod
ODS	54	několik obcí v SO ORP Valašské Meziříčí, severní část SO ORP Vsetín, východní část SO ORP Uherský Brod, ORP Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm, Vizovice, Vsetín, Uherské Hradiště, Luhačovice, Zlín a jeho zázemí
KSČM	126	téměř celé SO ORP Kroměříž, Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí, Otrokovice a Uherské Hradiště, východní část SO ORP Uherský Brod, jejich ORP s výjimkou Otrokovice, Uherského Hradiště a Uherského Brodu
KDU-ČSL	126	jižní část SO ORP Valašské Klobouky, jihovýchodní část SO ORP Vsetín, severní části SO ORP Vizovice a Luhačovice, západní část SO ORP Valašské Meziříčí, ORP Vsetín a Valašské Klobouky
STAN	142	východní část SO ORP Kroměříž, severní části SO ORP Bystřice pod Hostýnem, Luhačovice a Valašské Klobouky, jižní části SO ORP Uherský Brod a Vizovice, ORP Bystřice pod Hostýnem, Vizovice a Uherské Hradiště

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

8.3.4 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2012

V těchto volbách patřilo jádro volební podpory ČSSD k těm početnějším, ale bylo více rozdrobené a více roztáhlé po Zlínském kraji než jádra ostatních stran. Bylo koncentrováno na Holešovsko, Hostýnsko, Otrokovicko, Luhačovicko a Valašskokloboucko. Zato jádro ODS umístěné na severovýchod a jih Zlínského kraje bylo celkem zřetelné. Komunistické jádro volební podpory zůstávalo stabilní. Jedinou změnou byly vyšší zisky na Uherskobrodsku, které nahradily ztráty na severu kraje. KDU-ČSL patřilo bez pěti obcí celé SO ORP Vsetín a Valašské Klobouky spolu se severními částmi některých sousedních správních obvodů. Území jádra koalice STAN a TOP 09 se rozkládalo především na Zlínsku, Vizovicku a Uherskobrodsku. Jádro SPOZ bylo tvořeno především obcemi na Vizovicku, Zlínsku, Holešovsku.

Tab. 8: Jádra volební podpory jednotlivých stran v krajských volbách v roce 2012

Strana	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	123	téměř celé SO ORP Holešov, Bystřice pod Hostýnem a Otrokovice, velká část SO ORP Kroměříž, jižní část SO ORP Luhačovice a Valašské Klobouky, západní část SO ORP Uherský Brod, ORP Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí, Otrokovice, Zlín, Luhačovice a Uherský Brod
ODS	82	východní část SO ORP Valašské Meziříčí a Uherský Brod, západní část SO ORP Rožnov pod Radhoštěm, severní část SO ORP Vsetín a několik obcí na jeho jihu, jižní část SO ORP Uherské Hradiště, ORP Holešov, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm, Vsetín, Vizovice, Uherské Hradiště a Luhačovice
KSČM	133	téměř celé SO ORP Kroměříž, Holešov, Valašské Meziříčí, Otrokovice a Uherské Hradiště, východní část SO ORP Uherský Brod, ORP Kroměříž, Holešov, Valašské Meziříčí a Uherské Hradiště
KDU-ČSL	130	SO ORP Vsetín a Valašské Klobouky, severní části SO ORP Luhačovice a Vizovice, velká část obcí v SO ORP Bystřice pod Hostýnem, západní část SO ORP Valašské Meziříčí, ORP Vsetín, Valašské Klobouky a Bystřice pod Hostýnem
STAN + TOP 09	73	téměř celý SO ORP Zlín, severní části SO ORP Luhačovice a Valašské Klobouky, jižní část SO ORP Vizovice, ORP Zlín, Vizovice a Uherský Brod
SPOZ	105	SO ORP Vizovice, Zlín, Holešov, ORP Valašské Klobouky

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

8.3.5 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2016

Volební jádro sociálních demokratů se proti roku 2012 příliš nezměnilo. Jednou z mála změn bylo vyřazení měst Zlín a Valašské Meziříčí a zařazení Kroměříže do této oblasti. Co se týče jádra ODS, bylo složeno z kompaktnější části na Kroměřížsku a pak rozptýlené části, kterou tvořila města s jejich zázemím nebo shluk více obcí. Jádro KSČM zahrnovalo SO ORP na západě kraje, které na mapě tvořily oblouk ve tvaru písmene C. Naopak na východě kraje dominovali křesťanští demokraté. Zlínsko spolu se severním Valašskoklobouckem patřily do jádra Starostů a nezávislých. Do krajského zastupitelstva se v tomto roce dostalo i hodně menších nových stran. Jádro strany ANO 2011 se rozkládalo v severních správních obvodech, které se v mnohých částech krylo s jádrem SPD. Jižní správní obvody zase patřily k jádru Svobodných a Soukromníků.

Tab. 9: Jádra volební podpory jednotlivých stran v krajských volbách v roce 2016

Strana	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	125	téměř celé SO ORP Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Otrokovice, Valašské Klobouky, velká část SO ORP Kroměříž a Uherský Brod, jižní část SO ORP Luhačovice, východní část SO ORP Vsetín, ORP Kroměříž, Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Otrokovice, Luhačovice a Uherský Brod
ODS	67	severovýchodní část SO ORP Kroměříž, ORP Kroměříž, Bystřice pod Hostýnem, Rožnov pod Radhoštěm, Vizovice, Uherské Hradiště, Uherský Brod a Luhačovice
KSČM	138	téměř celé SO ORP Kroměříž, Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Otrokovice a Uherské Hradiště, východní část SO ORP Uherský Brod, jejich ORP s výjimkou Otrokovice a Uherského Brodu
KDU-ČSL	150	SO ORP Vsetín, Valašské Klobouky a Valašské Meziříčí, severní části SO ORP Zlín, Vizovice, Luhačovice, jižní část SO ORP Rožnov pod Radhoštěm, ORP Vsetín a Valašské Klobouky
STAN	28	severní část SO ORP Valašské Klobouky, jihozápadní část SO ORP Zlín, ORP Vizovice a Zlín
ANO 2011	126	SO ORP Holešov, Otrokovice, Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí, východní část SO ORP Kroměříž, jižní část SO ORP Vizovice
Svobodní a Soukromníci	47	SO ORP Uherské Hradiště, několik obcí v SO ORP Uherský Brod
SPD	123	SO ORP Bystřice pod Hostýnem, téměř celé SO ORP Holešov, Kroměříž, Otrokovice, ORP Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

8.4 Vývoj volebních jader stabilních politických stran

Za stabilní politické strany se považují strany, které úspěšně prošly všemi pěti sledovanými volbami do krajských zastupitelstev (Šaradín, 2008, 12). V našem případě se jedná o ČSSD, ODS, KSČM a KDU-ČSL (resp. Čtyřkoalici).

8.4.1 Období během let 2000–2004

Tab. 10: Změny ve volebních jádrech stran v období 2000–2004

strana	počet stabilních obcí jádra volební podpory	počet obcí, které přibyly do jádra volební podpory	počet obcí, které ubyly z jádra volební podpory
ČSSD	43	30	59
ODS	33	38	10
KSČM	94	31	22
KDU-ČSL (Čtyřkoalice)	132	33	30

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V tomto období ztratilo jádro ČSSD jako jediné téměř dvojnásobek počtu získaných obcí. Obce, které vypadly z volebního jádra, se nacházely na Uherskobrodsku, Zlínsku a severu Vsetínska. Přibylo pouze 30 obcí, mezi kterými byly kromě těch na severu Holešovska, Hostýnska a Valašskomeziříčska také města Kroměříž nebo Valašské Meziříčí.

Strana ODS měla stabilní podporu na severu Vsetínska a ve městech jako je Zlín nebo Vizovice. Nově se do jádra zařadily i obce na severu kraje. U ODS byl zaznamenán také nejmenší úbytek obcí z jádra volební podpory, které byly ovšem prostorově diferenciované.

Počet stabilních obcí v jádře komunistů se blížil číslu 100. Tyto obce byly koncentrovány především na Kroměřížsku, Otrokovicku a Uherskohradištsku. Do jádra přibylo město Uherský Brod, naopak blízké Uherské Hradiště bylo vyřazeno.

Křesťanští demokraté se mohli pyšnit největším počtem obcí v jádře. Celkem 132 stabilních obcí se nacházelo především na Vsetínsku, Valašskokloboucku a Uherskohradištsku. Zajímavostí je, že v tomto období nebyla v jádře KDU-ČSL (resp. Čtyřkoalice) žádná obec s rozšířenou působností.

Tab. 11: Územní změny ve volebních jádrech stran v období 2000–2004

strana	stabilní obce jádra volební podpory	obce, které přibýly do jádra volební podpory	obce, které ubýly z jádra volební podpory
ČSSD	Otrokovicko, města Zlín a Uherský Brod	sever Holešovska, Hostýnska, město Valašské Meziříčí a jeho zázemí, města Kroměříž a Bystřice pod Hostýnem	Uherskobrodsko, Zlínsko, sever Vsetínska
ODS	sever Vsetínska, město Zlín a jeho zázemí, města Valašské Meziříčí, Vizovice, Zlín, Rožnov pod Radhoštěm	Uherskobrodsko, východ Valašskomeziříčska, města Uherské Hradiště a Luhačovice	města Kroměříž, Holešov, Valašské Klobouky
KSČM	Kroměřížsko, Otrokovicko mimo správní centrum, Uherskohradištsko mimo zázemí správního centra, východ Uherskobrodsko, jihovýchod Luhačovicka, města Kroměříž, Holešov, Vsetín	východ Valašskomeziříčska včetně správního centra, město Uherský Brod	město Uherské Hradiště
KDU-ČSL (Čtyřkoalice)	jihovýchod Vsetínska, Uherskohradištsko, Luhačovicko a Valašskokloboucko mimo správní centra, západ Uherskobrodsko, sever Zlínska	jih Uherskobrodsko	sever Uherskohradištska, východ Uherskobrodsko, města Vsetín, Vizovice, Valašské Klobouky, Luhačovice, Uherský Brod

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

8.4.2 Období během let 2004–2008

Tab. 12: Změny ve volebních jádrech stran v období 2004–2008

strana	počet stabilních obcí jádra volební podpory	počet obcí, které přibýly do jádra volební podpory	počet obcí, které ubýly z jádra volební podpory
ČSSD	42	46	31
ODS	39	15	32
KSČM	99	27	26
KDU-ČSL	116	10	49

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tab. 13: Územní změny ve volebních jádrech stran v období 2004–2008

strana	stabilní obce jádra volební podpory	obce, které přibyly do jádra volební podpory	obce, které ubyly z jádra volební podpory
ČSSD	Otrokovicko, sever Holešovska, východ Luhačovicka, zázemí měst Kroměříž, Otrokovice, Zlín, Uherský Brod	sever a jih Zlínska, západ Valašskokloboucka	Valašskomeziříčsko, Hostýnsko a jejich správní centra
ODS	sever Vsetínska, východ Uherskobrodská, města Zlín a Valašské Meziříčí a jejich zázemí, města Uherské Hradiště, Vizovice, Zlín, Rožnov pod Radhoštěm, Luhačovice	město Vsetín	východ Kroměřížska, Rožnovsko, Valašskomeziříčsko
KSČM	Kroměřížsko, Otrokovicko mimo správní centrum, Uherskohradištsko mimo zázemí správního centra, východ Uherskobrodská, města Holešov a Valašské Meziříčí a jejich zázemí, město Kroměříž	Hostýnsko včetně správního centra	jihovýchod Luhačovicka, města Uherský Brod, Vsetín
KDU-ČSL	Valašskokloboucko, jihovýchod Vsetínska, sever Vizovicka a Luhačovicka, východ a sever Uherskohradištska	města Valašské Klobouky a Vsetín	jih a západ Uherskobrodská, západ Luhačovicka

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V období mezi lety 2004 a 2008 se jádro ČSSD zvětšilo o 15 obcí. Přibyla území na Zlínsku, naopak obce na severu kraje byly z jádra vyřazeny.

Jádro ODS o několik obcí přišlo. Z významnějších oblastí přibylo pouze město Vsetín, území větších ztrát se nacházelo na severovýchodě Zlínského kraje.

Jádro KSČM bylo víceméně stabilní. Přibyla oblast Hostýnska, naopak od jádra odpadly některé obce na Luhačovicku.

Největší úbytek obcí z volebního jádra se dotkl KDU-ČSL. Ta ztratila téměř 40 obcí, a to především na Uherskobrodsku a Luhačovicku.

8.4.3 Období během let 2008–2012

Tab. 14: Změny ve volebních jádrech stran v období 2008–2012

strana	počet stabilních obcí jádra volební podpory	počet obcí, které přibyly do jádra volební podpory	počet obcí, které ubyly z jádra volební podpory
ČSSD	66	57	22
ODS	42	40	12
KSČM	107	26	19
KDU-ČSL	97	33	29

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tab. 15: Územní změny ve volebních jádrech stran v období 2008–2012

strana	stabilní obce jádra volební podpory	obce, které přibyly do jádra volební podpory	obce, které ubyly z jádra volební podpory
ČSSD	Otrokovicko, sever Holešovska, východ Kroměřížska, jih Valašskokloboucka, města Otrokovice, Zlín, Uherský Brod	Hostýnsko, západ Kroměřížska a Otrokovicka, jihozápad a severovýchod Uherskobrodská, města Valašské Meziříčí, Bystřice pod Hostýnem, Holešov a Luhačovice	sever a jih Zlínska, město Kroměříž
ODS	sever Vsetínska včetně správního centra, východ Uherskobrodská, města Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm, Uherské Hradiště, Luhačovice	jih Uherskohradištska, východ Kroměřížska, zázemí Rožnova pod Radhoštěm, město Holešov	město Zlín a jeho zázemí, obce na jihu od Vsetína
KSČM	Kroměřížsko, Otrokovicko mimo správní centrum, Uherskohradištsko, východ Uherskobrodská, Valašskomeziříčsko, města Holešov, Valašské Meziříčí, Kroměříž	jih Uherskobrodská, město Uherské Hradiště	město Bystřice pod Hostýnem a jeho zázemí
KDU-ČSL	Valašskokloboucko a jihovýchod Vsetínska včetně správních center, sever Vizovicka a Luhačovicka, východ Uherskohradištska	sever Vsetínska, Hostýnsko	sever Uherskohradištska, západ Kroměřížska

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Jádro sociálních demokratů se v letech 2008–2012 zvětšilo o 35 obcí. Rozrostlo se především o obce na Hostýnsku, Kroměřížsku, Otrokovicku a Uherskobrodsku. Naopak ubyly území na Zlínsku.

Přibližně stejný nárůst počtu obcí patřících do jádra se projevil také u ODS, která získala obce na Uherskohradištsku, Rožnovsku a na východě Kroměřížska na úkor obcí patřících do zázemí Zlína.

Postupný nárůst stabilních obcí v jádře zaznamenala i KSČM, jejíž jádro se rozrostlo o obce z Uherskobrodsku, ale naopak v něm ubyly území obcí kolem Bystřice pod Hostýnem.

Pouze o 4 obce se zvětšilo jádro KDU-ČSL, které ubyly obce na Uherskohradištsku, ale zase posílila na Hostýnsku a Vsetínsku.

8.4.4 Období během let 2012–2016

Tab. 16: Změny ve volebních jádrech stran v období 2012–2016

strana	počet stabilních obcí jádra volební podpory	počet obcí, které přibyly do jádra volební podpory	počet obcí, které ubyly z jádra volební podpory
ČSSD	85	40	38
ODS	32	35	50
KSČM	106	32	27
KDU-ČSL	115	35	15

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Jádro levicové ČSSD se během let 2012–2016 nepatrně zvětšilo. Jednalo se o obce na Uherskobrodsku, Vizovicku a Valašskokloboucku. Z jádra naopak vypadlo například město Zlín nebo Valašské Meziříčí.

Pravicová ODS zaznamenala úbytek 15 obcí, a to především v jižních správních obvodech a na severu Vsetínska. Přibyly jí území na Uherskohradištsku a města Uherský Brod a Bystřice pod Hostýnem.

O 5 obcí si polepšila KSČM, jejíž jádro neprodělalo velké změny. Území jejího jádra se rozrostlo o severní části kraje, přičemž naopak Valašskomeziříčsko z jádra vypadlo.

Zvětšení o 20 obcí nastalo i u jádra křesťanských demokratů. Do volebního jádra se dostaly obce na severu Zlínska. Úbytek byl zaznamenán na Hostýnsku.

Tab. 17: Územní změny ve volebních jádrech stran v období 2012–2016

strana	stabilní obce jádra volební podpory	obce, které přibyly do jádra volební podpory	obce, které ubyly z jádra volební podpory
ČSSD	Otrokovicko, Holešovsko, Hostýnsko, východ a západ Kroměřížska, jih Valaškokloboucka a Luhačovicka, jihozápad Uherskobrodská, města Otrokovice, Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Luhačovice, Uherský Brod	několik obcí na Uherskobrodsku, východ Vizovicka, sever Valaškokloboucka, Kroměříž	východ Otrokovicka, města Valašské Meziříčí a Zlín
ODS	východ Uherskobrodská, město Uherské Hradiště včetně zázemí, města Luhačovice, Rožnov pod Radhoštěm, Vizovice	sever Kroměřížska, západ Uherskohradištska, města Bystřice pod Hostýnem a Uherský Brod a jejich zázemí	jih Uherskohradištska, východ Uherskobrodská, sever Vsetínska, východ Valašskomeziříčska, západ Rožnovska, města Holešov, Valašské Meziříčí a Vsetín
KSČM	Kroměřížsko, Uherskohradištsko, Otrokovicko mimo správní centrum, východ Uherskobrodská a Hostýnska, města Holešov, Uherské Hradiště, Kroměříž	jih Zlínska, sever Holešovska, město Bystřice pod Hostýnem a jeho zázemí	východ Valašskomeziříčska
KDU-ČSL	Valaškokloboucko a jihovýchod Vsetínska včetně správních center, sever Vizovicka a Luhačovicka, východ Uherskohradištska, jih Rožnovska, Valašskomeziříčsko mimo správní centrum	sever Zlínska, obce kolem Rožnova pod Radhoštěm	Hostýnsko včetně správního centra

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

8.5 Korelační vztahy

8.5.1 Volby v roce 2012

Tab. 18: Korelační koeficienty mezi demografickými a socioekonomickými znaky obyvatelstva a výsledky krajských voleb v roce 2012

korelace	ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	STAN+TOP 09	ODS	SPOZ
lidé 65+	0,060	-0,146	0,167	-0,040	0,072	-0,062
věřící	-0,201	0,565	-0,437	0,142	-0,026	0,009
římští katolíci	-0,173	0,500	-0,346	0,132	-0,080	0,012
základní vzdělání	-0,032	0,126	0,116	-0,044	-0,105	0,021
středoškolské vzdělání	0,092	-0,053	0,274	-0,041	-0,202	0,018
úplné středoškolské vzdělání	-0,018	0,002	-0,270	0,054	0,167	-0,070
vysokoškolské vzdělání	-0,065	-0,117	-0,205	0,052	0,227	0,043
nezaměstnaní	0,080	0,022	0,341	-0,240	-0,063	-0,156

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Korelační koeficienty u skupiny osob starší 65 let nenabývají významnějších hodnot. Přesvědčení, že starší lidé volí spíše levicové strany, se u těchto voleb ukázalo jako mylné. Naopak se potvrdil předpoklad, že věřící lidé včetně římských katolíků volí častěji KDU-ČSL. Korelační koeficienty přesahovaly hodnoty 0,5. Tato skupina podle tab. 9 také chová jisté antipatie k levicovým subjektům jako jsou KSČM a ČSSD.

Další kategorie se týkala vzdělání obyvatelstva. Významnější korelace se projeví u dvou stran – levicové KSČM a pravicové ODS. Sympatizanti KSČM byli ze středoškolsky vzdělaného obyvatelstva, naopak u lidí s vyšším vzděláním KSČM neuspěla. U ODS byla situace přesně opačná. Korelace u středoškolsky vzdělané skupiny obyvatelstva nabývala hodnoty $-0,202$, zatímco u vysokoškoláků nabývala kladné hodnoty $0,227$. U lidí se základním vzděláním a zisky jednotlivých stran se neprokázala žádná souvislost.

Kladná korelace s hodnotou $0,341$ nastala mezi skupinou nezaměstnaných osob a KSČM. Překvapivě negativní vztah se ukázal mezi touto skupinou a spíše středopravou koalici STAN s TOP 09, ačkoliv pravicová ODS žádný náznak podobného vztahu nevykazovala.

8.5.2 Volby v roce 2016

Tab. 19: Korelační koeficienty mezi demografickými a socioekonomickými znaky obyvatelstva a výsledky krajských voleb v roce 2016

korelace	KDU- ČSL	ANO 2011	ČSSD	STAN	KSČM	Svob. a Soukr.	ODS	SPD
lidé 65+	-0,181	-0,051	0,117	-0,065	0,232	0,046	0,112	0,028
věřící	0,510	-0,483	-0,079	0,096	-0,356	0,131	-0,138	-0,266
římští katolíci	0,405	-0,373	-0,054	0,087	-0,254	0,149	-0,170	-0,257
základní vzdělání	0,133	-0,236	0,055	-0,029	0,175	0,064	-0,253	-0,076
středoškolské vzdělání	-0,079	0,040	0,131	-0,047	0,186	0,013	-0,205	0,147
úplné středoškolské vzdělání	0,006	0,140	-0,092	0,025	-0,254	-0,087	0,288	-0,022
vysokoškolské vzdělání	-0,092	0,095	-0,149	0,081	-0,181	0,010	0,280	-0,076
nezaměstnaní	0,008	-0,076	0,088	-0,188	0,270	-0,141	-0,107	0,161

zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Korelace u osob starší 65 let se tentokrát projevila pouze u KSČM, kde hodnota korelačního koeficientu dosáhla 0,232, což lze považovat za náznak určitého vztahu.

Co se týká věřícího obyvatelstva, tak opět byl potvrzen předpoklad, že věřící nebo římští katolíci preferují stranu KDU-ČSL. Záporné hodnoty korelací se zde projevily u KSČM, což bylo stejné jako v předchozích volbách. Čeho si ale také můžeme všimnout, jsou záporné hodnoty kolem -0,480 a -0,260 u nových stran ANO 2011 a SPD, což může být interpretováno tak, že tyto strany mají podporu spíše ateistického obyvatelstva, resp. že mezi věřícími „odsáli“ protestní hlasy, které by jinak připadly novým stranám, Čunkovi lidovci.

Můžeme říct, že voliči ODS jsou většinou lidé se středoškolským úplným nebo vysokoškolským vzděláním, což dokazují i hodnoty korelací (0,288 nebo 0,280). Naopak u méně vzdělaných lidí tato strana hlasy nezískává.

Kromě záporné hodnoty korelace v kategorii obyvatelstva s úplným středoškolským vzděláním (-0,254) se u KSČM potvrdil předpoklad z minulých voleb, kdy k této straně více inklinovali nezaměstnaní lidé.

9 Závěr

Úkolem této práce byla analýza výsledků voleb do krajského zastupitelstva v obcích Zlínského kraje v letech 2000–2016. Práce porovnávala účast voličů v rámci SO ORP. Dále byla zaměřena na určení oblastí nejvyšších a nejnižších zisků jednotlivých stran v rámci Zlínského kraje a na rozložení jejich jader volební podpory. Posledním cílem práce bylo zjistit, jestli jsou výsledky stran podmíněny některými demografickými a socioekonomickými znaky obyvatelstva.

Volební účast ve Zlínském kraji byla ve všech krajských volbách větší, než byl celorepublikový průměr. Pokud porovnáme jednotlivé správní obvody z hlediska účasti voličů v dlouhodobém horizontu, tak pravidelně nejméně voličů přicházelo k volebním urnám na Vsetínsku, naopak nejzodpovědnější voliče mělo Luhačovicko.

Dalším cílem práce bylo zjištění zisků stran. Oblast nejvyšších zisků ČSSD zahrnovala Otrokovicko, Luhačovicko, Kroměřížsko a částečně jih Valašskokloboucka. Na Uherskohradištsku a jihu Vsetínska, kde ČSSD dosáhla malých zisků, profitovali hlavně křesťanští demokraté. Konkrétně Uherskohradištsko bylo oblastí, kde vyšších zisků dosahovali jak křesťanští demokraté, tak komunisté. KSČM měla největší podporu v západních správních obvodech. Území nejnižších zisků KSČM se nacházelo na slovenském pohraničí, kde se naopak opět silně projevila podpora křesťanských demokratů. Zisky KDU-ČSL byly ve Zlínském kraji několikanásobně vyšší než v ostatních krajích ČR, protože zde žije velké procento lidí hlásících se k římskokatolickému vyznání. ODS měla kromě území velkých měst podporu na severu Vsetínska, Valašskomeziříčsku, Rožnovsku a také na východě Uherskobrodsko, kde větších zisků dosahovala překvapivě i KSČM. V roce 2000 uspělo ZHN hlavně na Rožnovsku a Hostýnsku. Na Zlínsku, Vizovicku a severu Valašskokloboucka se nacházela základna hlasů STAN (popř. koalice ED+NSK, ze které vznikla strana STAN). V těchto oblastech se v roce 2012 nacházela také oblast největších zisků strany SPOZ. V roce 2016 kandidovalo do krajského zastupitelstva mnoho nových stran. Jednou z nich bylo ANO 2011, které získalo podporu v severních částech kraje. Hnutí SPD získalo nejvíce hlasů na Hostýnsku. Tyto dvě strany získaly nejméně hlasů v příhraničních nábožensky založených správních obvodech. SO ORP Uherské Hradiště a Uherský Brod zase patřily Svobodným a Soukromníkům.

Práce se také zabývala stanovením jader volební podpory a jejich vývojem, který byl určován pouze u stran, které se zúčastnily všech voleb (tzn. ČSSD, ODS, KSČM

a KDU-ČSL). Volební jádro ČSSD bylo tvořeno SO ORP Otrokovice, Zlín, Uherský Brod a Luhačovice. Během 16 let bylo jádro vytlačeno ze Zlínska směrem k severním a jižním správním obvodům. Na Otrokovicku a Uherskobrodsku se jádro ČSSD překrývalo s jádrem levicové KSČM. Jádro KSČM bylo soustředěno do východní části kraje a za 16 let se nijak zásadně nezměnilo. Stejná situace nastala i u jádra KDU-ČSL. Její jádro se nacházelo v SO ORP Vsetín a Valašské Klobouky. Voliči ODS se rekrutují především ze zázemí větších měst, severu Vsetínska nebo východu Uherskobrodsko. Co se týká jader volební podpory ostatních stran, jsou podobná jako u oblasti nejvyšších zisků.

Poslední část této práce zkoumala vliv různých demografických a socioekonomických znaků na výsledky jednotlivých stran pomocí korelačních koeficientů. Nejvyšší hodnoty korelací byly objeveny mezi zisky KDU-ČSL a podílem věřících osob v jednotlivých obcích kraje. Naopak tato skupina obyvatelstva chová určité antipatie ke KSČM, ANO 2011 a v mírnější míře i k SPD. Dalším zkoumaným znakem obyvatelstva bylo vzdělání. Bylo zjištěno, že lidé s úplným středoškolským nebo vyšším vzděláním více inklinují k ODS, naopak méně vzdělaní lidé volí více KSČM. Posledním vztahem byla nezaměstnanost. Ve volbách v letech 2012 i 2016 dosahovaly korelační koeficienty kladných hodnot u KSČM, v roce 2012 se do záporných hodnot dostala koalice STAN s TOP 09.

10 Summary

The purpose of this thesis was the analysis of results of elections into regional councils in municipalities of Zlín Region from 2000 to 2016. The thesis compared turnout in districts of municipalities with extended competence (further only “districts”) of this region. Further, it was focused on setting of areas with the highest and the lowest gains of parties and distribution of their cores of electoral support. The last purpose was to analyse if the elections results are dependent on certain demographic and socioeconomic factors.

In all regional elections, the turnout in Zlín Region was higher than the average in the Czech Republic. If we compare the turnout in districts in the long term, so minimum of voters regularly came to vote in the district of Vsetín, conversely the most responsible voters had the district of Luhačovice.

Next goal of thesis was to find out the parties' gains. Area of the highest gains of ČSSD included districts of Otrokovice, Luhačovice, Kroměříž and partly the south of the district Valašské Klobouky. KDU-ČSL profited particularly in the district of Uherské Hradiště and in the southern part of the district Vsetín where ČSSD has low gains. Especially the district of Uherské Hradiště was the area with higher gains of KDU-ČSL and KSČM. Districts in the west of the region belonged to the core of KSČM. The lowest gains of this party were situated in areas at Slovakian border where a strong support of KDU-ČSL was shown. Gains of KDU-ČSL in Zlín Region were much higher than in other regions in the Czech Republic because a lot of people living here profess Roman Catholic Church. Except for areas of big towns ODS had support in the north of district of Vsetín, in the districts of Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm and also in the east of district of Uherský Brod where even higher gains of KSČM were surprisingly registered. In 2000 ZHN succeeded particularly in districts of Rožnov pod Radhoštěm and Bystřice pod Hostýnem. The voter base of STAN (eventually coalition ED+NSK that STAN originated from) was situated in districts of Zlín, Vizovice and in the north of the district of Valašské Meziříčí. In these areas SPOZ has also strong support in 2012. In 2016 lot of new parties candidated into regional council. ANO 2011 was one of them. It gained the support in the northern parts of region. The party SPD received the most of votes in the district of Bystřice pod Hostýnem. These two parties gained the lowest number of votes in religiously-based border districts. Districts of Uherské Hradiště and Uherský Brod belonged to Svobodní a Soukromníci.

The focus of this thesis was also on setting of the electoral cores and their development that was examined at parties that participated in every elections (ČSSD, ODS, KSČM, KDU-ČSL). Core of electoral support of ČSSD was formed by districts of Otrokovice, Zlín, Uherský Brod and Luhačovice. During 16 years, the core was pushed out of the district of Zlín towards the northern and southern districts. In districts of Otrokovice and Uherský Brod the core of ČSSD overlapped the core of left-wing KSČM. It was concentrated in the eastern part of the region and during 16 years it didn't change much. We can say the same argument about the core of KDU-ČSL. Its electoral core was in districts of Vsetín and Valašské Klobouky. Voters of ODS were especially from bigger town and villages around them, from the north of the district of Vsetín or the east of the district of Uherský Brod. The electoral cores of other parties mostly copied areas of their highest gains.

The last part of thesis analysed the influence of certain demographic and socioeconomic features of population on the parties' results through correlation coefficients. The highest values of correlation were calculated between gains of KDU-ČSL and ratio of believers in municipalities of the region. On the other hand, these people didn't have great sympathy for KSČM, ANO 2011 and SPD. Then we focused on achieved education. It was found that people with maturita exam or university degree mostly vote for ODS, in contrast to less educated people that are mostly voters of KSČM. The last feature of population was the unemployment. In elections in 2012 and 2016 correlation coefficients reached positives values at KSČM, in 2012 they were negative at STAN+TOP 09.

11 Seznam použité literatury

BLAŽEK, Jiří a Tomáš KOSTELECKÝ. Geografická analýza výsledků parlamentních voleb v roce 1990. In: *Sborník České geografické společnosti*. 1991, svazek 96, číslo 1, str. 1–14.

BRÁZDIL, Rudolf. *Statistické metody v geografii: cvičení*. 3. vyd. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1995. ISBN 80-210-1260-9.

ČALLOUD, Dalibor, BALÍK, Stanislav a Jakub KYLOUŠEK, ed. *Krajské volby v České republice 2004*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3880-2.

Historický lexikon obcí České republiky - 1869–2015: Abecední přehled obcí a částí obcí. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-1869-az-2015>

Charakteristika kraje. *Český statistický úřad* [online]. 2017a [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xz/charakteristika_kraje

iDNES.cz. *ODS vytáhla do voleb pod heslem: Jsme tým* [online]. 2004 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ods-vytahla-do-voleb-pod-heslem-jsme-tym-f0j-/domaci.aspx?c=A041004_144326_domaci_

JEHLIČKA, Petr a Luděk SÝKORA. Stabilita regionální podpory tradičních politických stran v českých zemích (1920–1990). In: *Sborník České geografické společnosti*. 1991, svazek 96, číslo 2, str. 81–95.

NUTS. *Portál územního plánování* [online]. 2016 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts>.

PONCAROVÁ, Jana. Volby do zastupitelstev krajů 2008 [online]. E-polis.cz, 2008. [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju-2008.html>. ISSN 1801-1438.

Správní obvody obcí s rozšířenou působností. *RIS – Regionální Informační Servis* [online]. 2016 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/zlinsky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti/>

Stav obyvatel a pohyb obyvatelstva. *Český statistický úřad* [online]. 2016 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853325/13006216q414.pdf/449855f9-0f29-4a34-9a9d-e40710b85334?version=1.0>

Struktura území České republiky. *Český statistický úřad* [online]. 2017b [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/i_zakladni_uzemni_ciselniky_na_uzemi_cr_a_klasifikace

ŠARADÍN, Pavel. *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-1876-6.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2013. *Volby.cz* [online]. 2013 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/ps2013/ps2?xjazyk=CZ>

- Volby do zastupitelstev krajů 2000. *Volby.cz* [online]. 2000 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/kz2000/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20001112>
- Volby do zastupitelstev krajů 2004. *Volby.cz* [online]. 2004 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/kz2004/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20041105>
- Volby do zastupitelstev krajů 2008. *Volby.cz* [online]. 2008 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/kz2008/kz1?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>
- Volby do zastupitelstev krajů 2016. *Volby.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/kz2016/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20161007>
- Zastupitelstvo obce. *Osvětimany* [online]. 2015 [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://www.osvetimany.cz/index.php/urad-mestyse/zastupitelstvo-obce>
- Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Zlínského kraje. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xz/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_v_yvoje_zlinskeho_kraje
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. *Ministerstvo vnitra České republiky: Legislativa – Sbírka zákonů* [online]. 2000 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>
- Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. *Ministerstvo vnitra České republiky: Legislativa – Sbírka zákonů* [online]. 2000 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. *Ministerstvo vnitra České republiky: Legislativa – Sbírka zákonů* [online]. 2000 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Přílohy

Seznam příloh

Administrativní mapy SO ORP Zlínského kraje

Příloha č. 1: Administrativní mapa obcí SO ORP Kroměříž

Příloha č. 2: Administrativní mapa obcí SO ORP Uherské Hradiště

Příloha č. 3: Administrativní mapa obcí SO ORP Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí
a Rožnov pod Radhoštěm

Příloha č. 4: Administrativní mapa obcí SO ORP Holešov, Zlín a Otrokovice

Příloha č. 5: Administrativní mapa obcí SO ORP Uherský Brod a Luhačovice

Příloha č. 6: Administrativní mapa obcí SO ORP Valašské Klobouky a Vizovice

Příloha č. 7: Administrativní mapa obcí SO ORP Vsetín

8 Analýza výsledků voleb

8.1 Jednotlivé volby s ohledem na volební účast a výsledky

Příloha č. 8: Volební účast v roce 2000

Příloha č. 9: Volební účast v roce 2004

Příloha č. 10: Volební účast v roce 2008

Příloha č. 11: Volební účast v roce 2012

Příloha č. 12: Volební účast v roce 2016

8.2 Zisky politických stran

8.2.1 Česká strana sociálně demokratická

Příloha č. 13: Volební zisk ČSSD v roce 2000

Příloha č. 14: Volební zisk ČSSD v roce 2004

Příloha č. 15: Volební zisk ČSSD v roce 2008

Příloha č. 16: Volební zisk ČSSD v roce 2012

Příloha č. 17: Volební zisk ČSSD v roce 2016

8.2.2 Občanská demokratická strana

Příloha č. 18: Volební zisk ODS v roce 2000

Příloha č. 19: Volební zisk ODS v roce 2004

Příloha č. 20: Volební zisk ODS v roce 2008

Příloha č. 21: Volební zisk ODS v roce 2012

Příloha č. 22: Volební zisk ODS v roce 2016

8.2.3 Komunistická strana Čech a Moravy

Příloha č. 23: Volební zisk KSČM v roce 2000

Příloha č. 24: Volební zisk KSČM v roce 2004

Příloha č. 25: Volební zisk KSČM v roce 2008

Příloha č. 26: Volební zisk KSČM v roce 2012

Příloha č. 27: Volební zisk KSČM v roce 2016

8.2.4 Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

Příloha č. 28: Volební zisk Čtyřkoalice v roce 2000

Příloha č. 29: Volební zisk KDU-ČSL v roce 2004

Příloha č. 30: Volební zisk KDU-ČSL v roce 2008

Příloha č. 31: Volební zisk KDU-ČSL v roce 2012

Příloha č. 32: Volební zisk KDU-ČSL v roce 2016

8.2.5 Zlínské hnutí nezávislých

Příloha č. 33: Volební zisk ZHN v roce 2000

8.2.6 Evropští demokraté a Nezávislí starostové pro kraj

Příloha č. 34: Volební zisk ED+NSK v roce 2004

8.2.7 Starostové a nezávislí

Příloha č. 35: Volební zisk STAN v roce 2008

Příloha č. 36: Volební zisk STAN+TOP 09 v roce 2012

Příloha č. 37: Volební zisk STAN v roce 2016

8.2.8 Strana práv občanů Zemanovci

Příloha č. 38: Volební zisk SPOZ v roce 2012

8.2.9 ANO 2011

Příloha č. 39: Volební zisk ANO 2011 v roce 2016

8.2.10 Svobodní a Soukromníci

Příloha č. 40: Volební zisk strany Svobodní a Soukromníci v roce 2016

8.2.11 Svoboda a přímá demokracie

Příloha č. 41: Volební zisk SPD v roce 2016

8.3 Jádra volební podpory

8.3.1 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2000

Příloha č. 42: Jádro volební podpory ČSSD

Příloha č. 43: Jádro volební podpory ODS

Příloha č. 44: Jádro volební podpory KSČM

Příloha č. 45: Jádro volební podpory Čtyřkoalice

Příloha č. 46: Jádro volební podpory ZHN

8.3.2 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2004

Příloha č. 47: Jádro volební podpory ČSSD

Příloha č. 48: Jádro volební podpory ODS

Příloha č. 49: Jádro volební podpory KSČM

Příloha č. 50: Jádro volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 51: Jádro volební podpory ED+NSK

8.3.3 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2008

Příloha č. 52: Jádro volební podpory ČSSD

Příloha č. 53: Jádro volební podpory ODS

Příloha č. 54: Jádro volební podpory KSČM

Příloha č. 55: Jádro volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 56: Jádro volební podpory STAN

8.3.4 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2012

Příloha č. 57: Jádro volební podpory ČSSD

Příloha č. 58: Jádro volební podpory ODS

Příloha č. 59: Jádro volební podpory KSČM

Příloha č. 60: Jádro volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 61: Jádro volební podpory STAN+TOP 09

Příloha č. 62: Jádro volební podpory SPOZ

8.3.5 Jádra volební podpory v krajských volbách v roce 2016

Příloha č. 63: Jádro volební podpory ČSSD

Příloha č. 64: Jádro volební podpory ODS

Příloha č. 65: Jádro volební podpory KSČM

Příloha č. 66: Jádro volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 67: Jádro volební podpory STAN

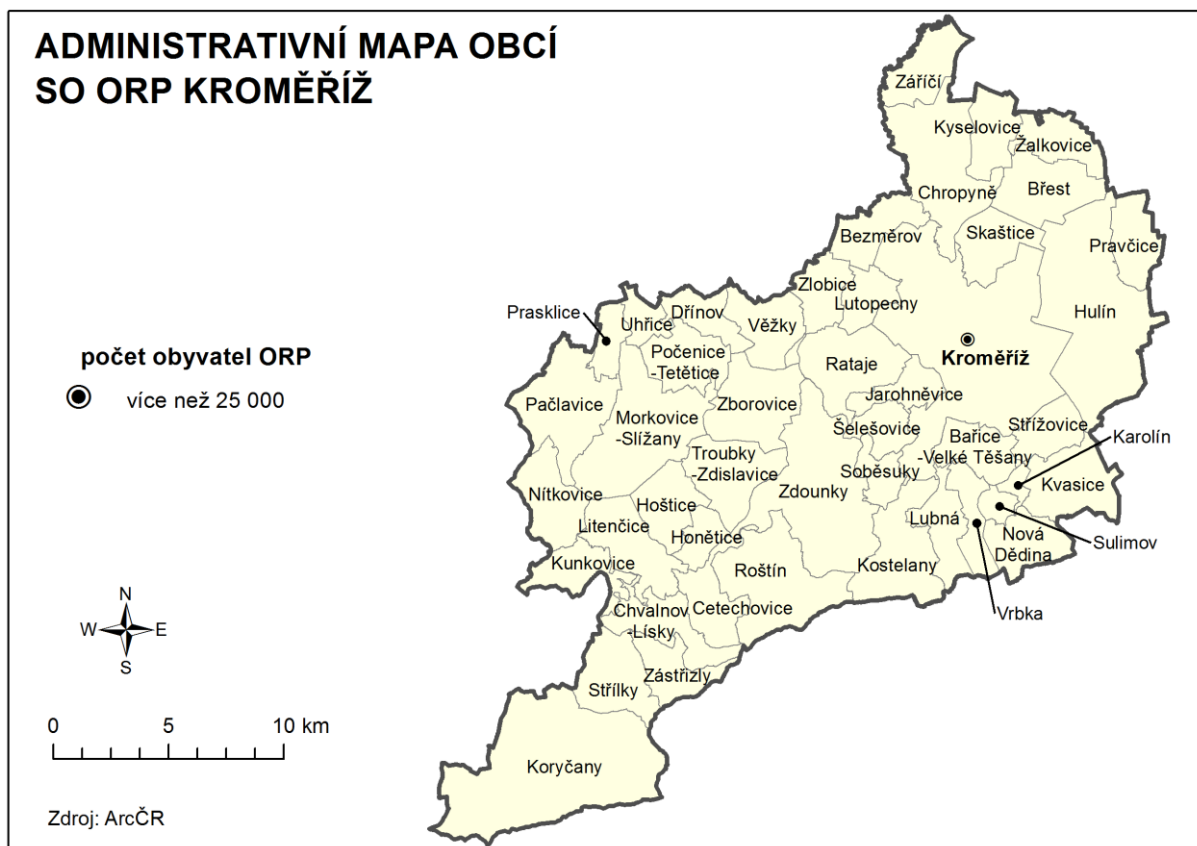
Příloha č. 68: Jádro volební podpory ANO 2011

Příloha č. 69: Jádro volební podpory Svobodných a Soukromníků

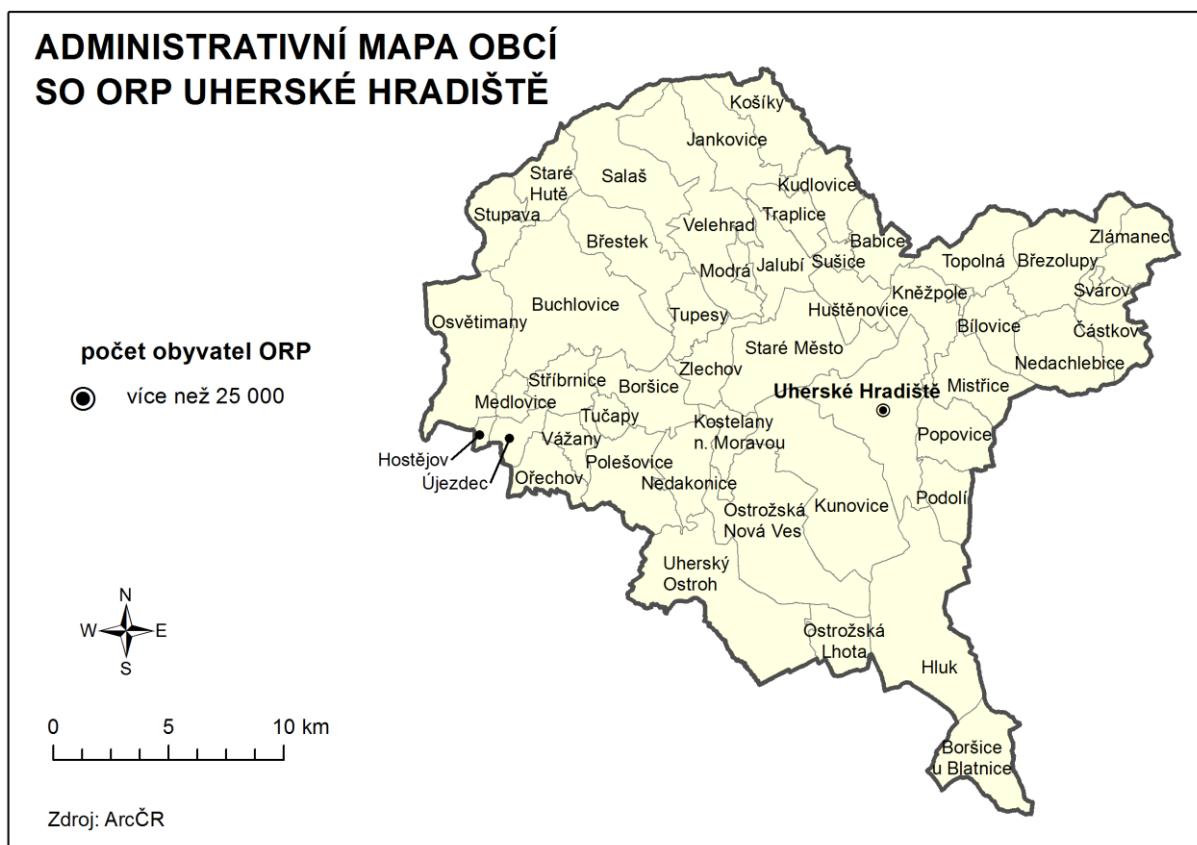
Příloha č. 70: Jádro volební podpory SPD

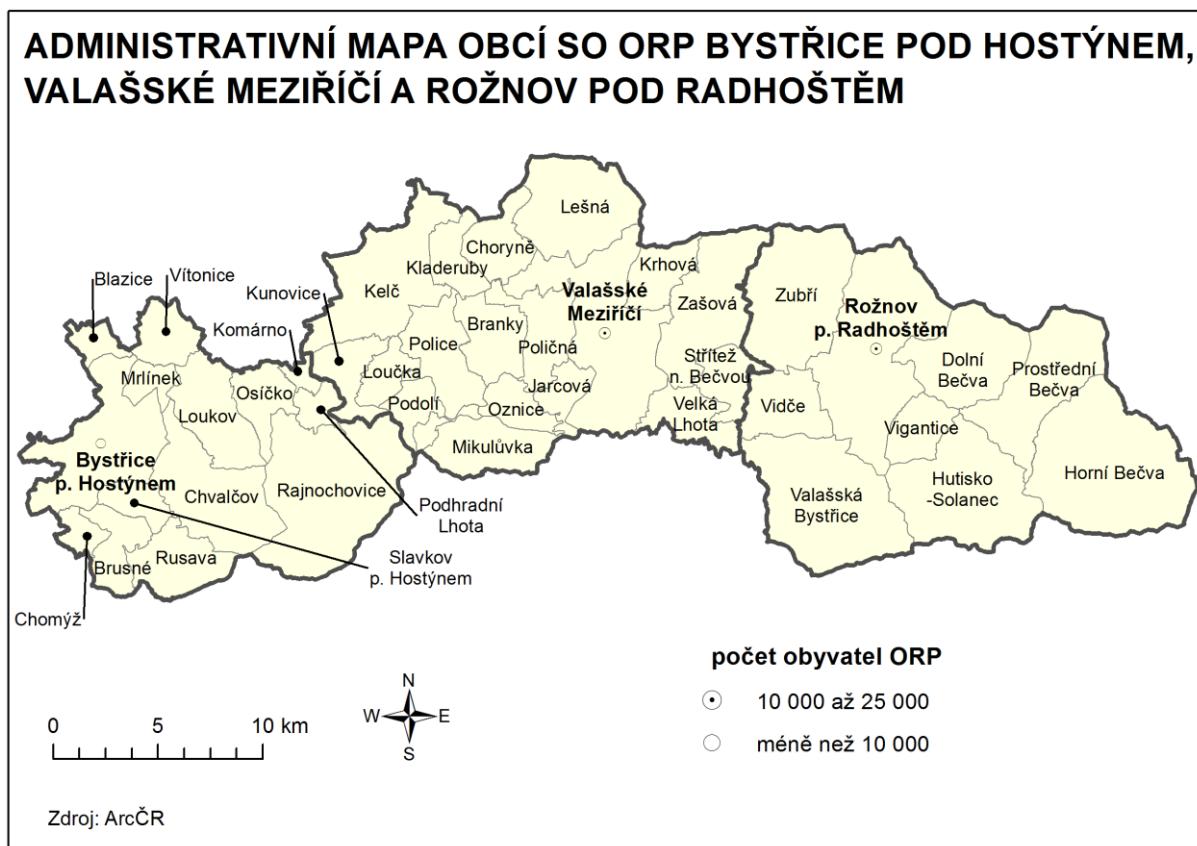
Příloha č. 1

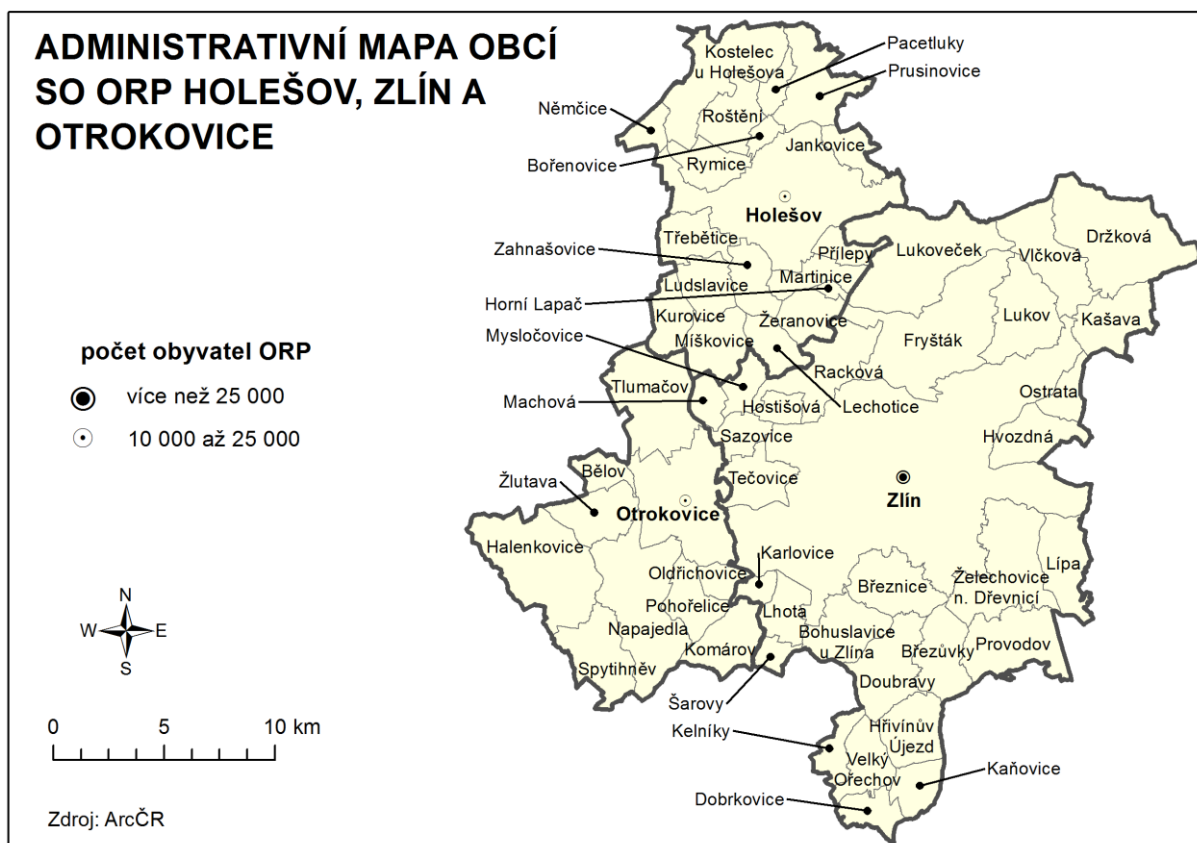
Příloha č. 2

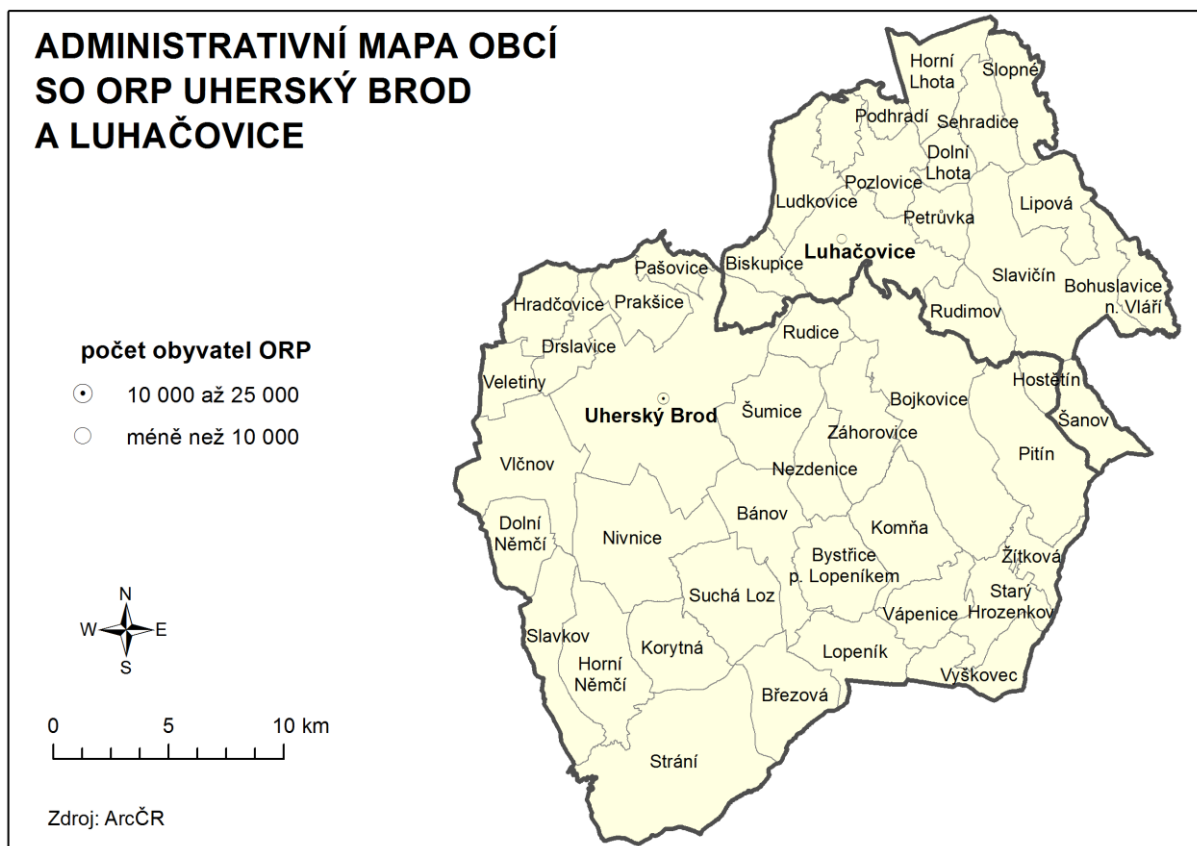
Příloha č. 3

Příloha č. 4

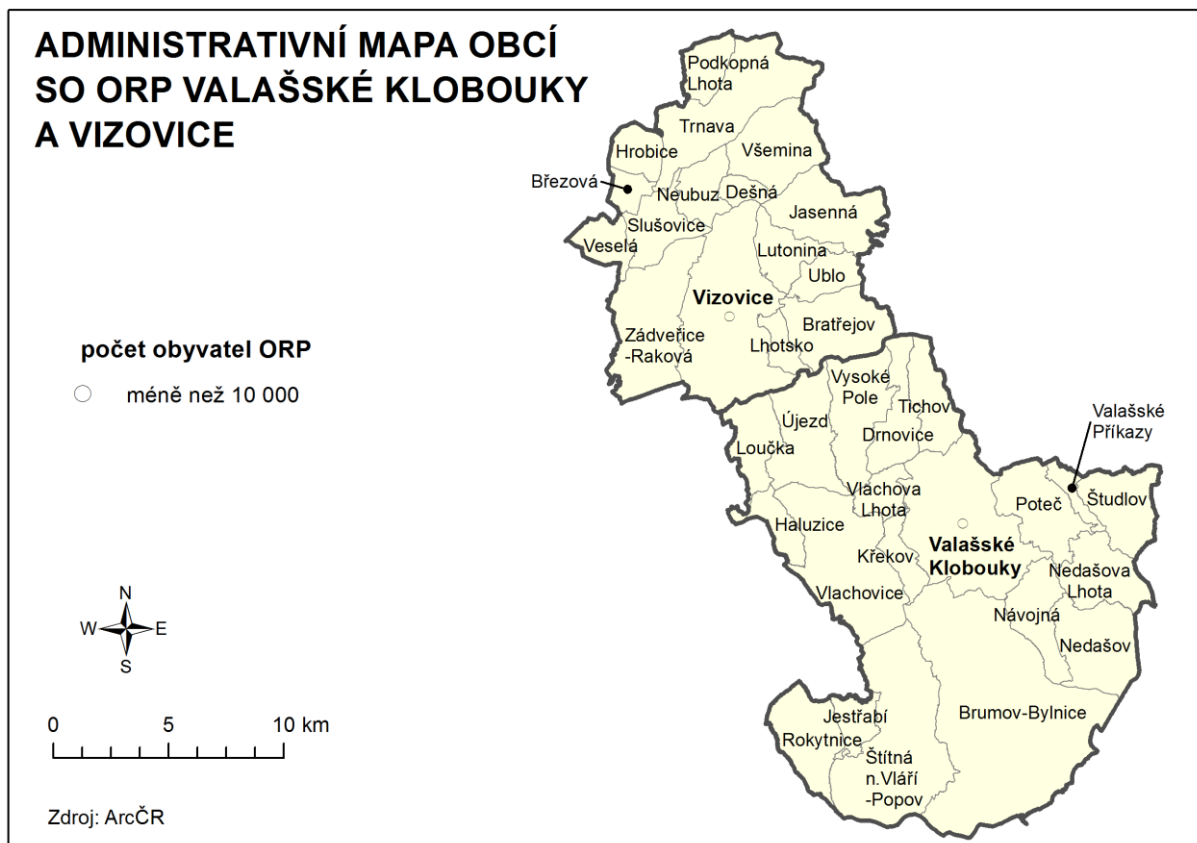

Příloha č. 5

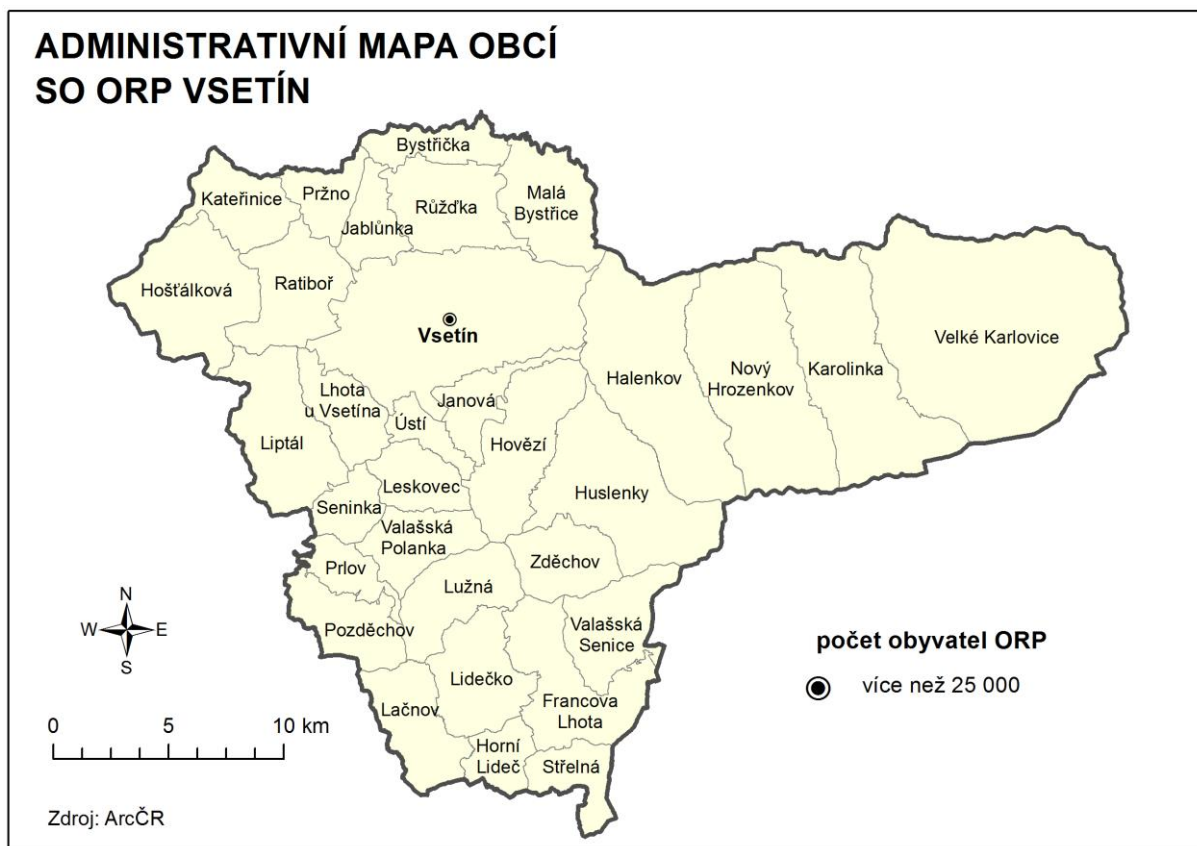

(dvě nepojmenovaná území obcí v SO ORP Luhačovice patří administrativně k městu Luhačovice)

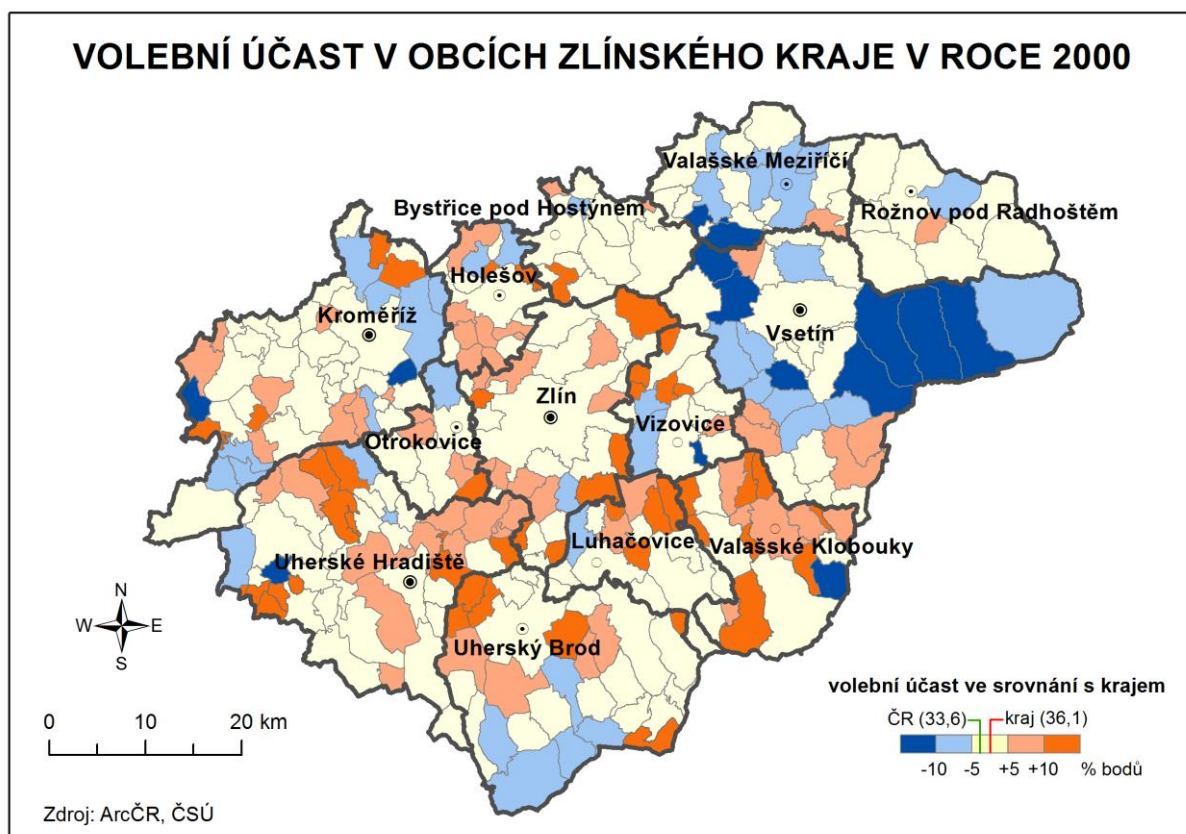
Příloha č. 6

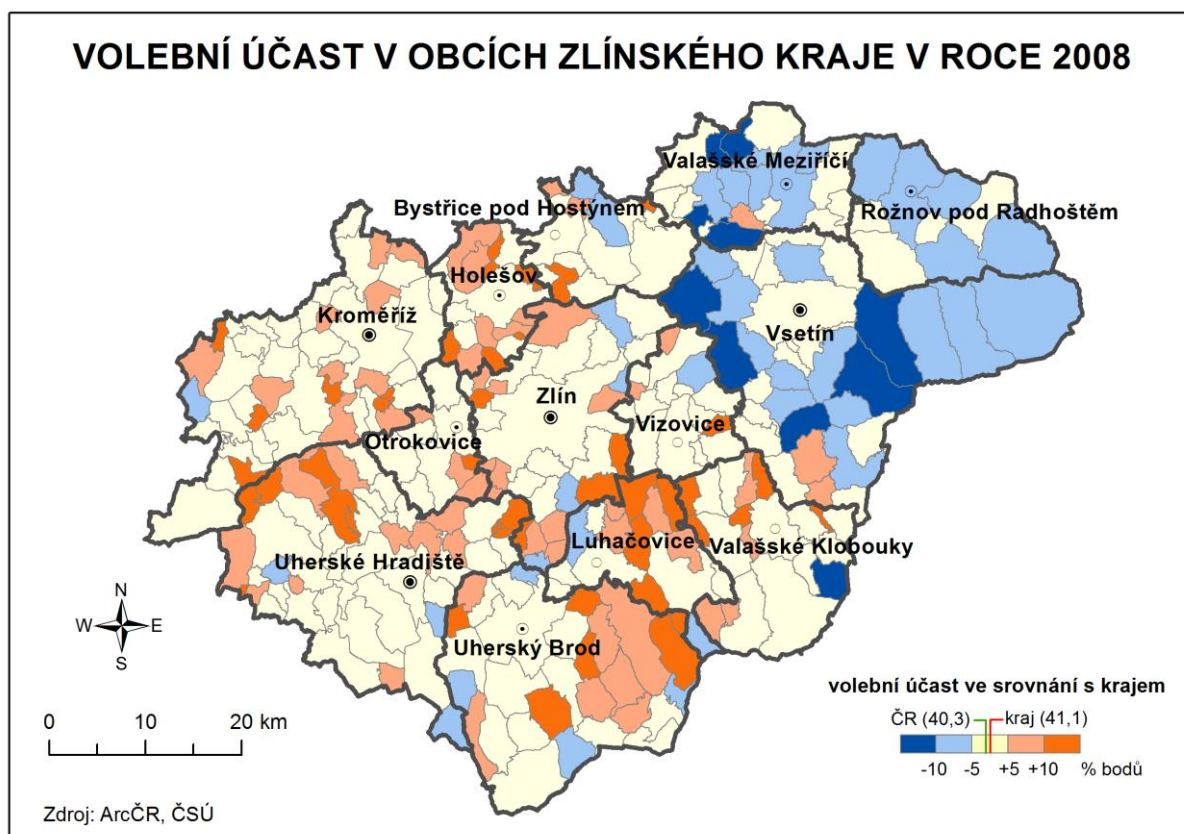
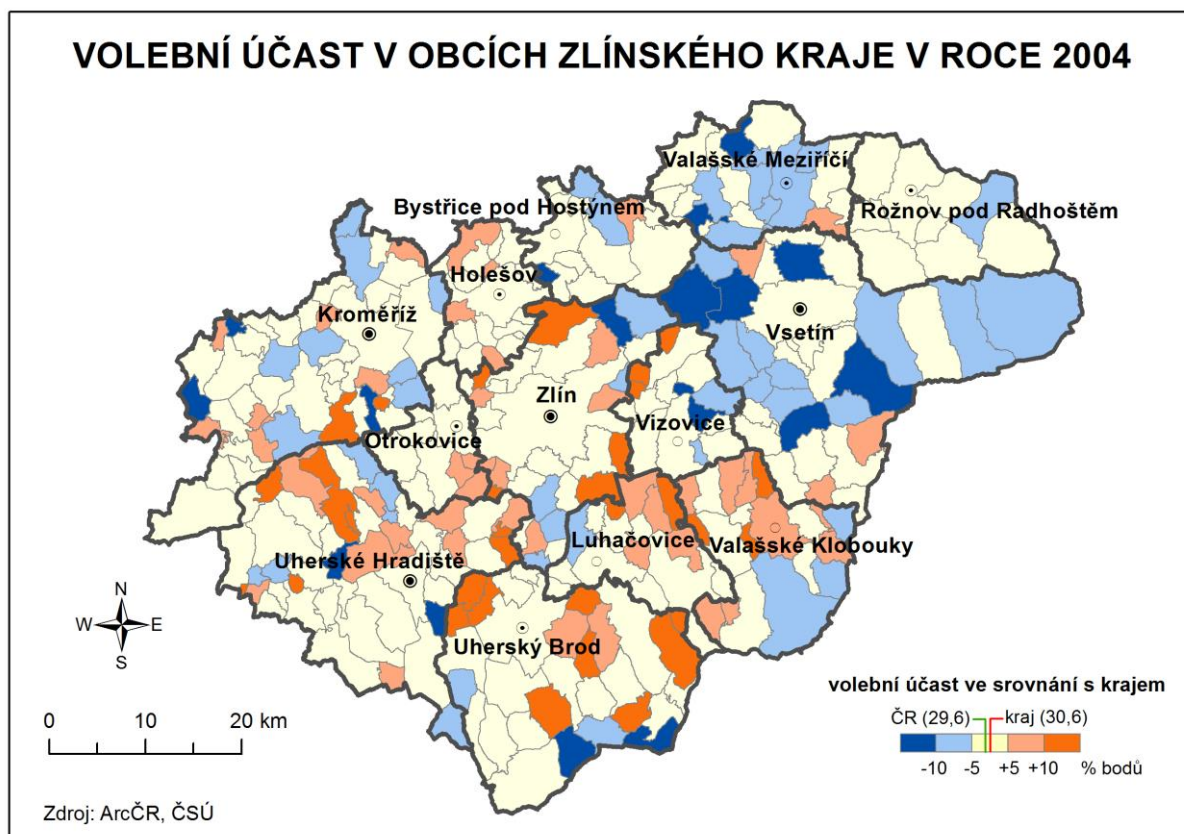
Příloha č. 7

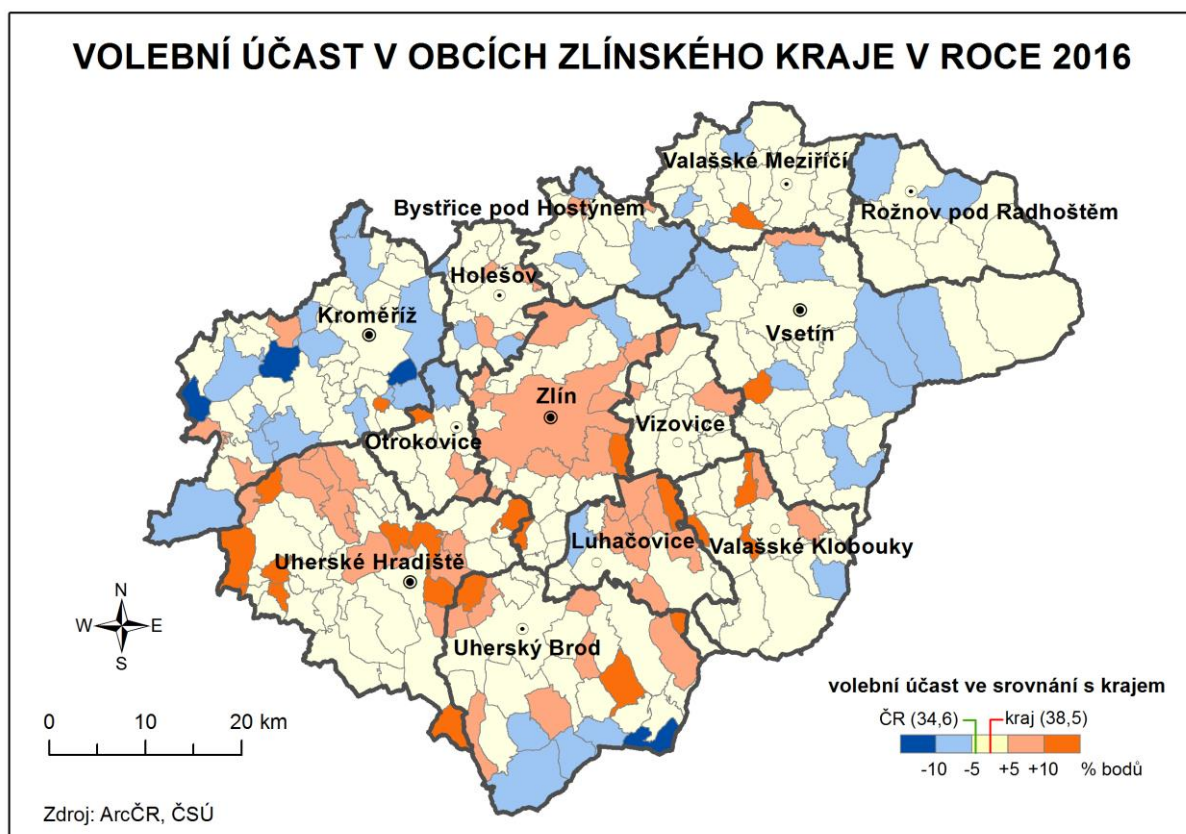
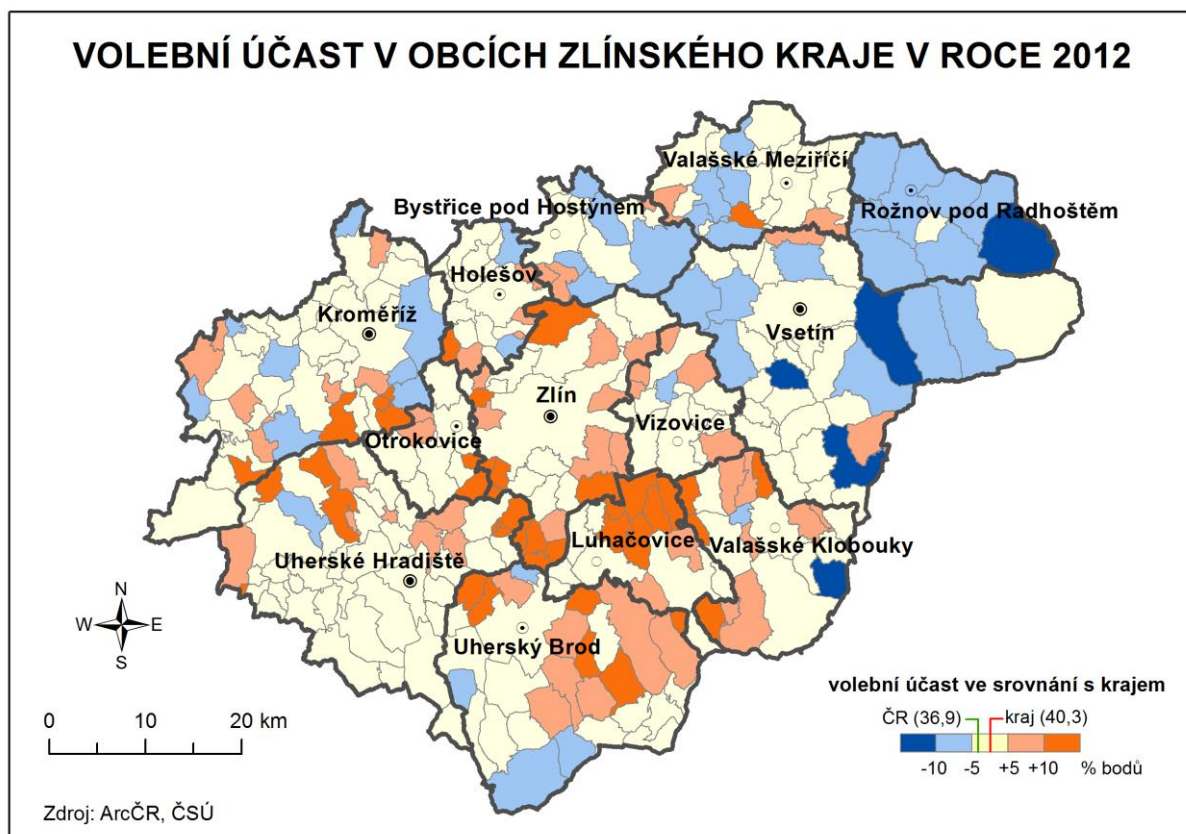

Příloha č. 8

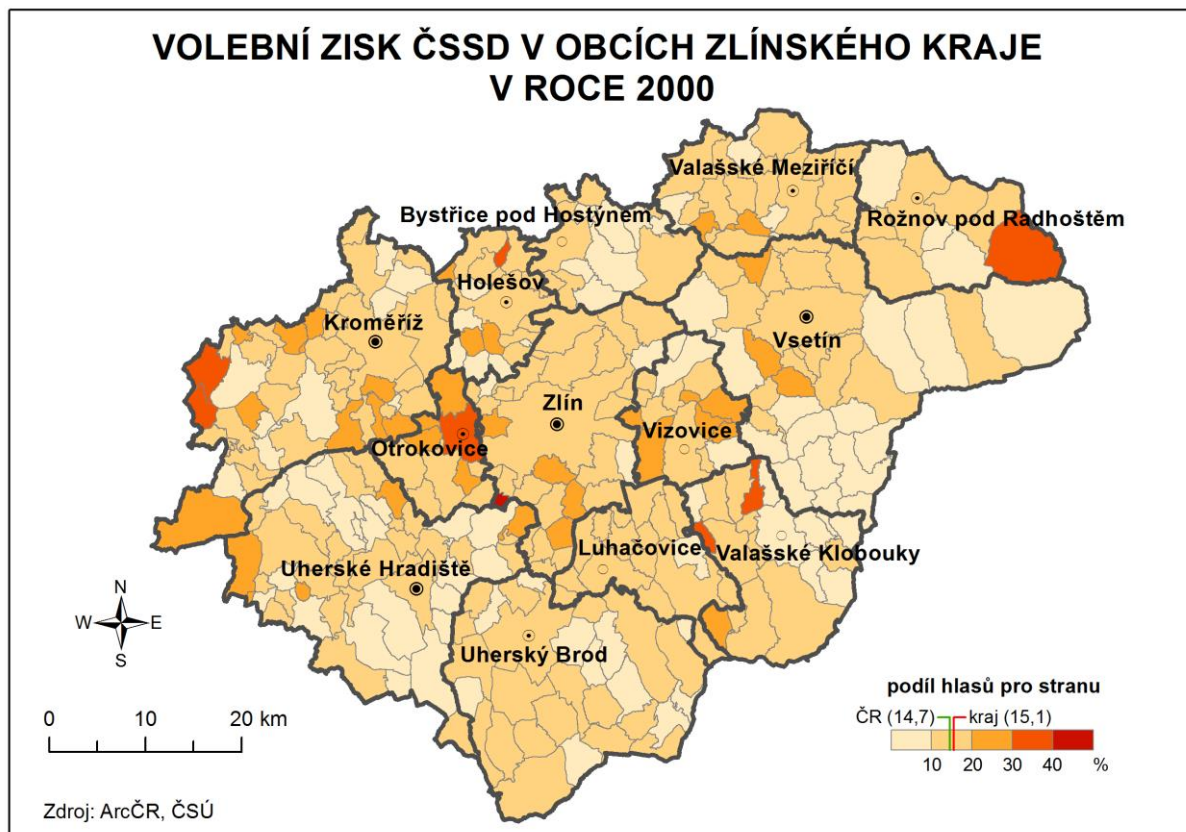

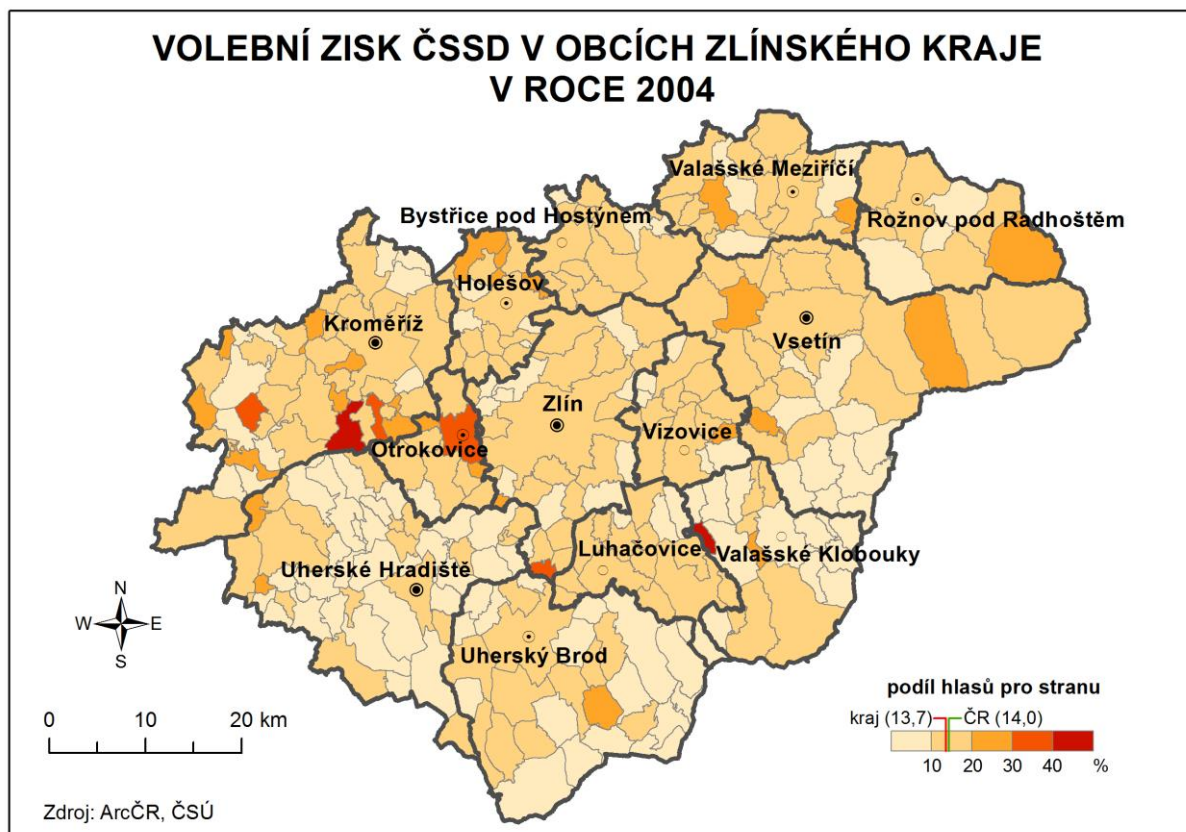

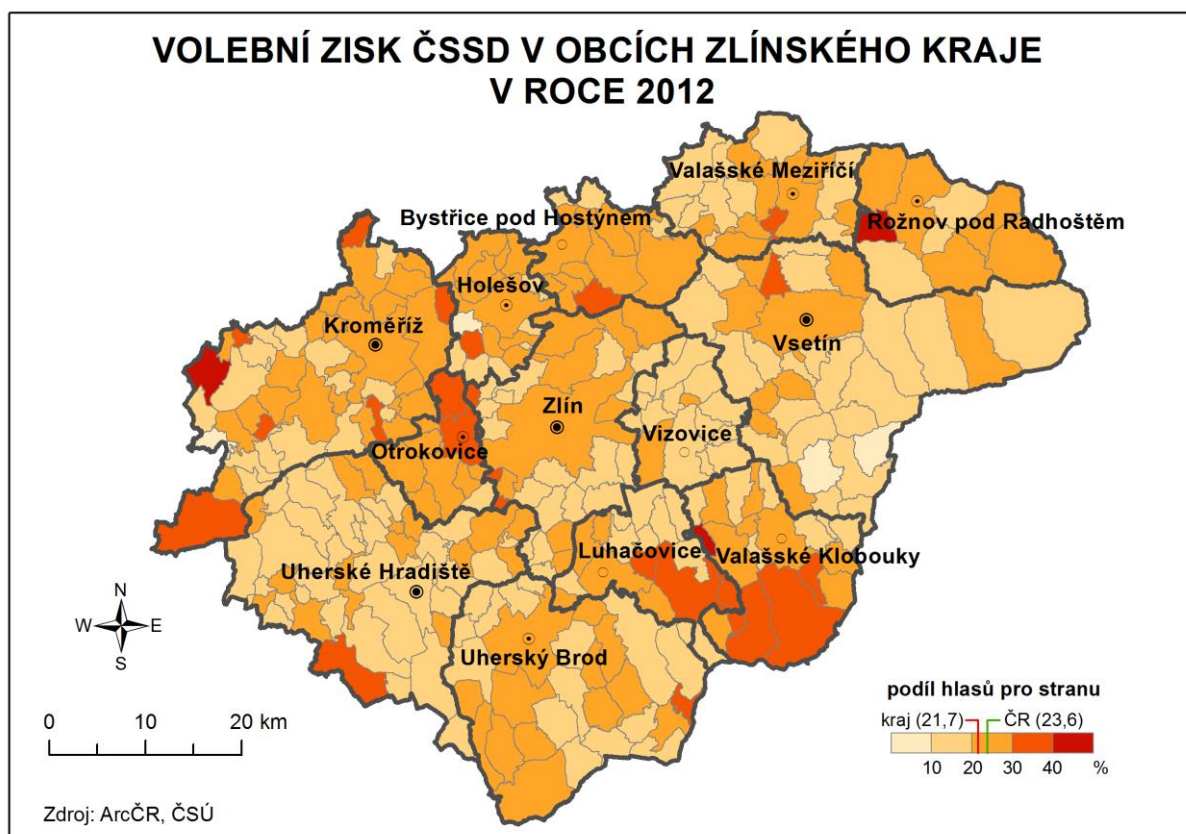
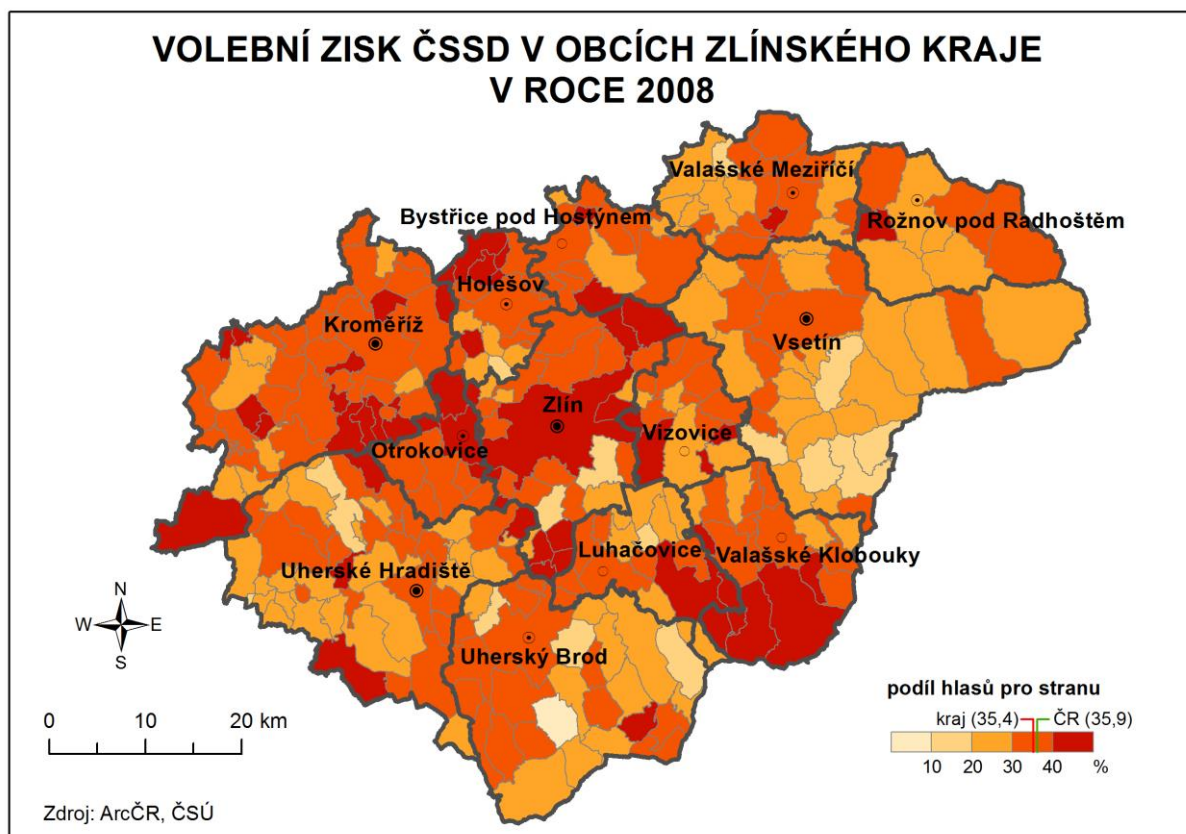

Příloha č. 13

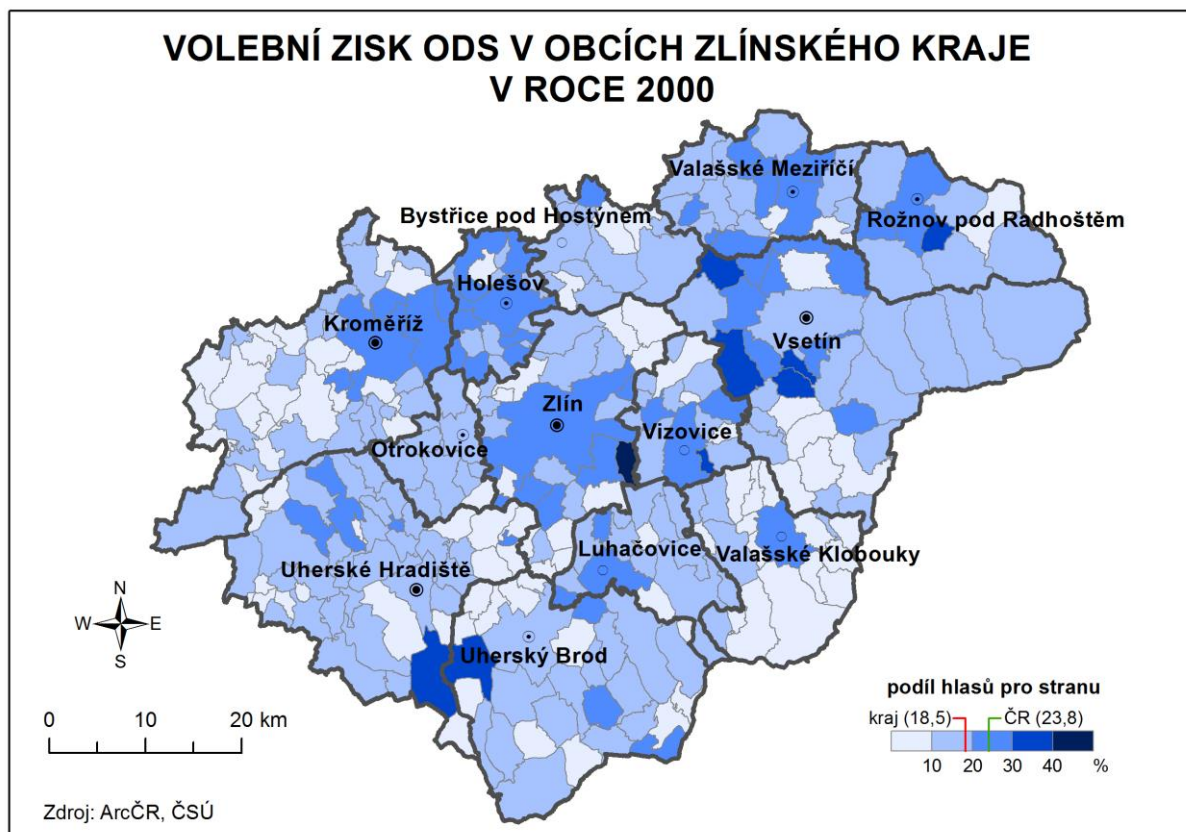
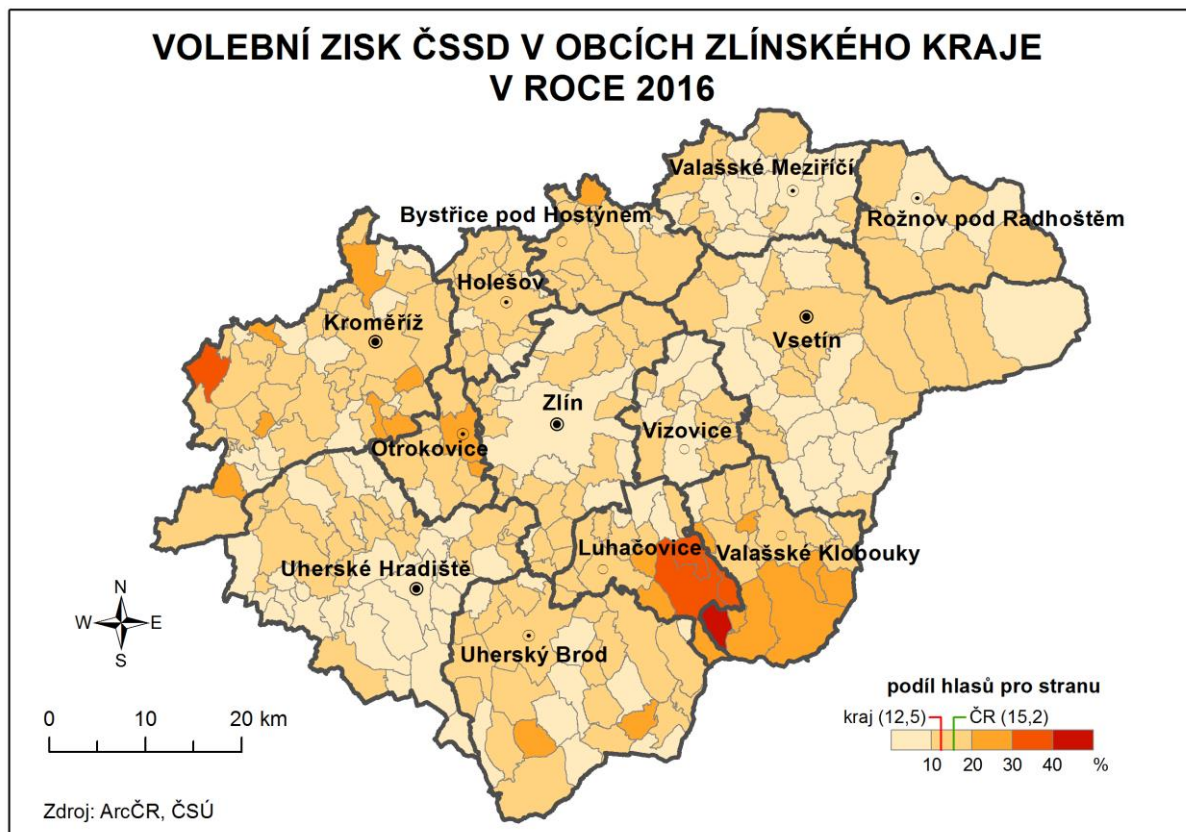

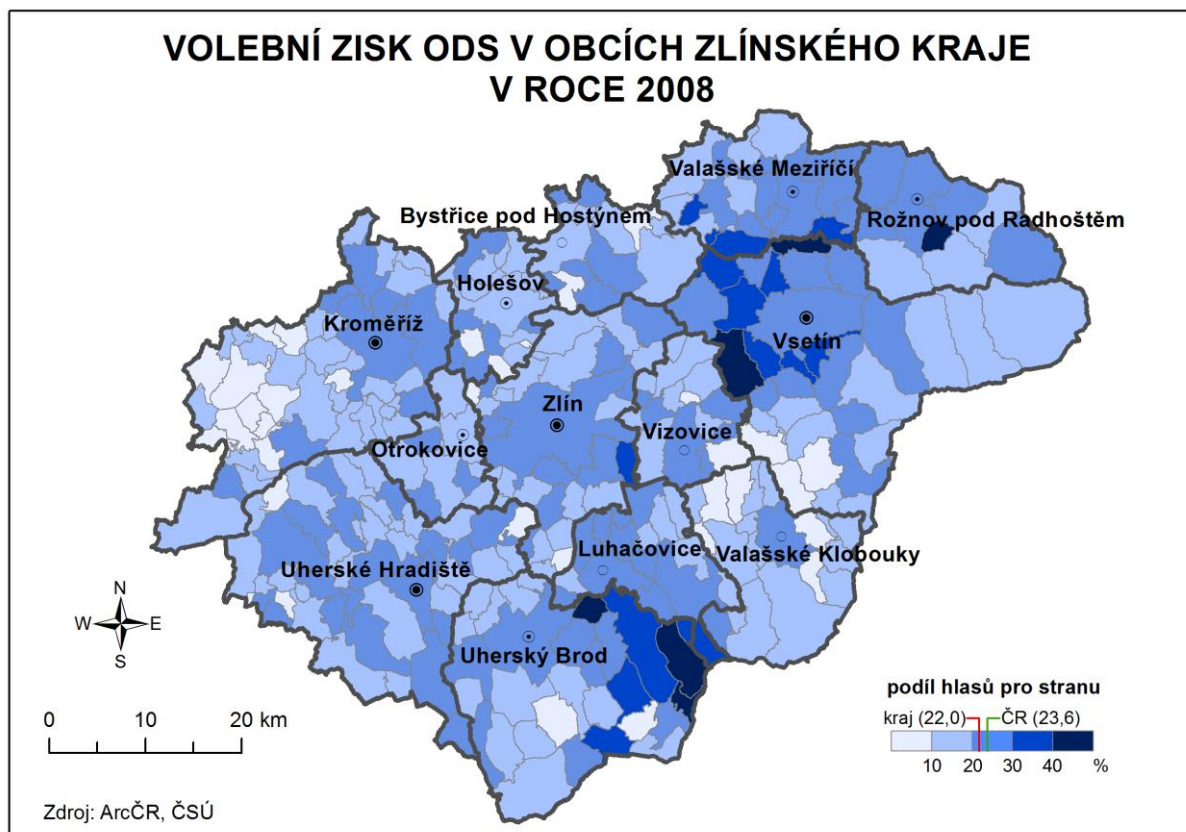
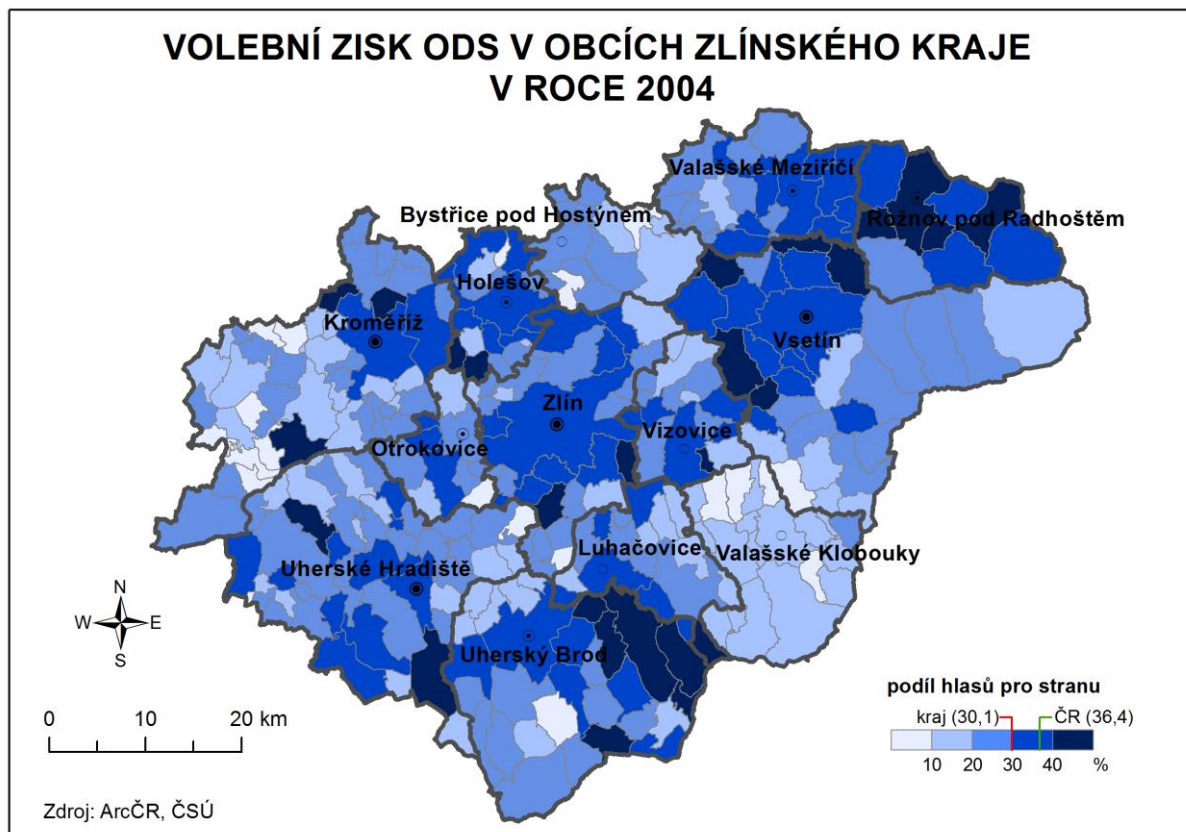
Příloha č. 14

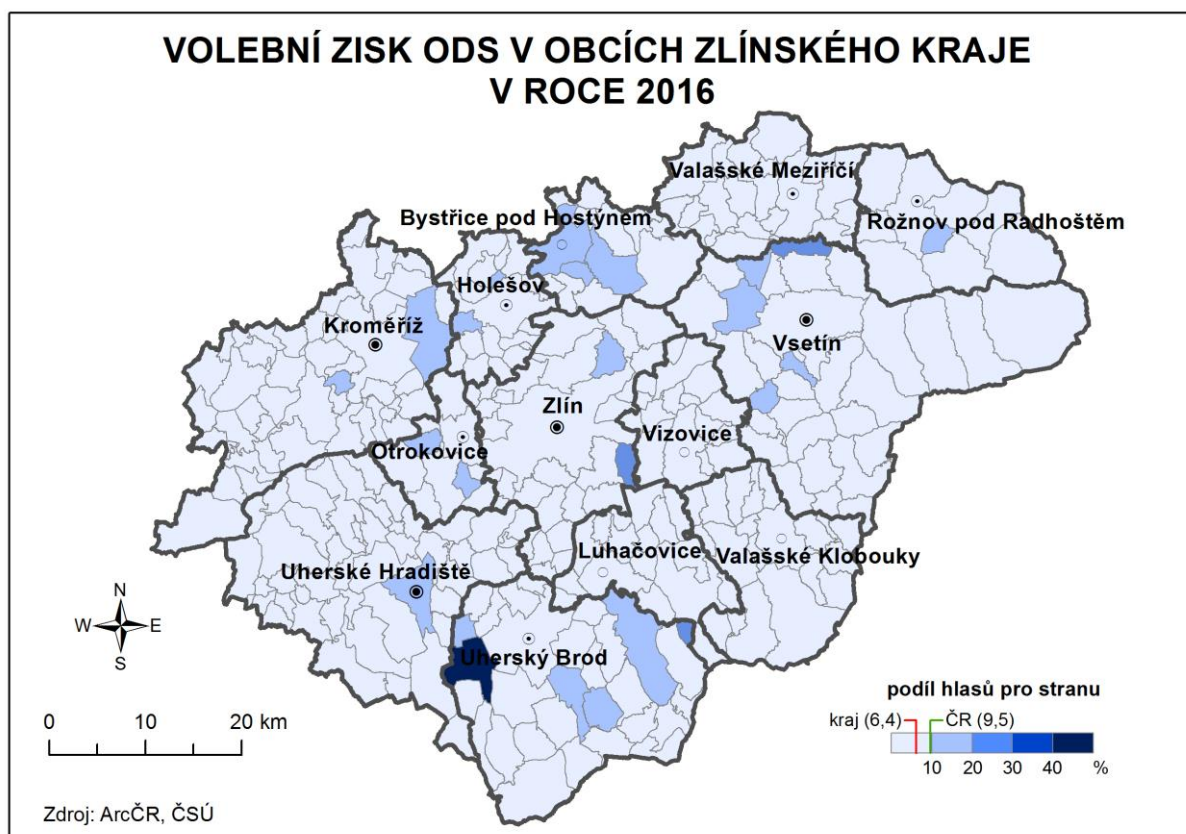
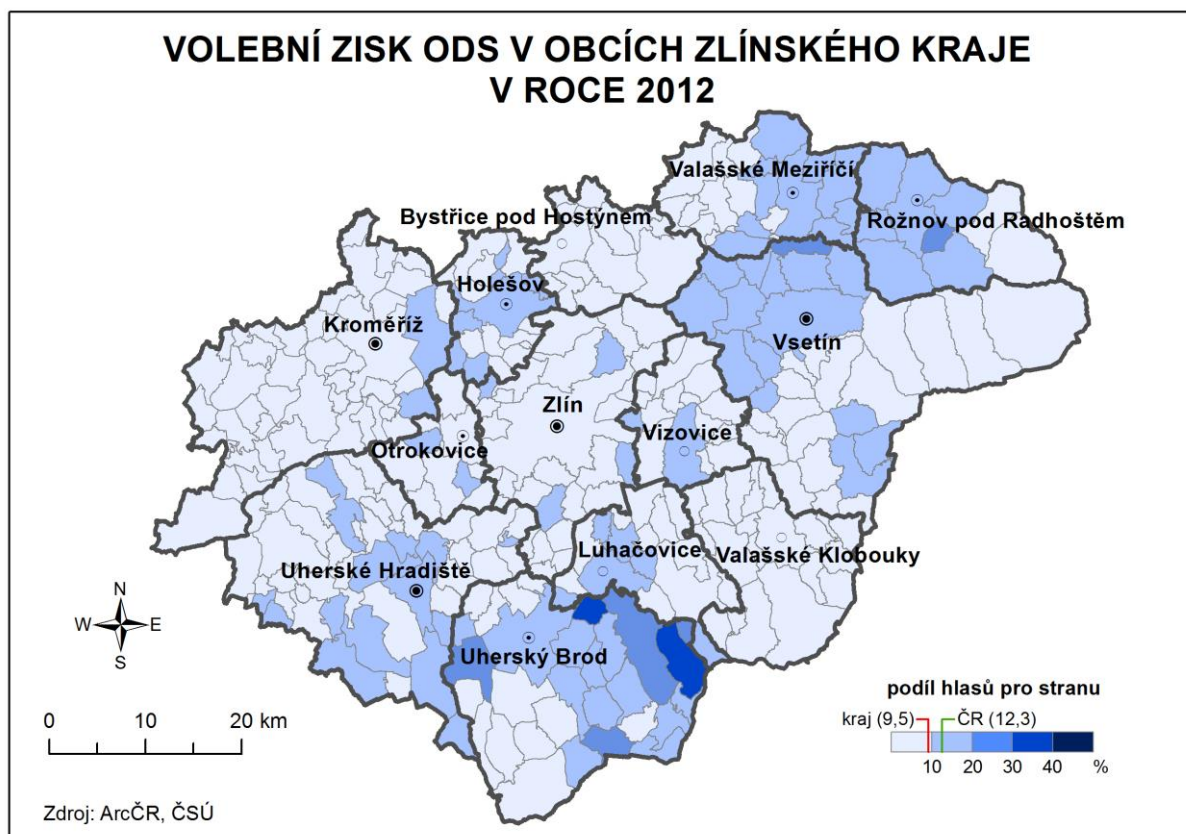

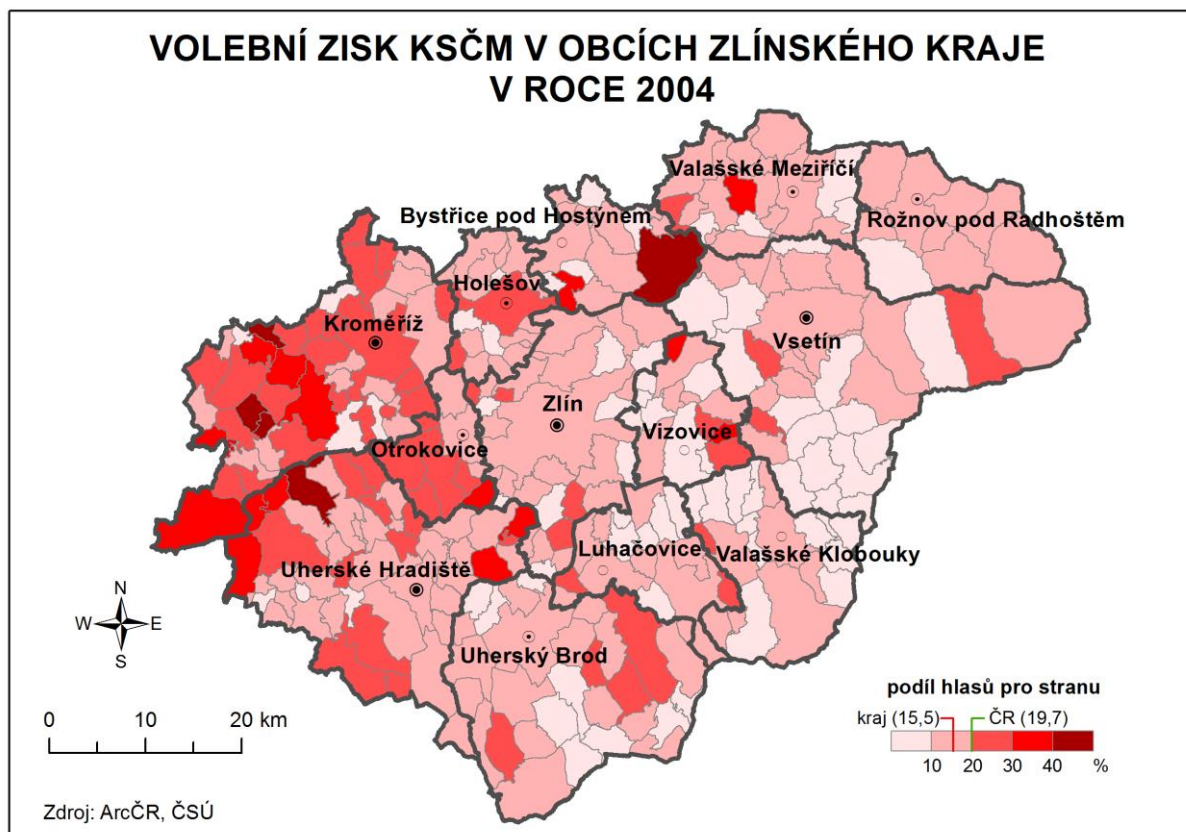
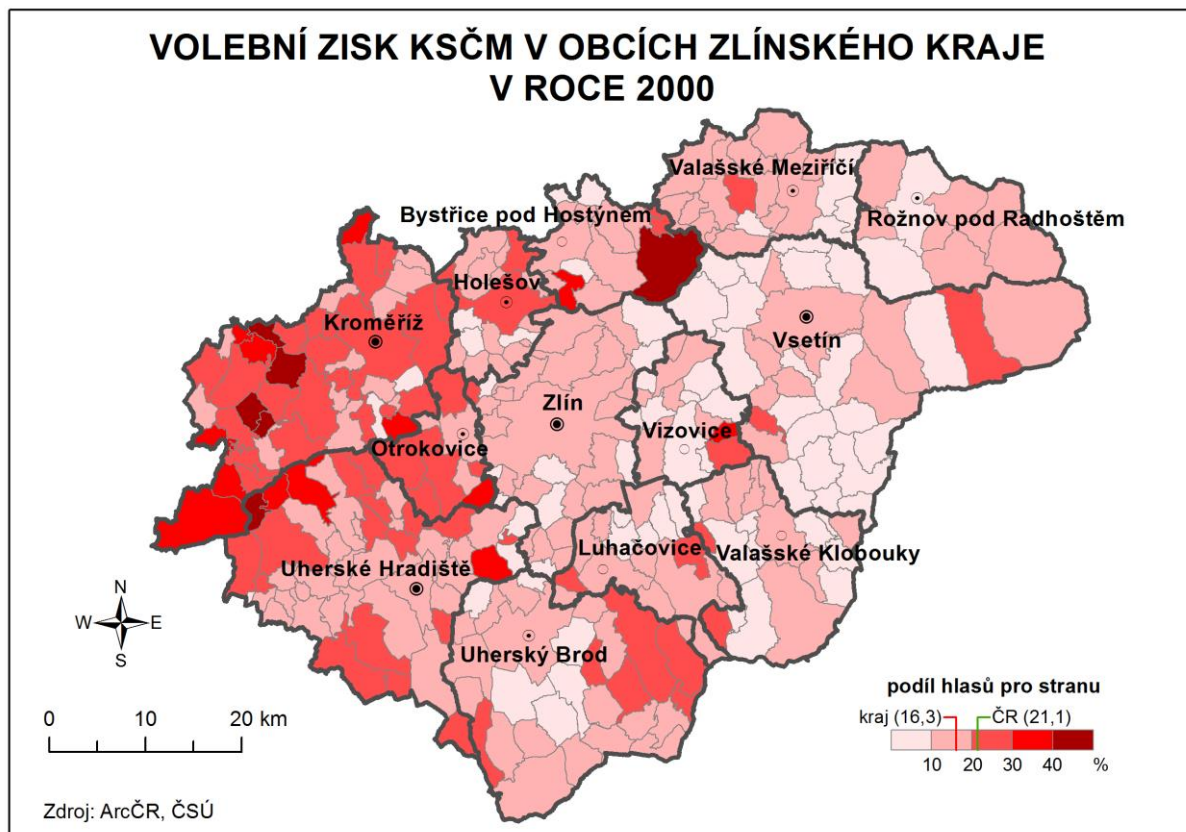

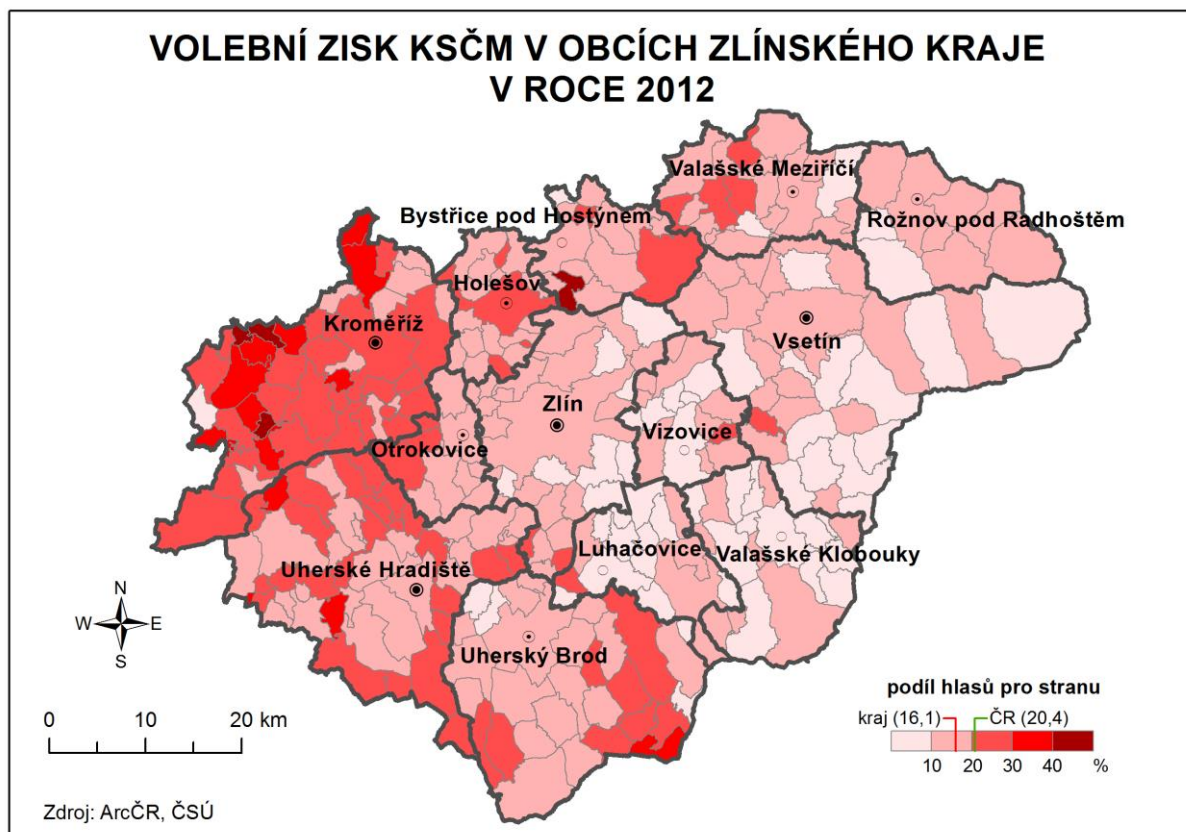
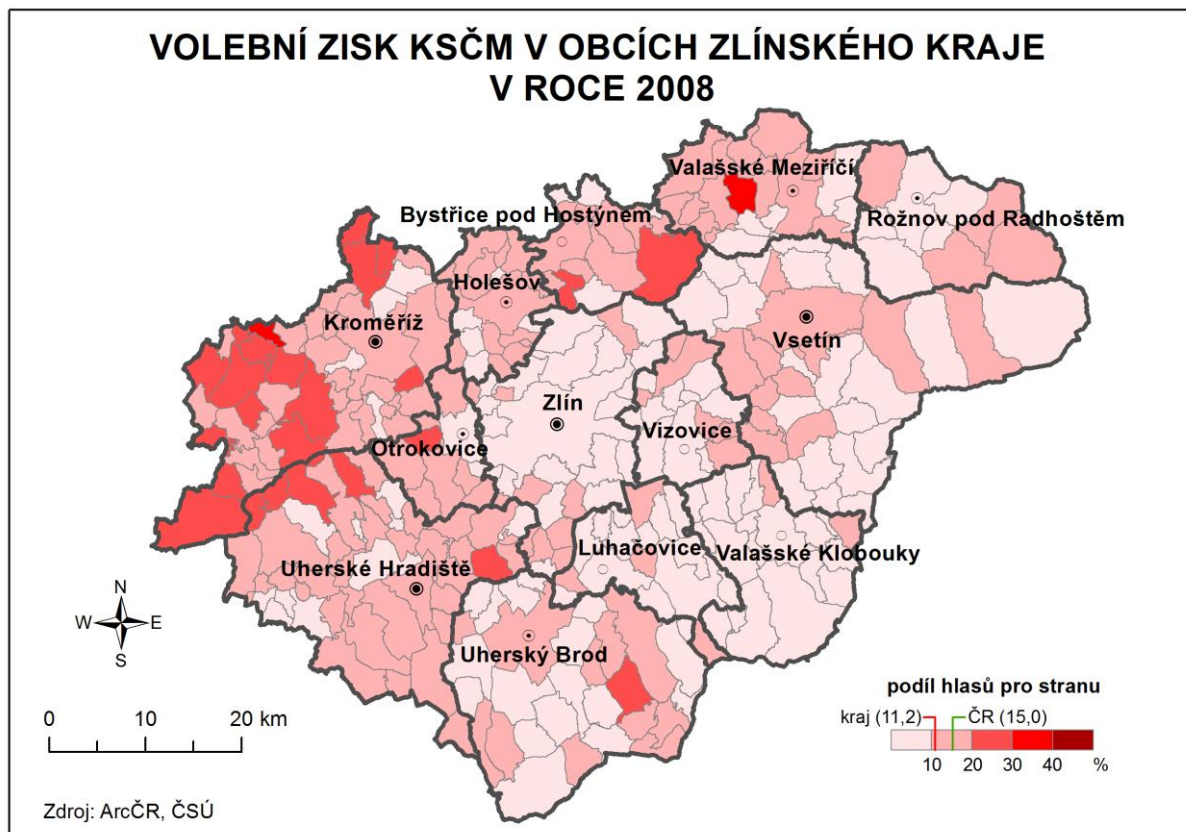

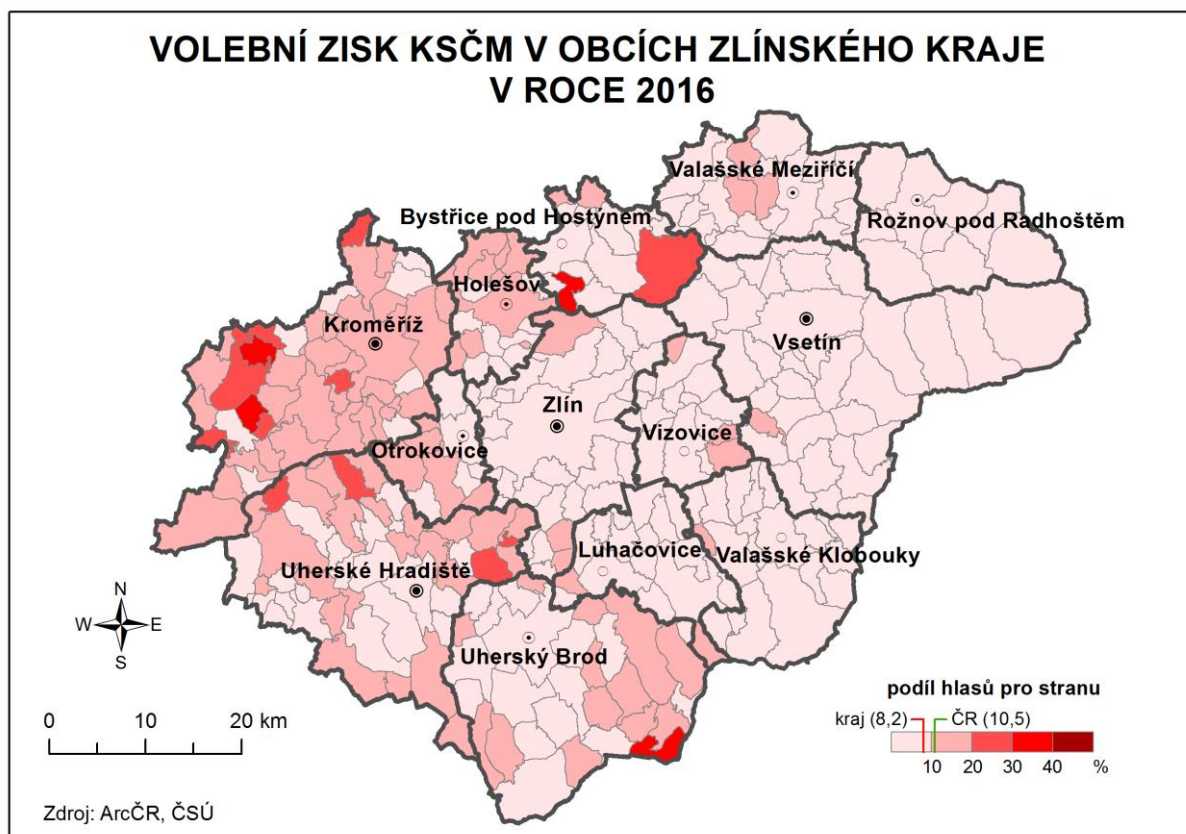

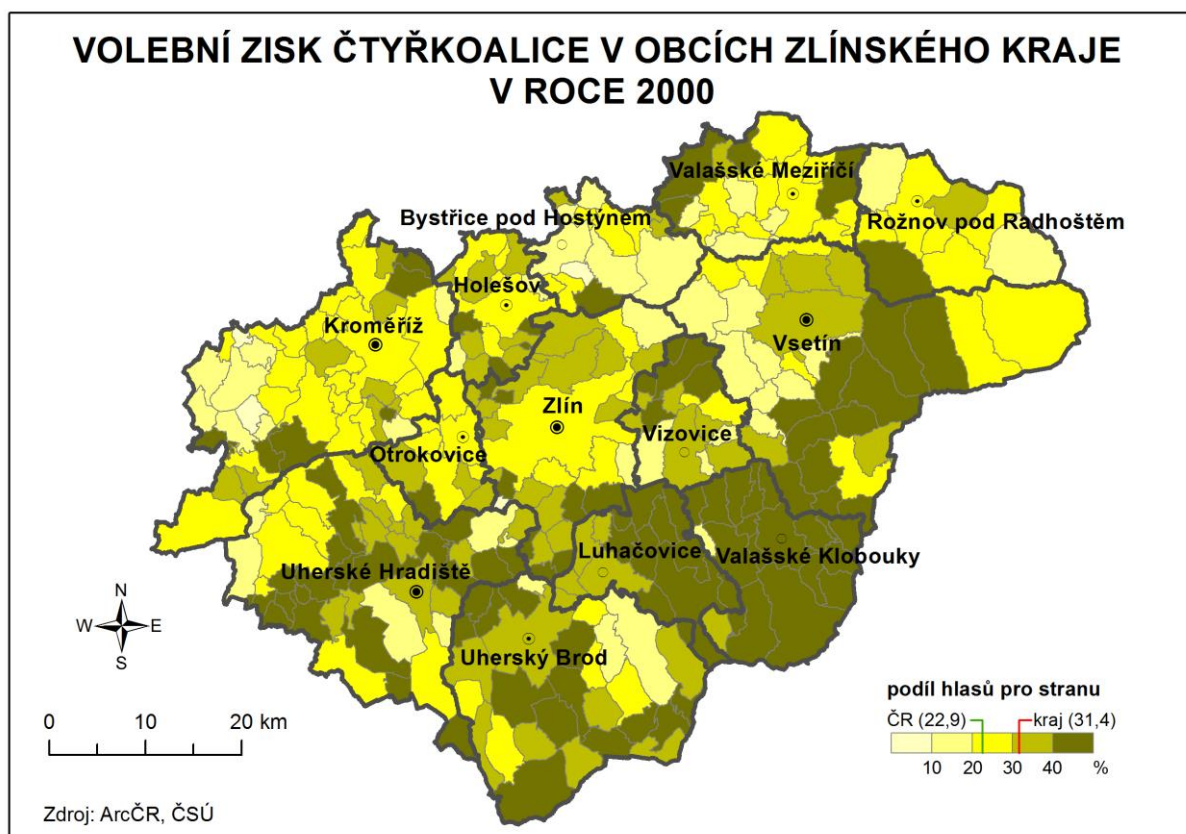

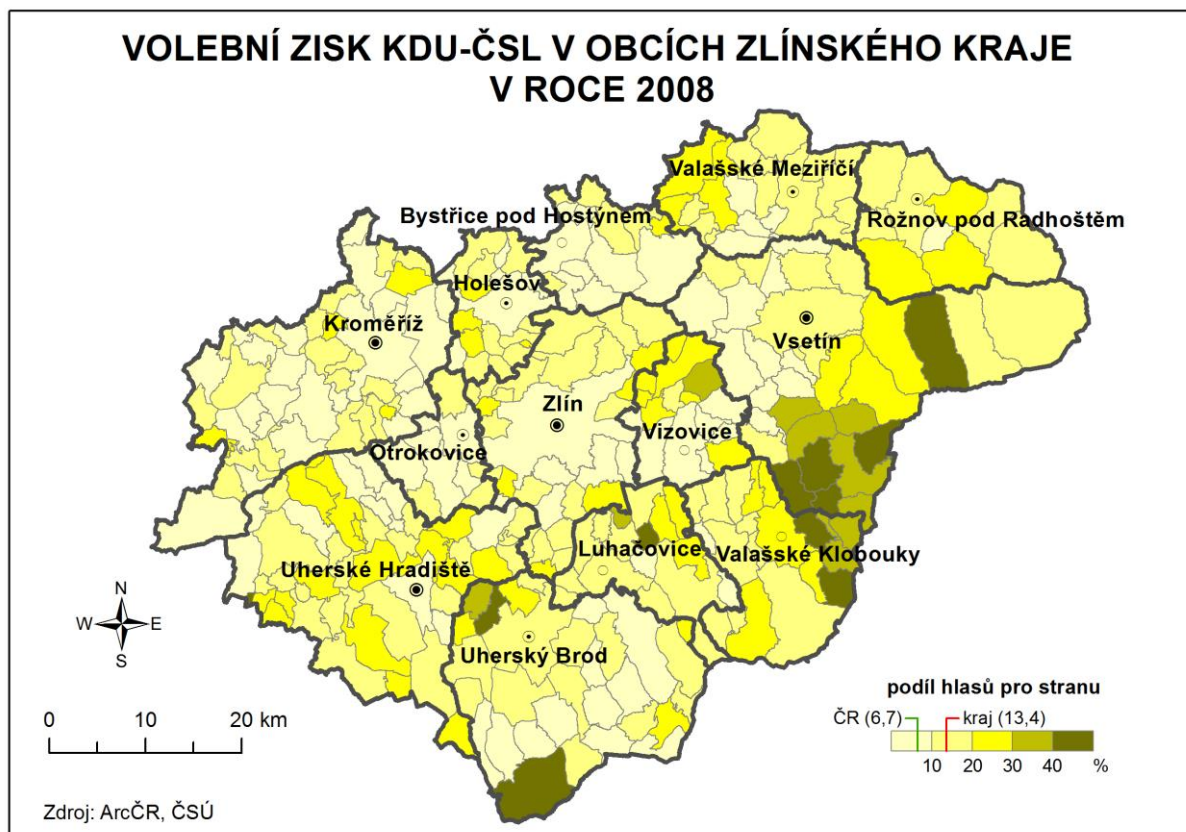
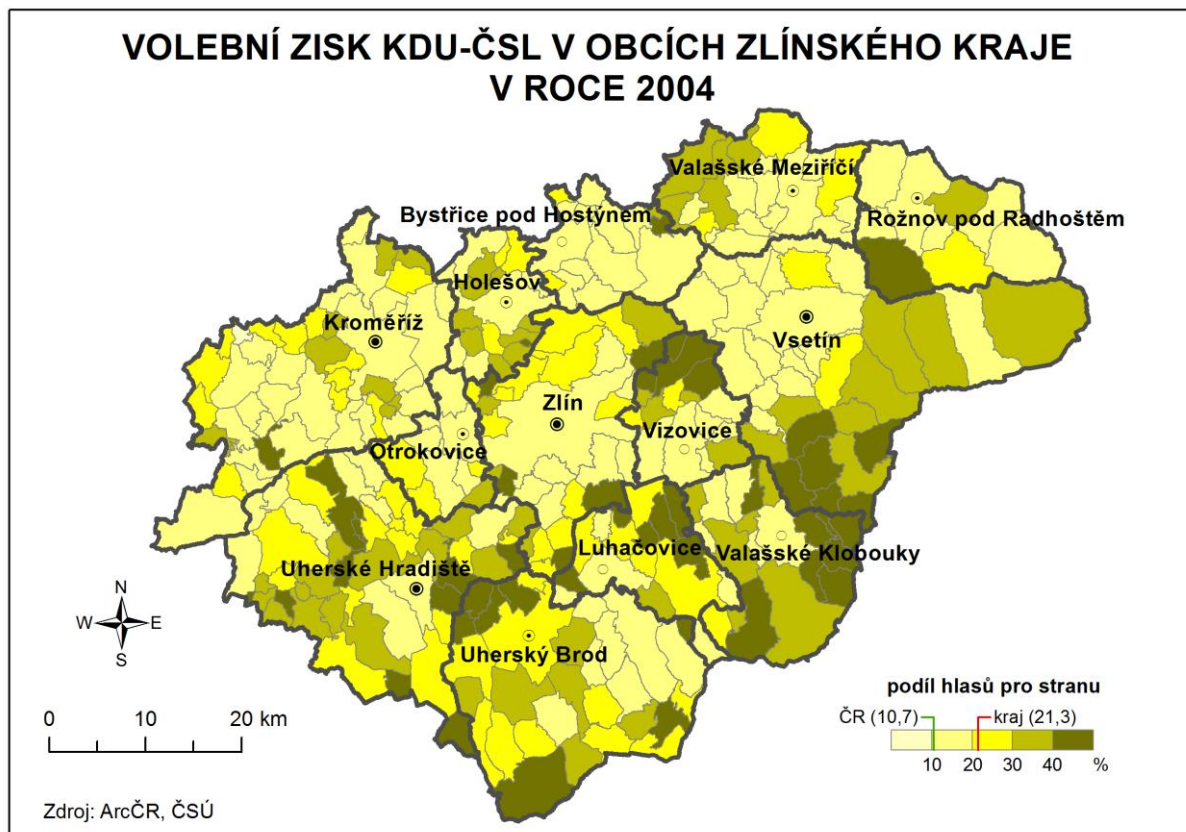
Příloha č. 27

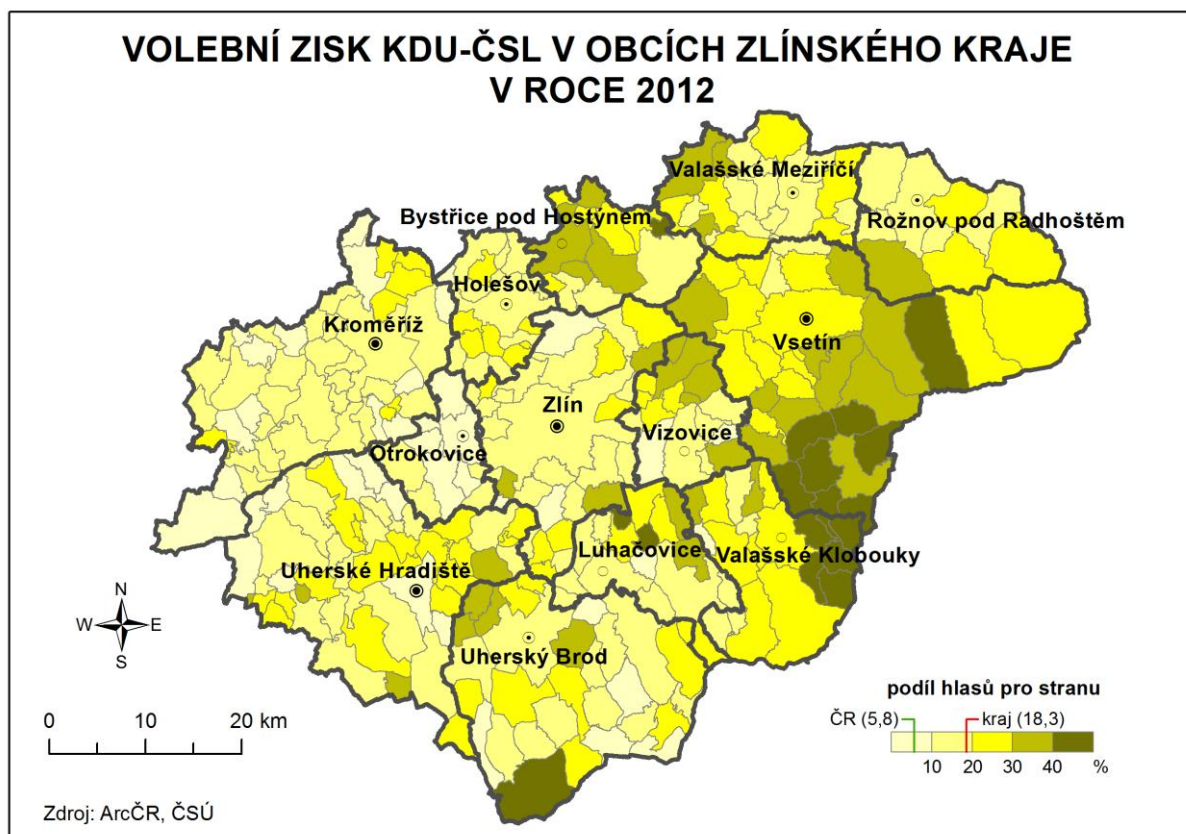
Příloha č. 28

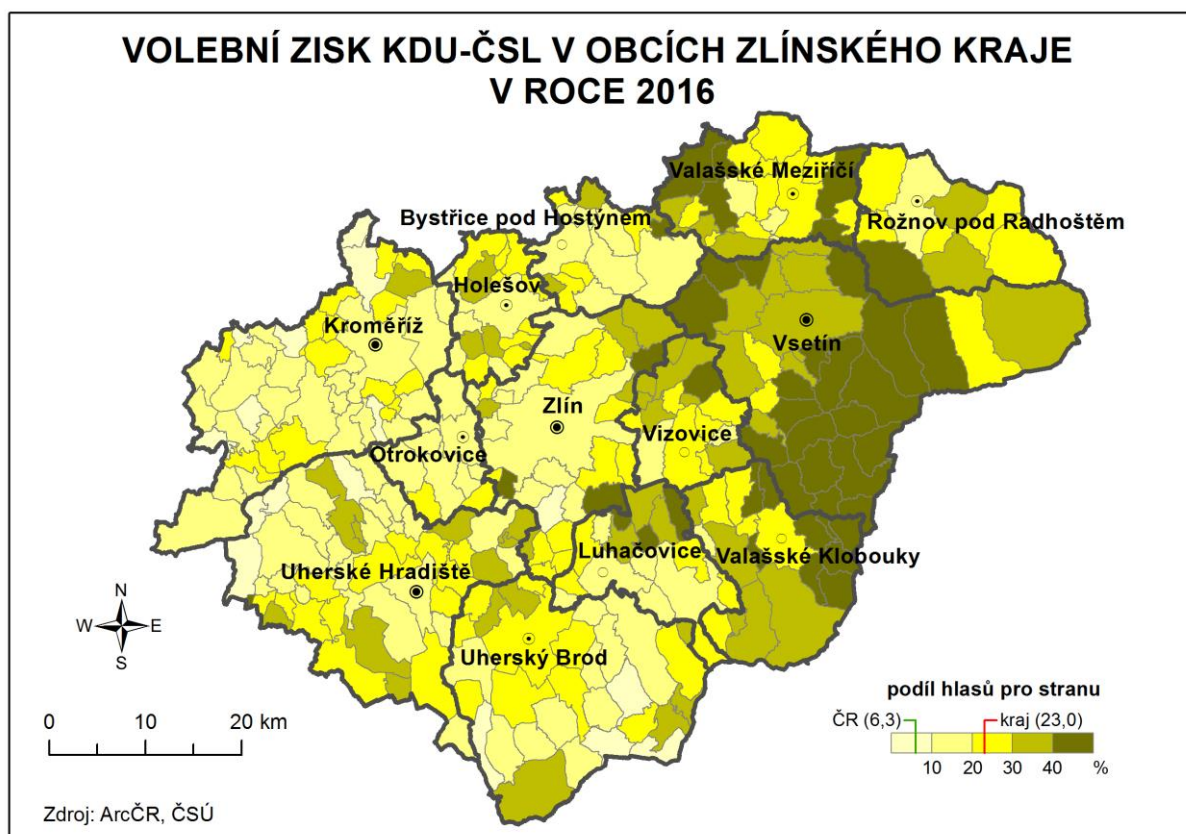

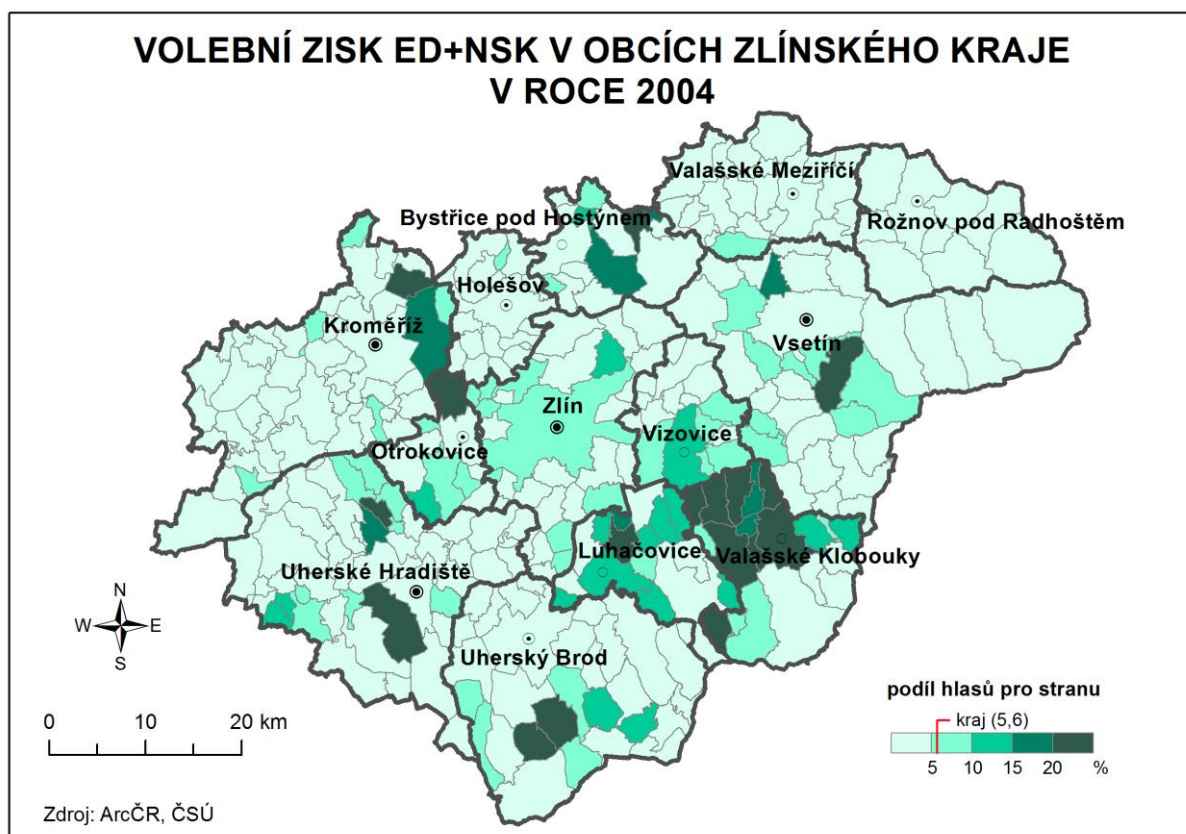
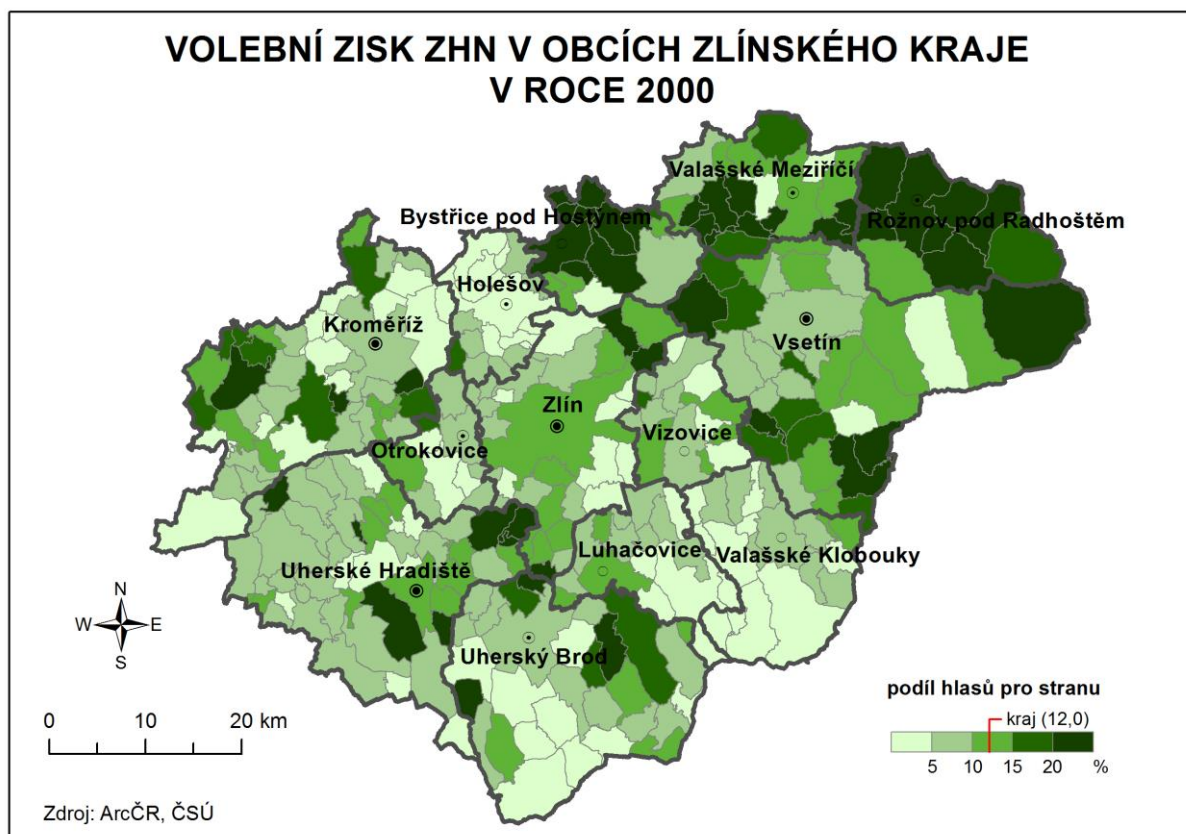
Příloha č. 31

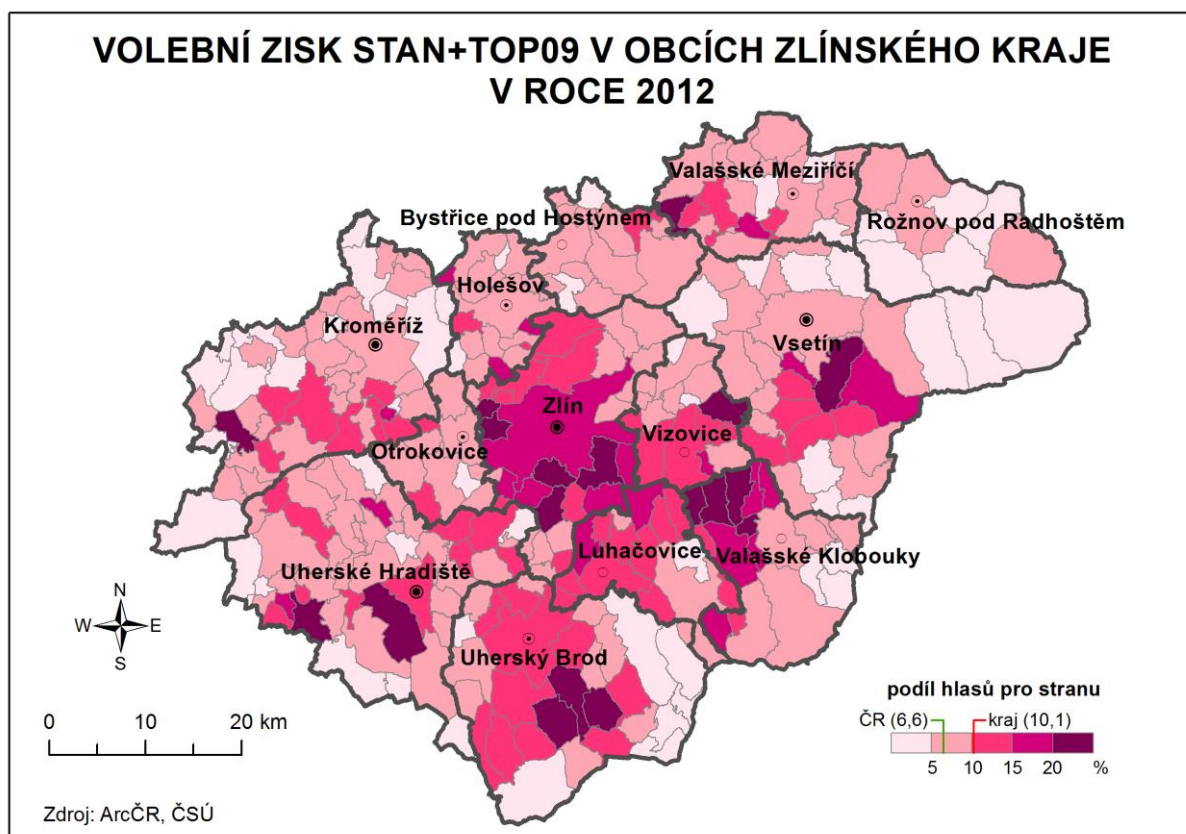
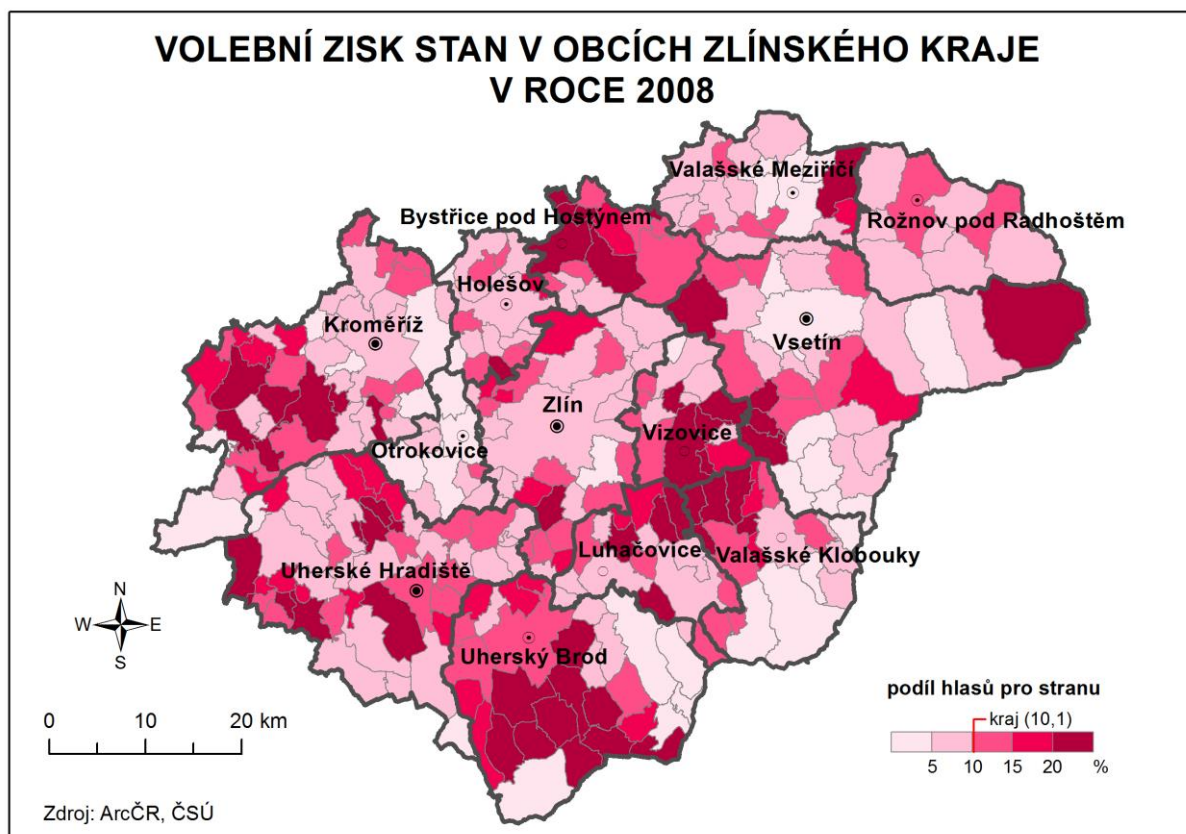

Příloha č. 32

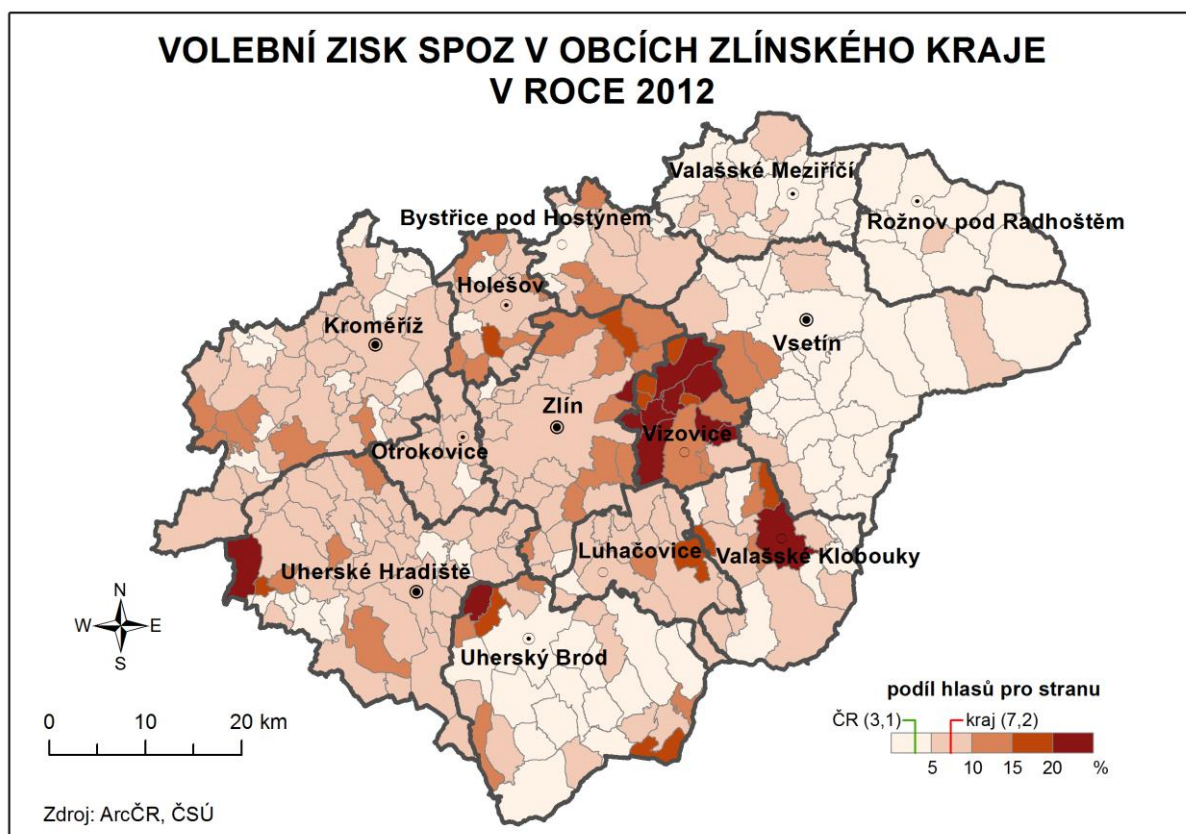
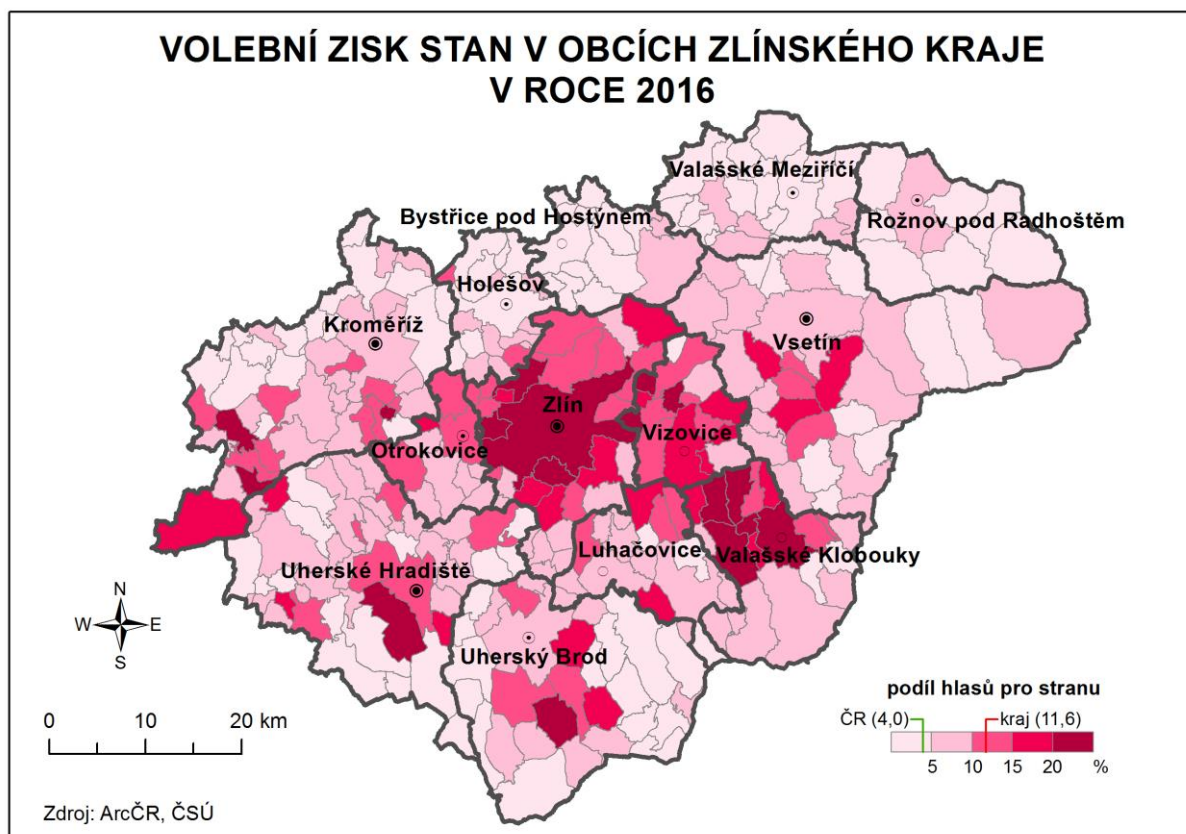

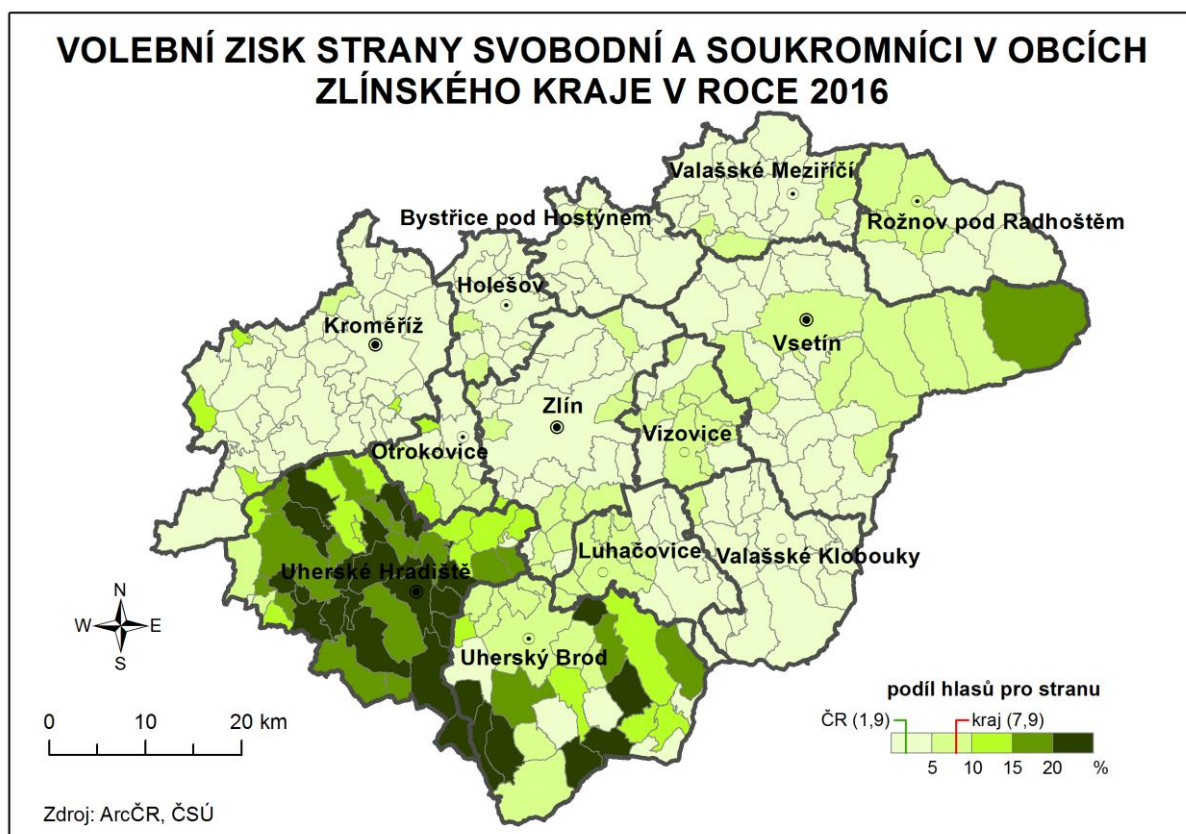
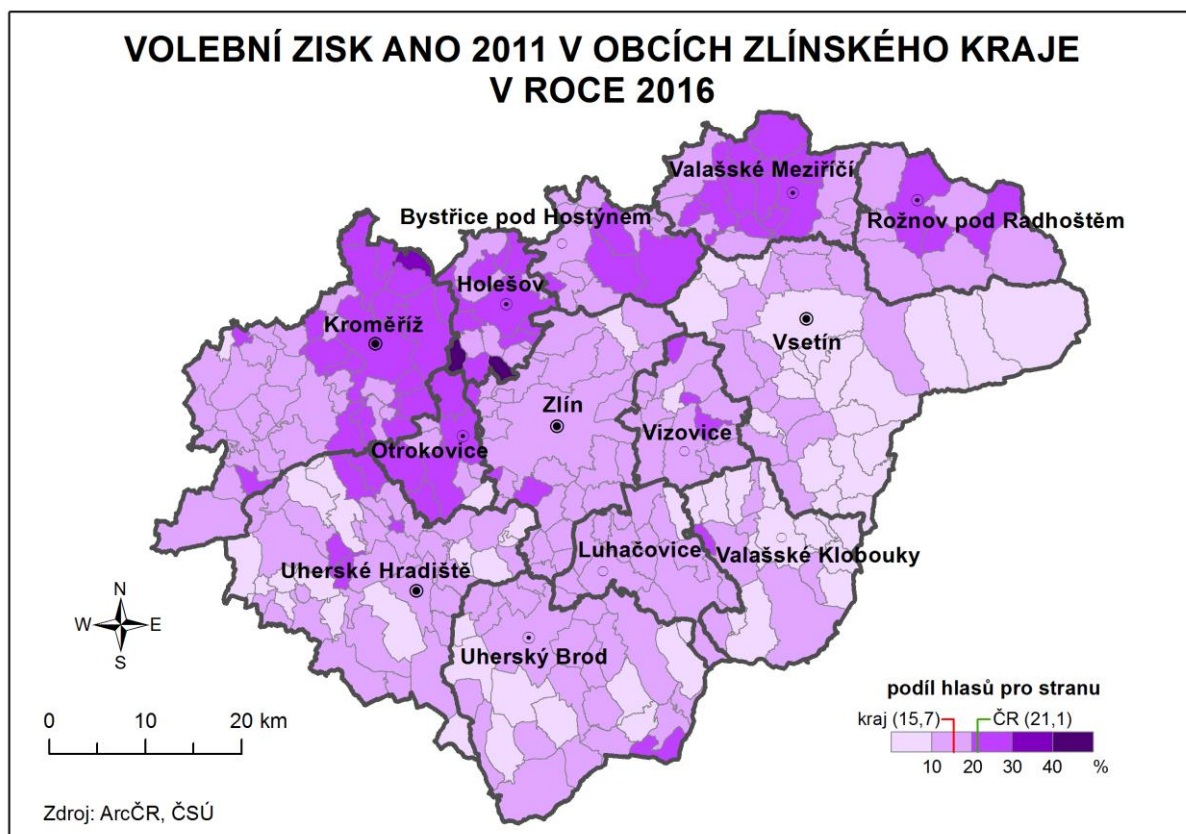

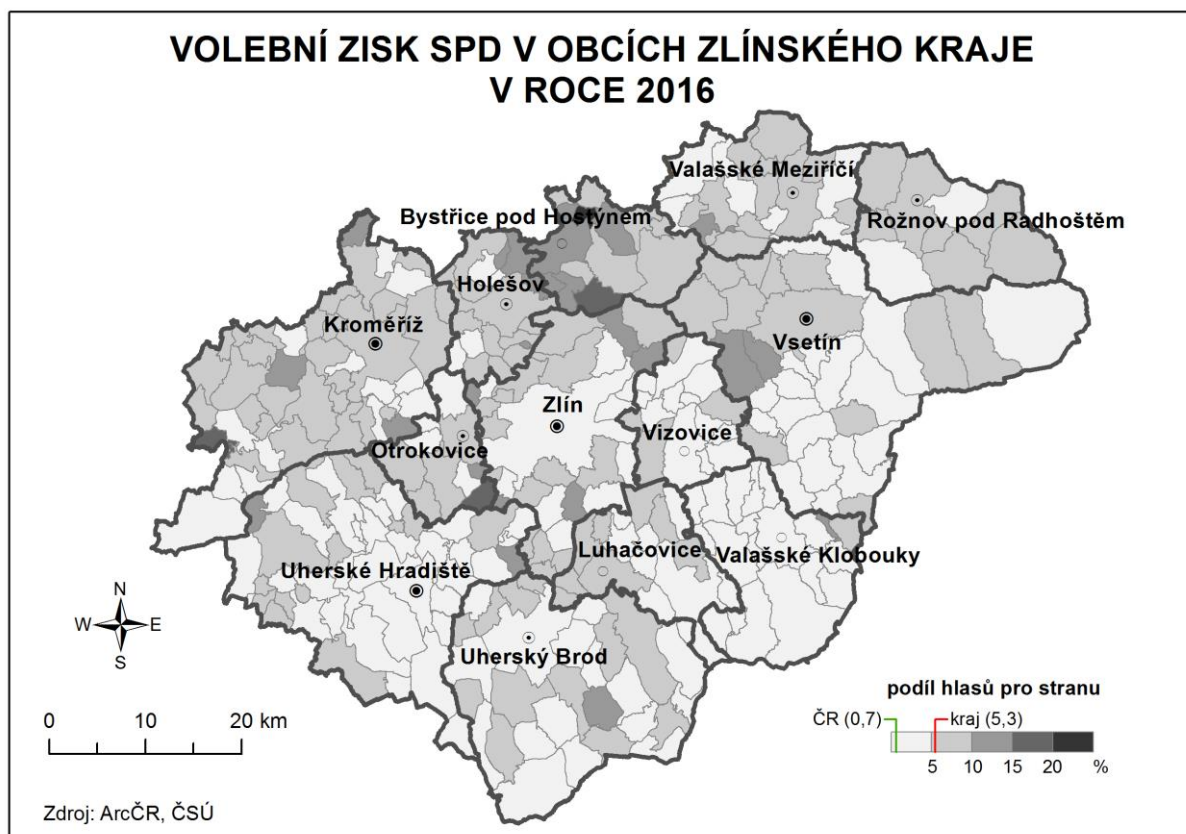

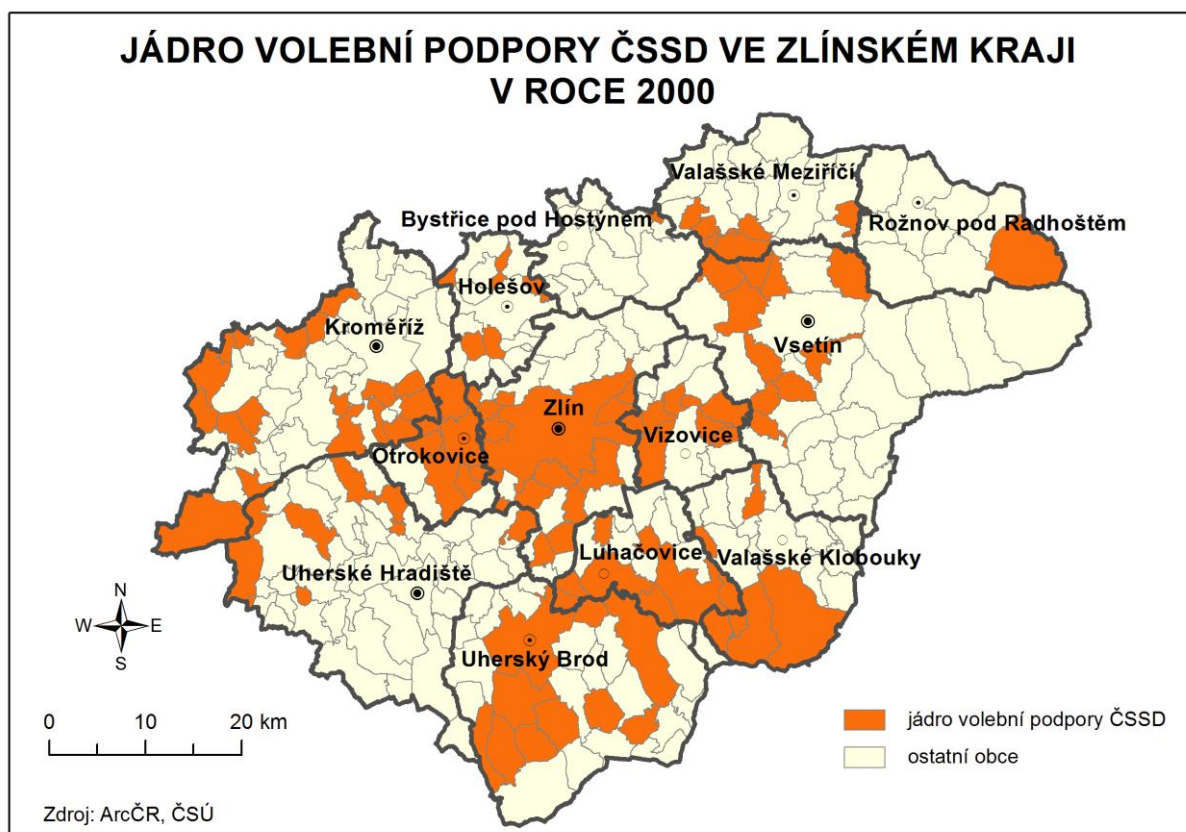

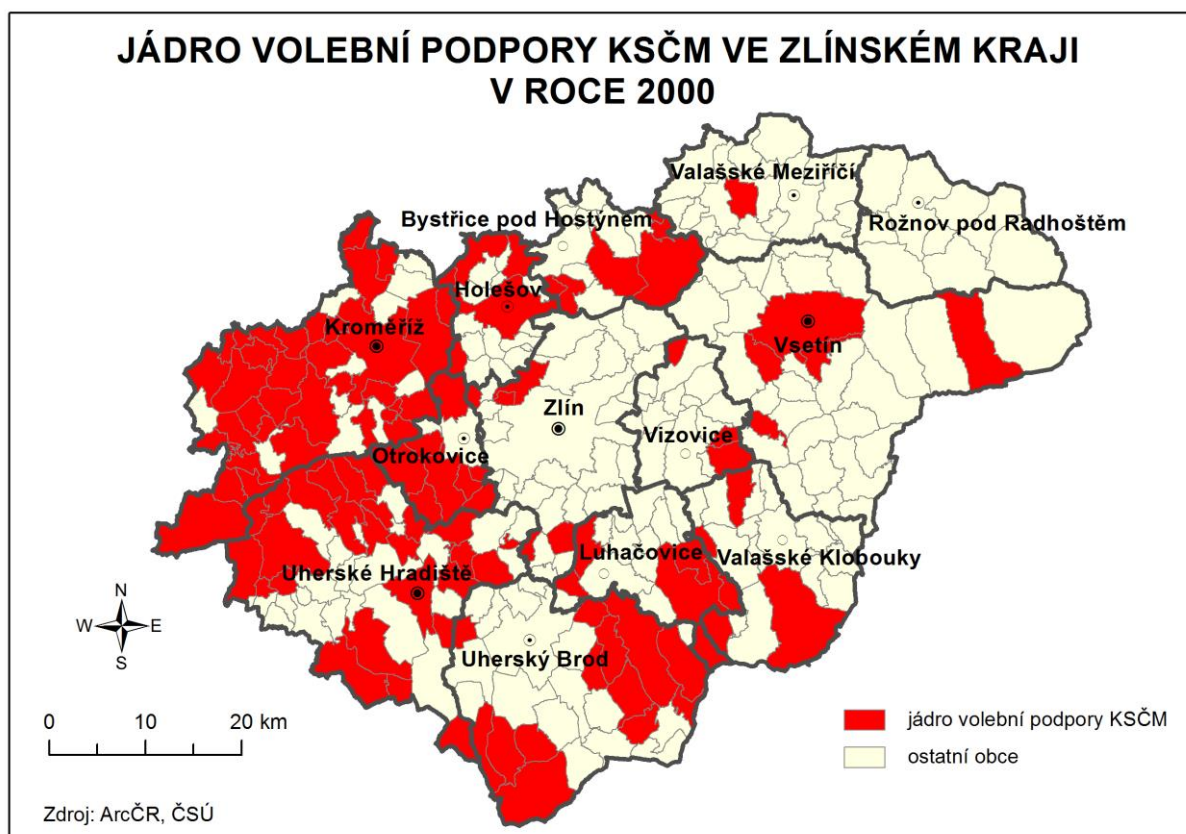
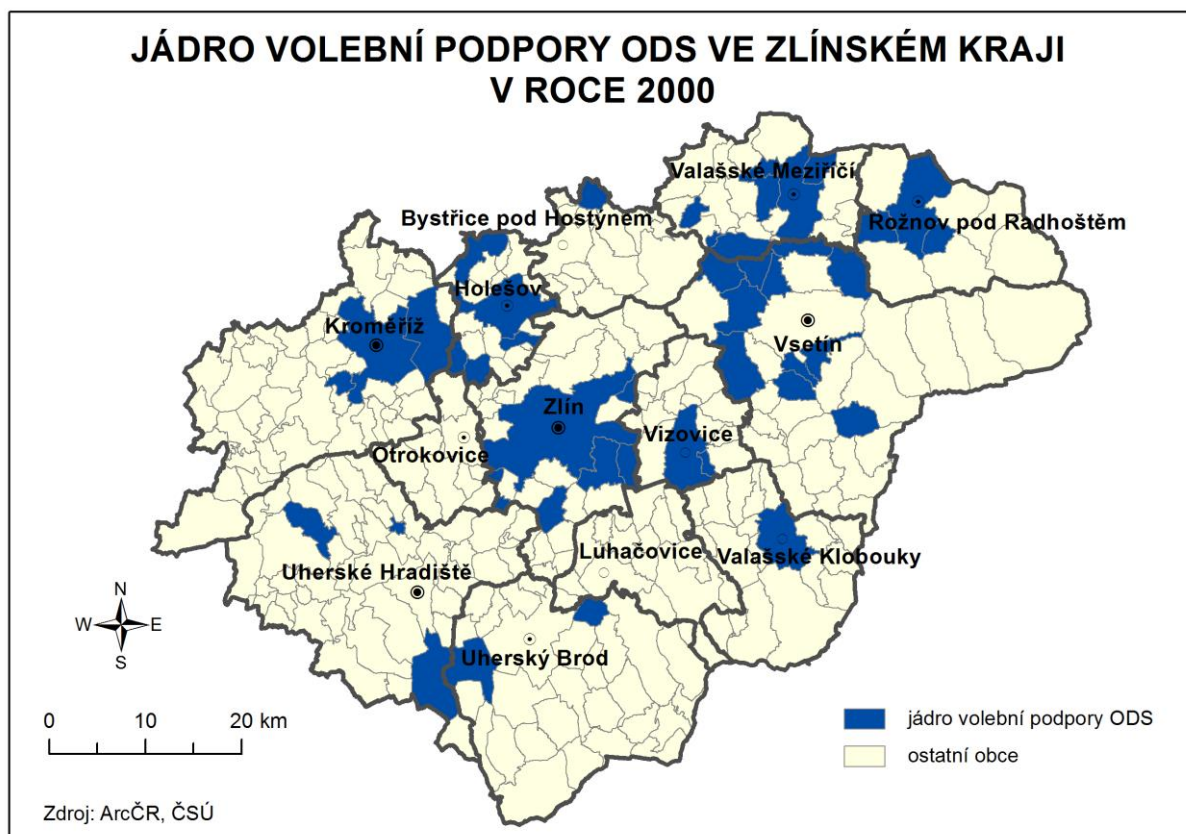

Příloha č. 41

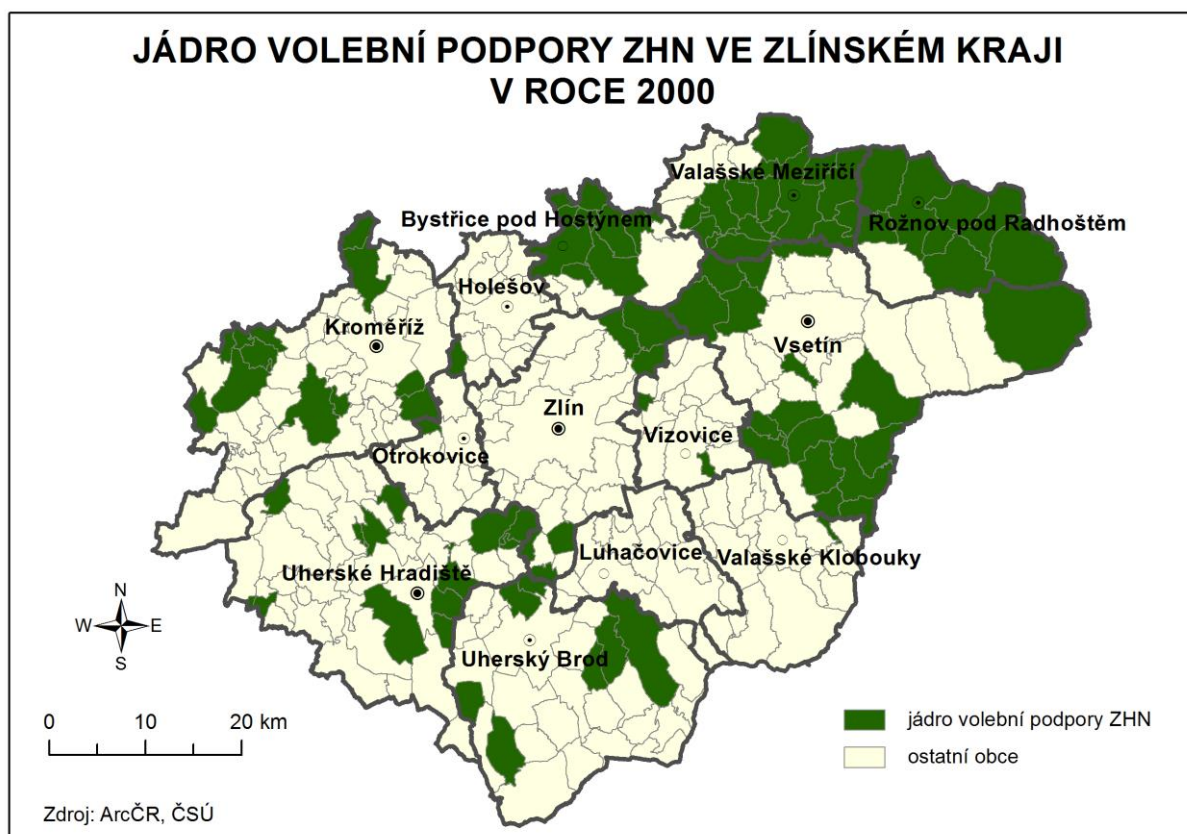
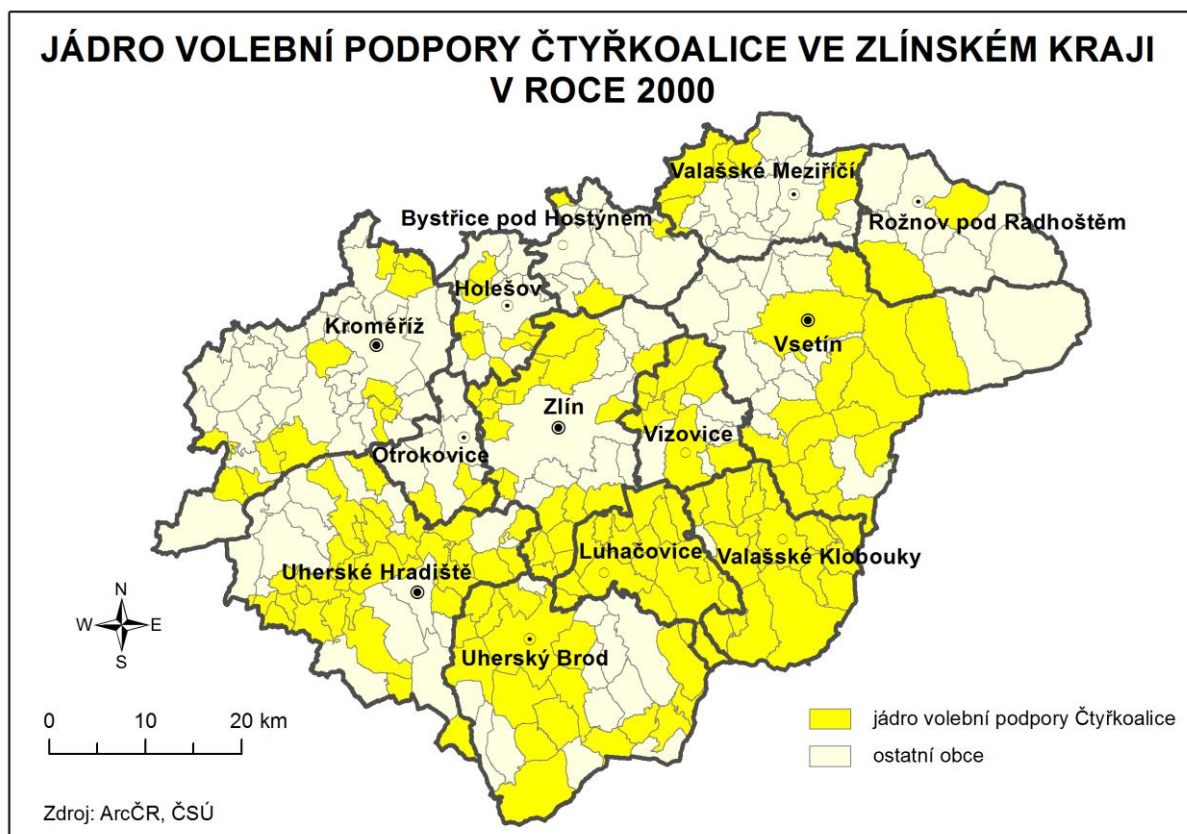

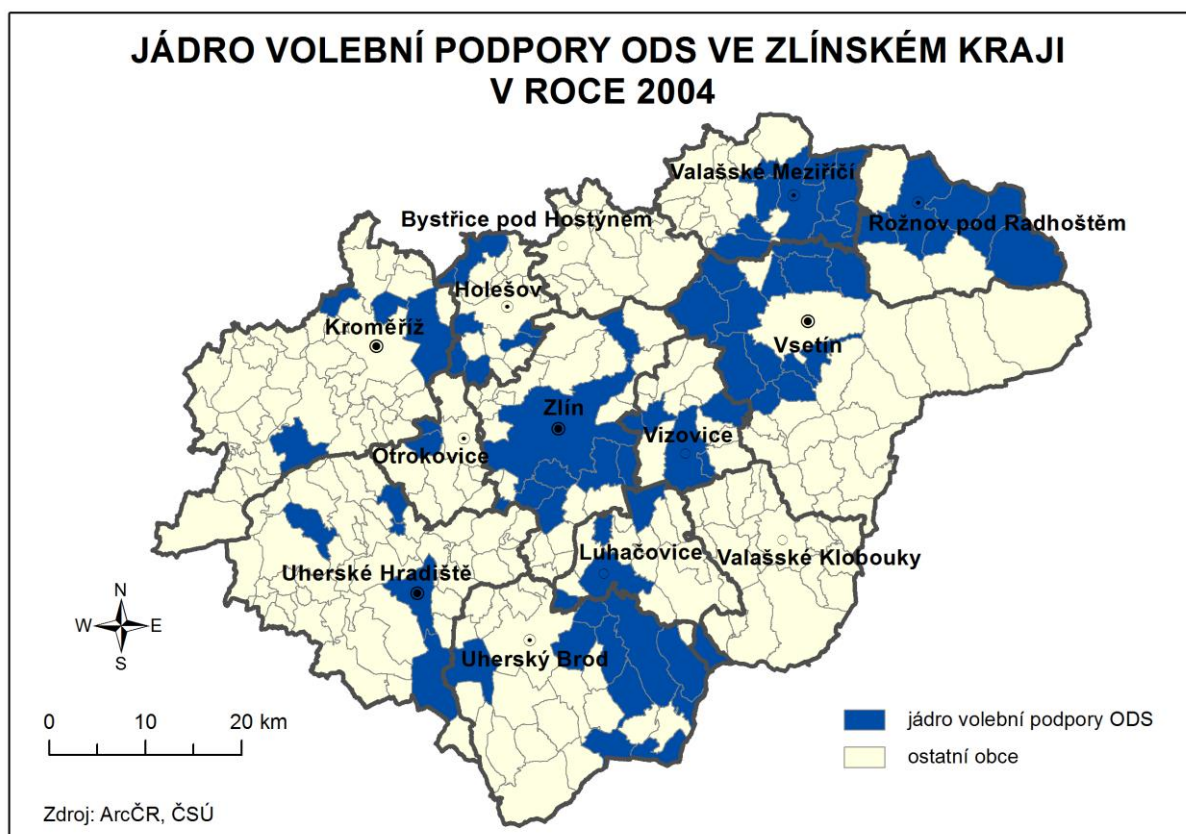
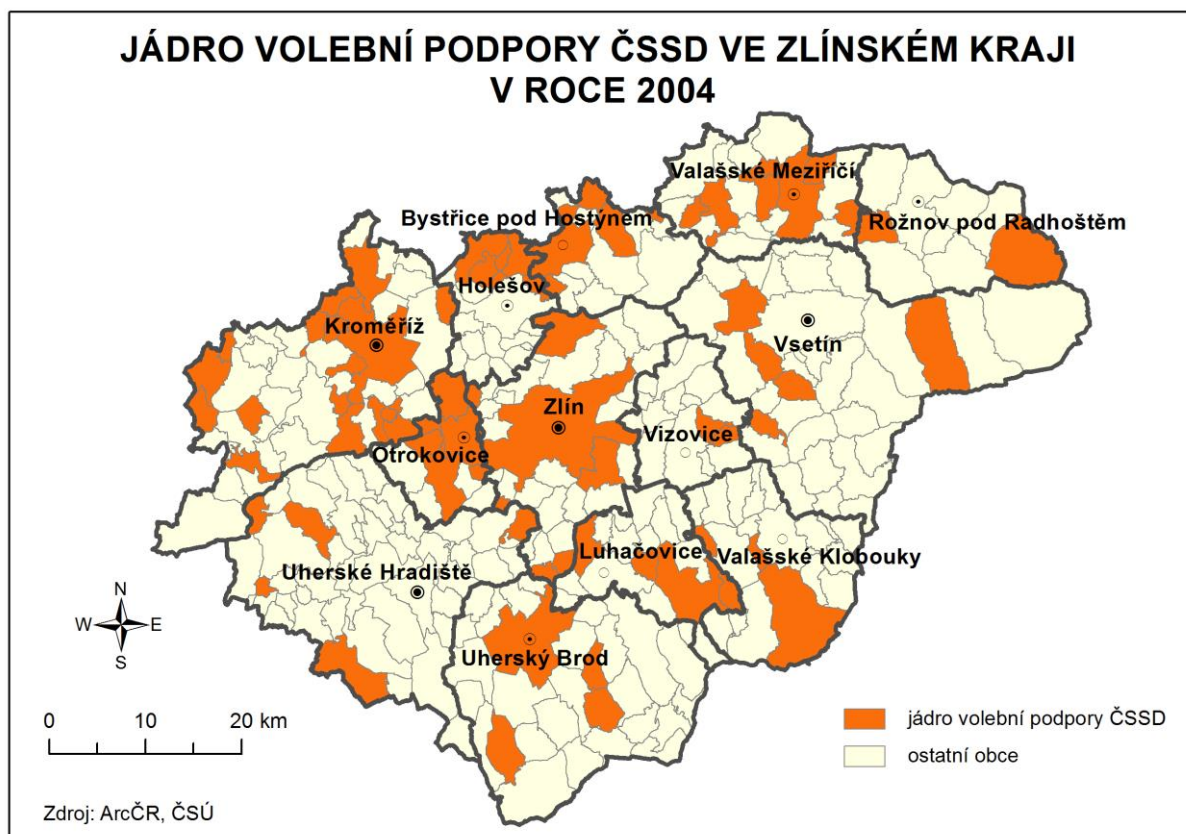
Příloha č. 42

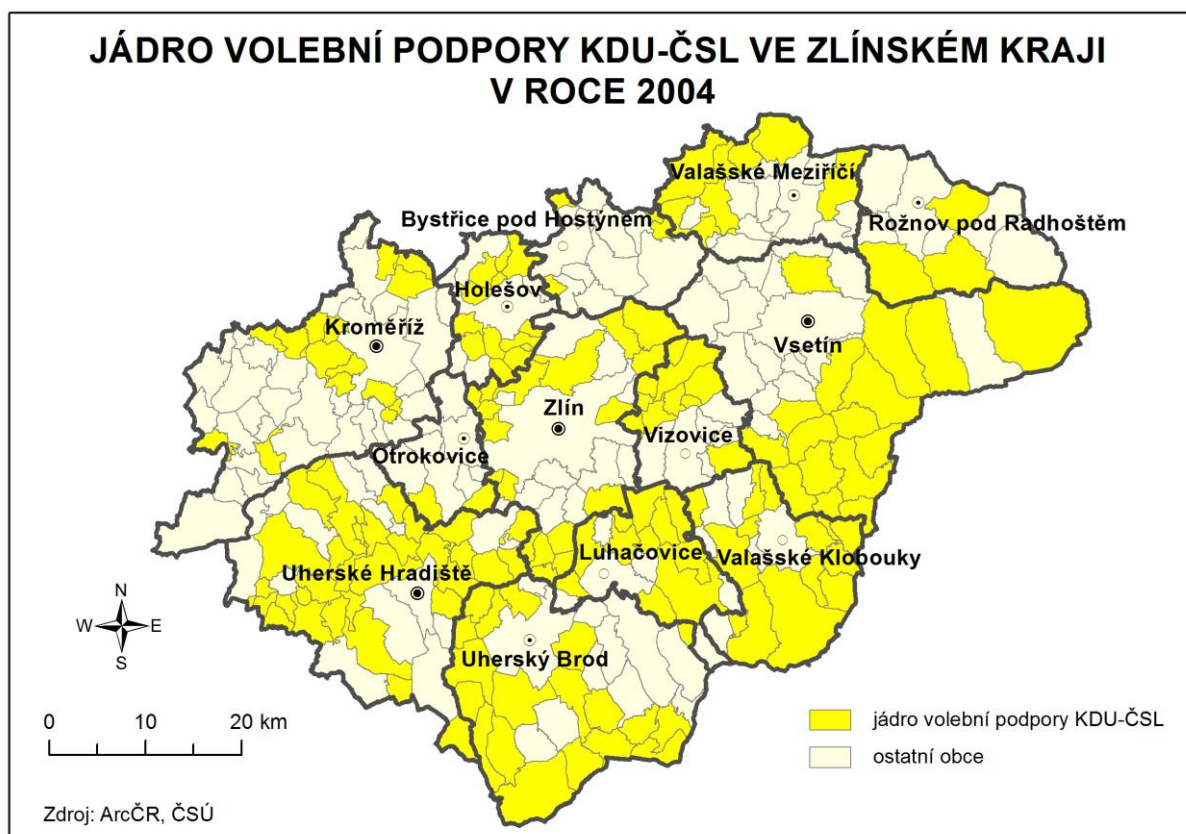
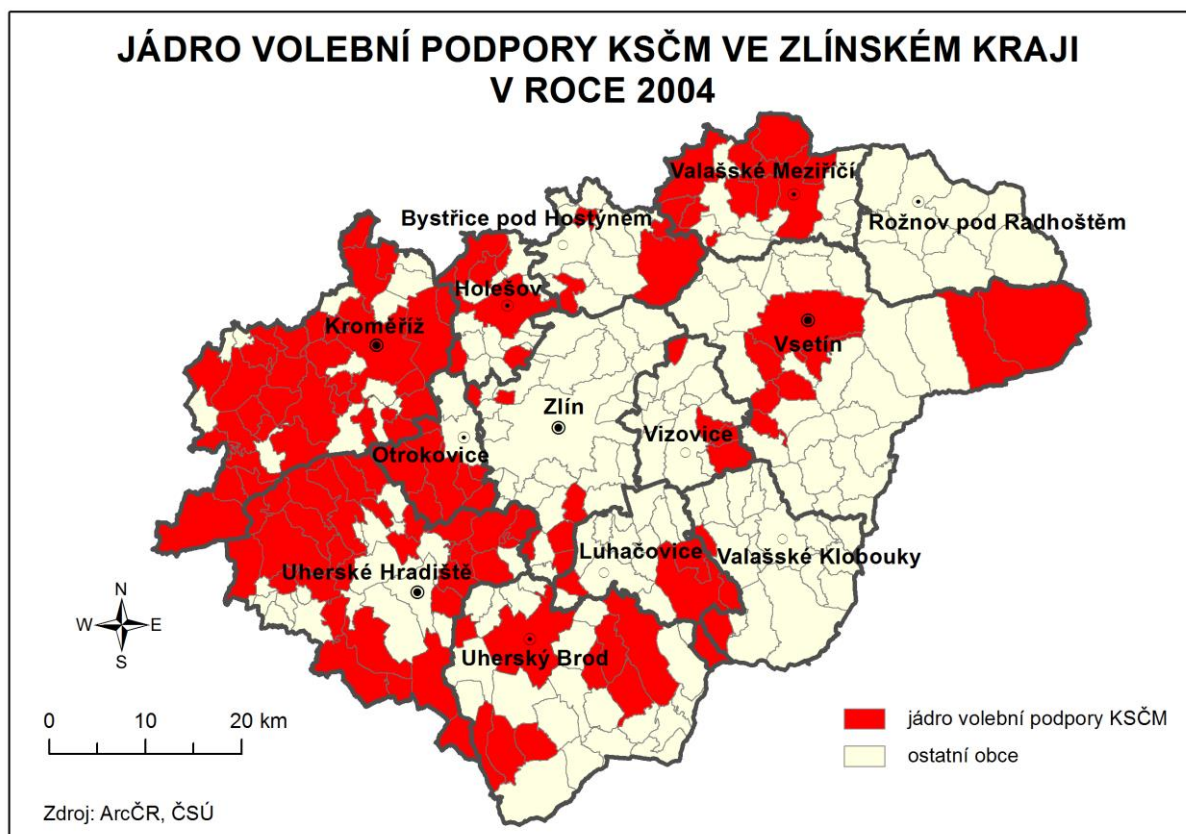

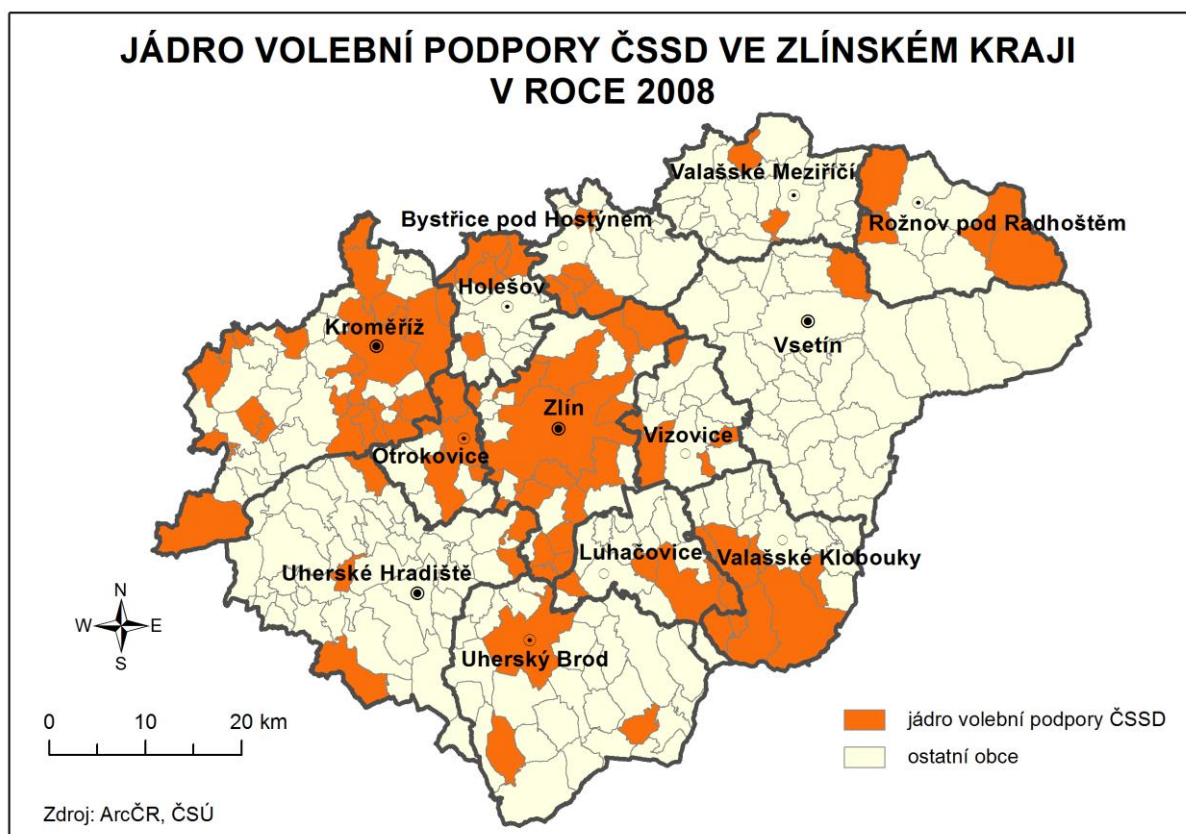
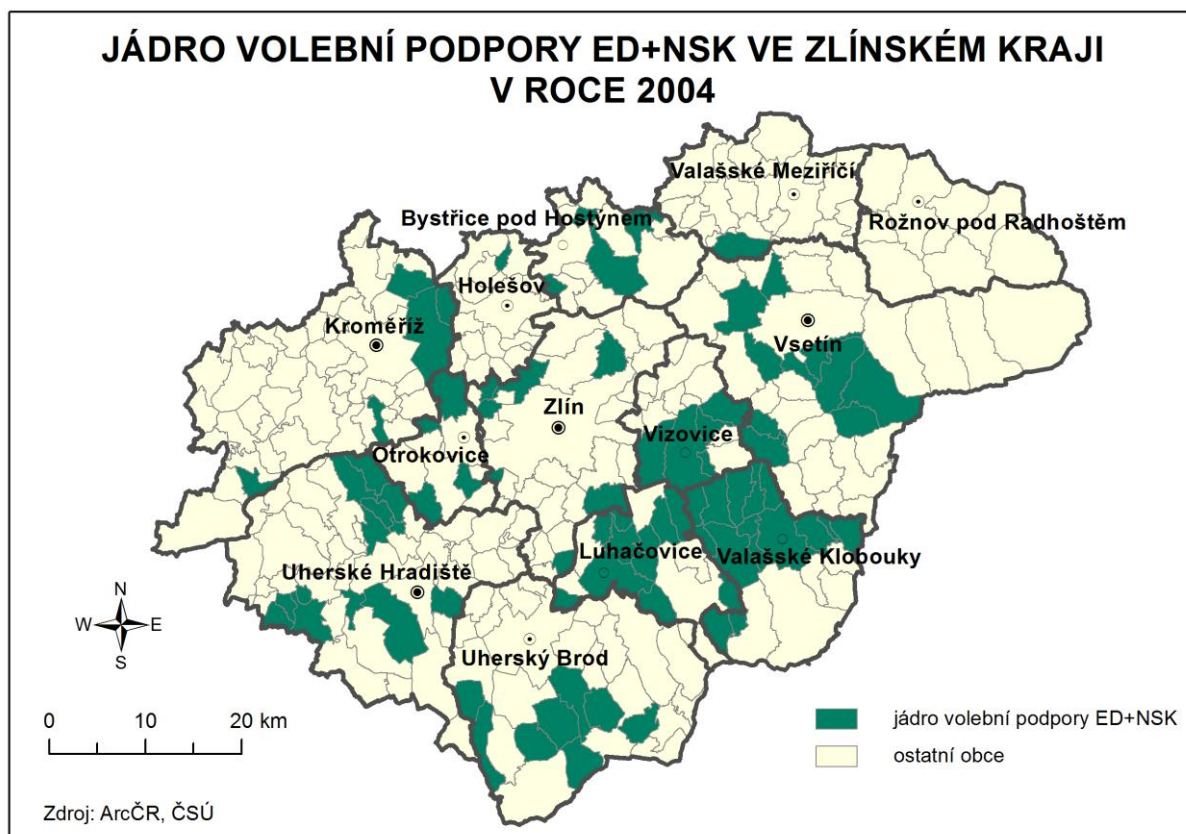

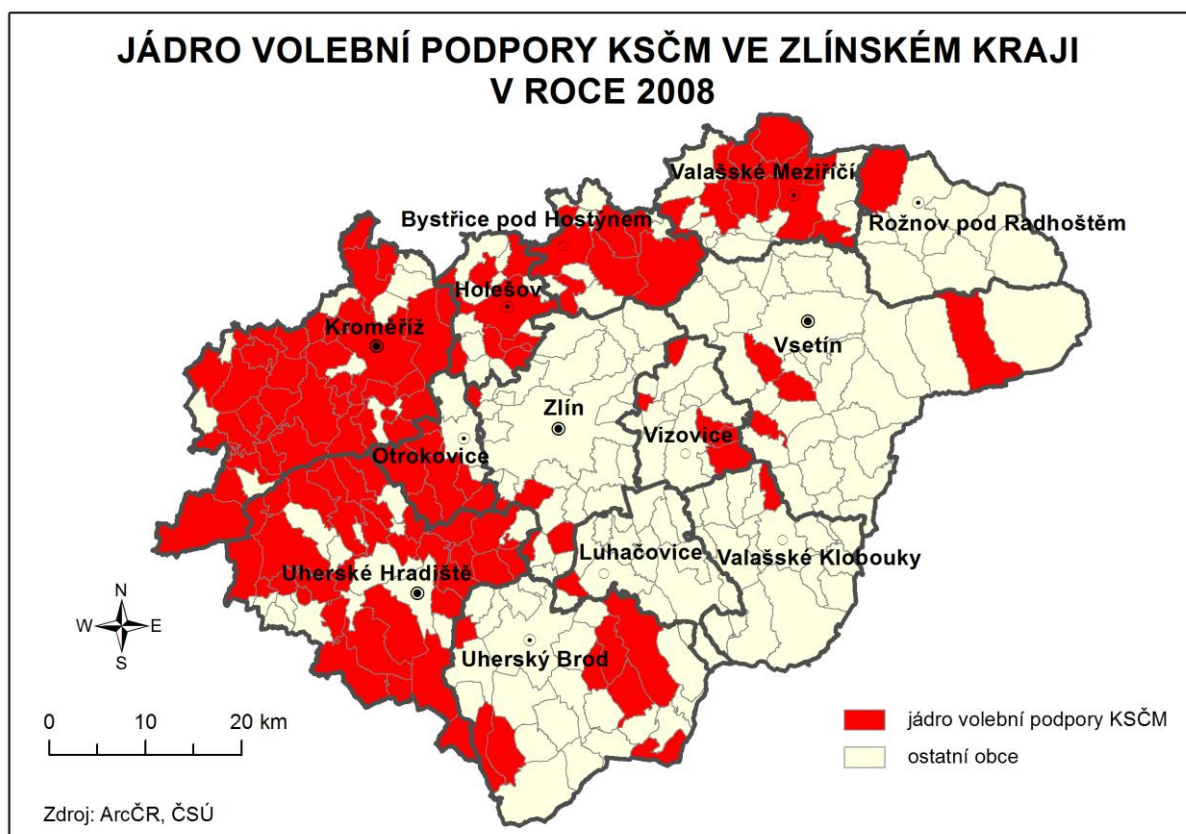
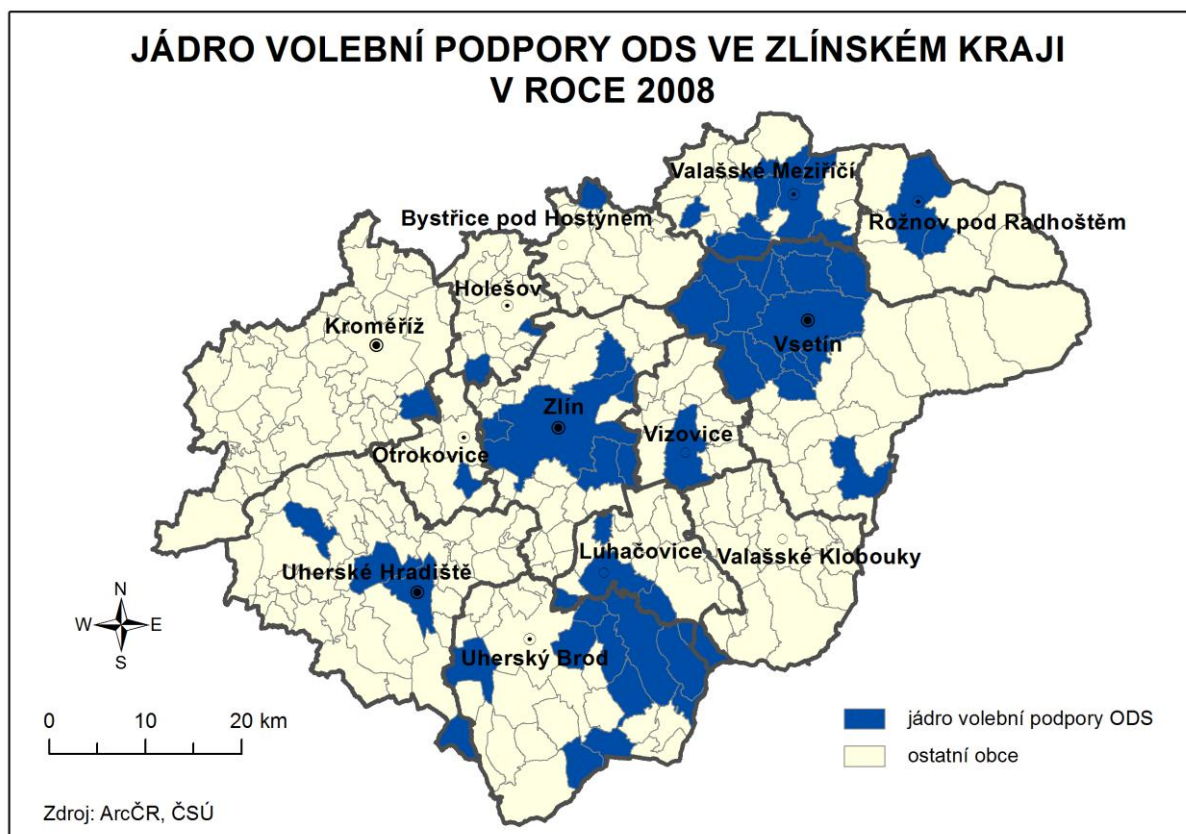

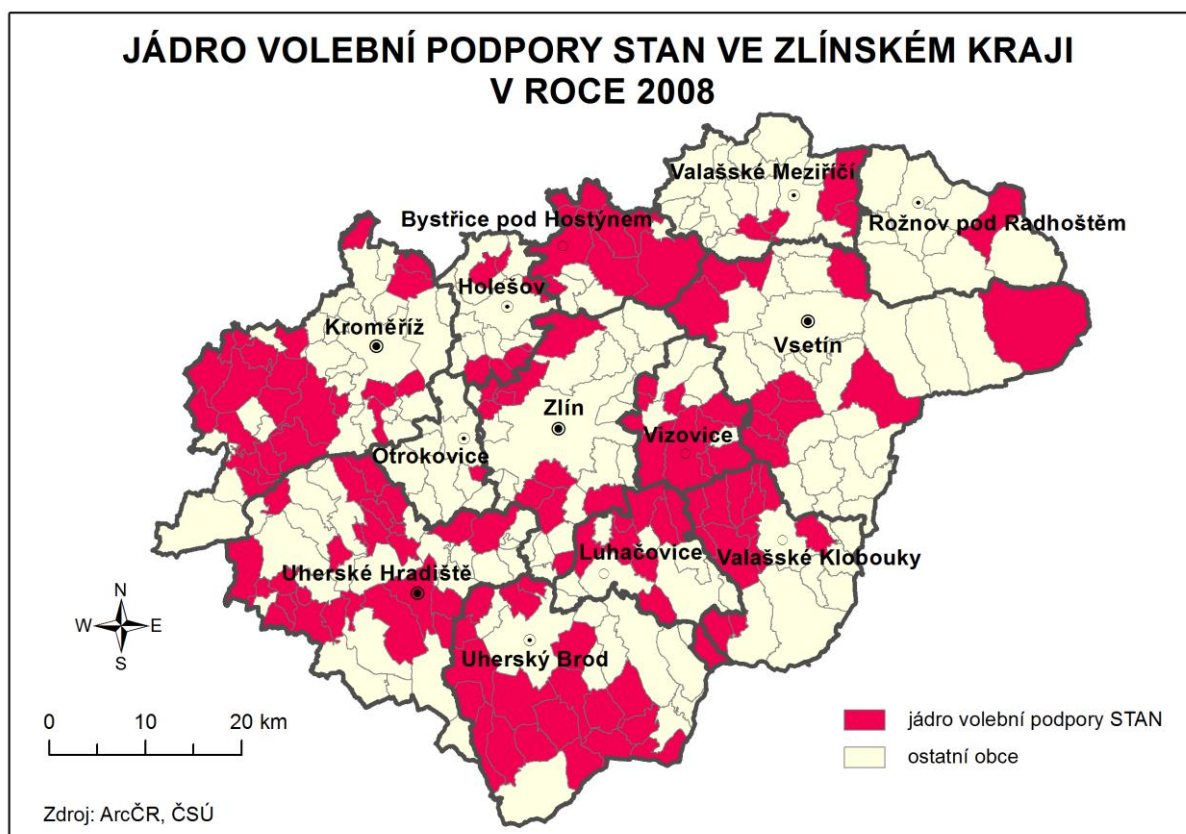
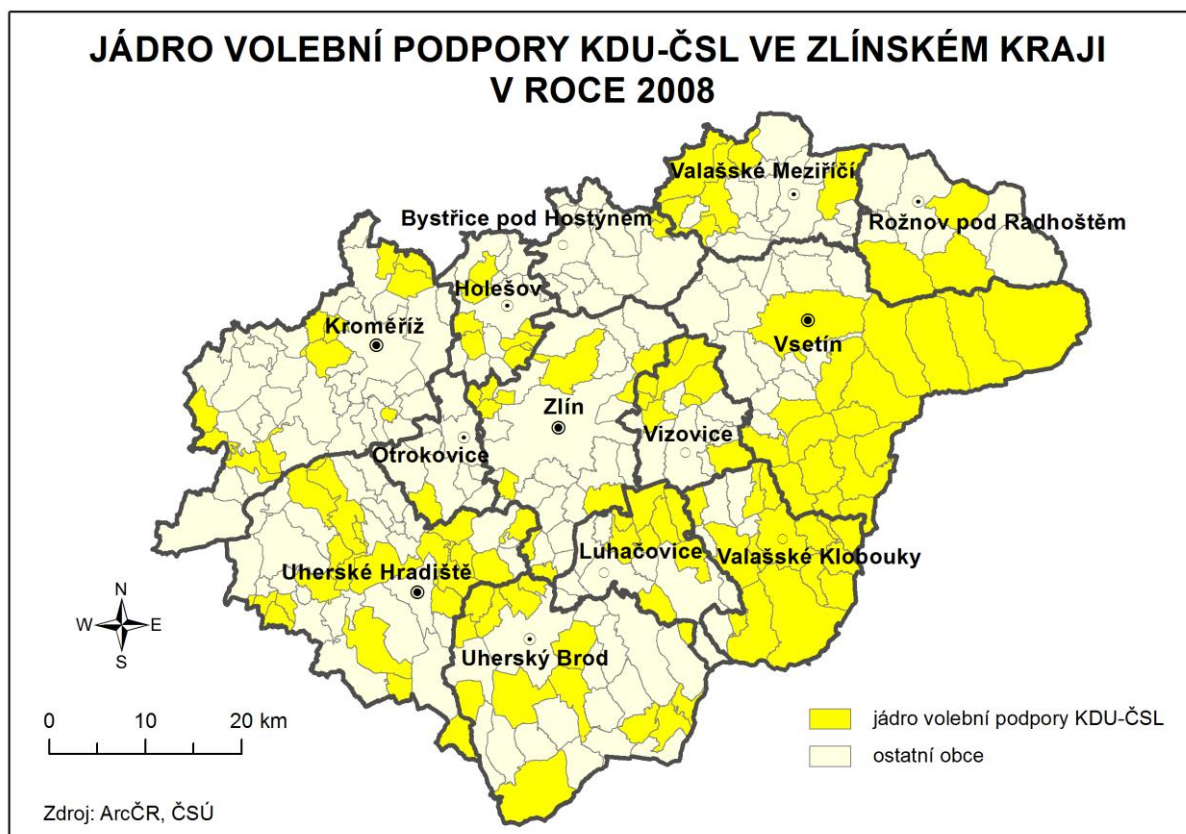

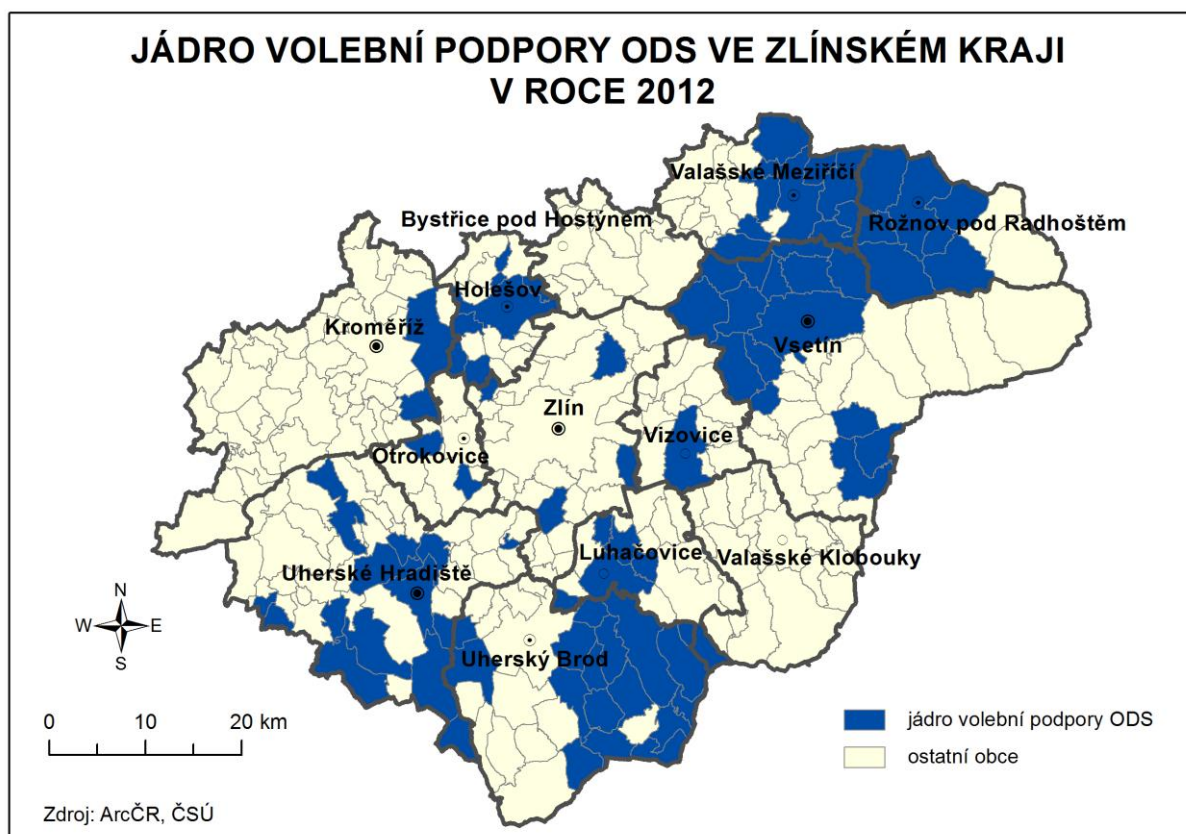
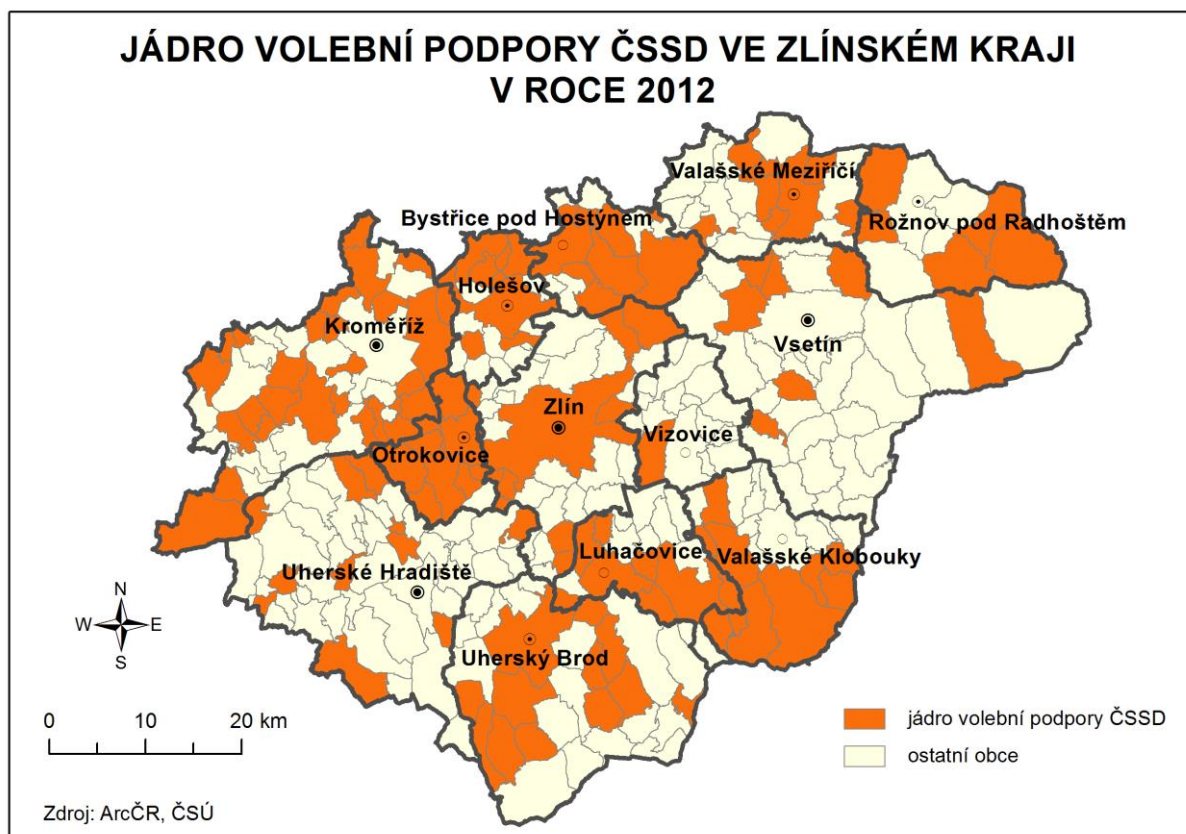

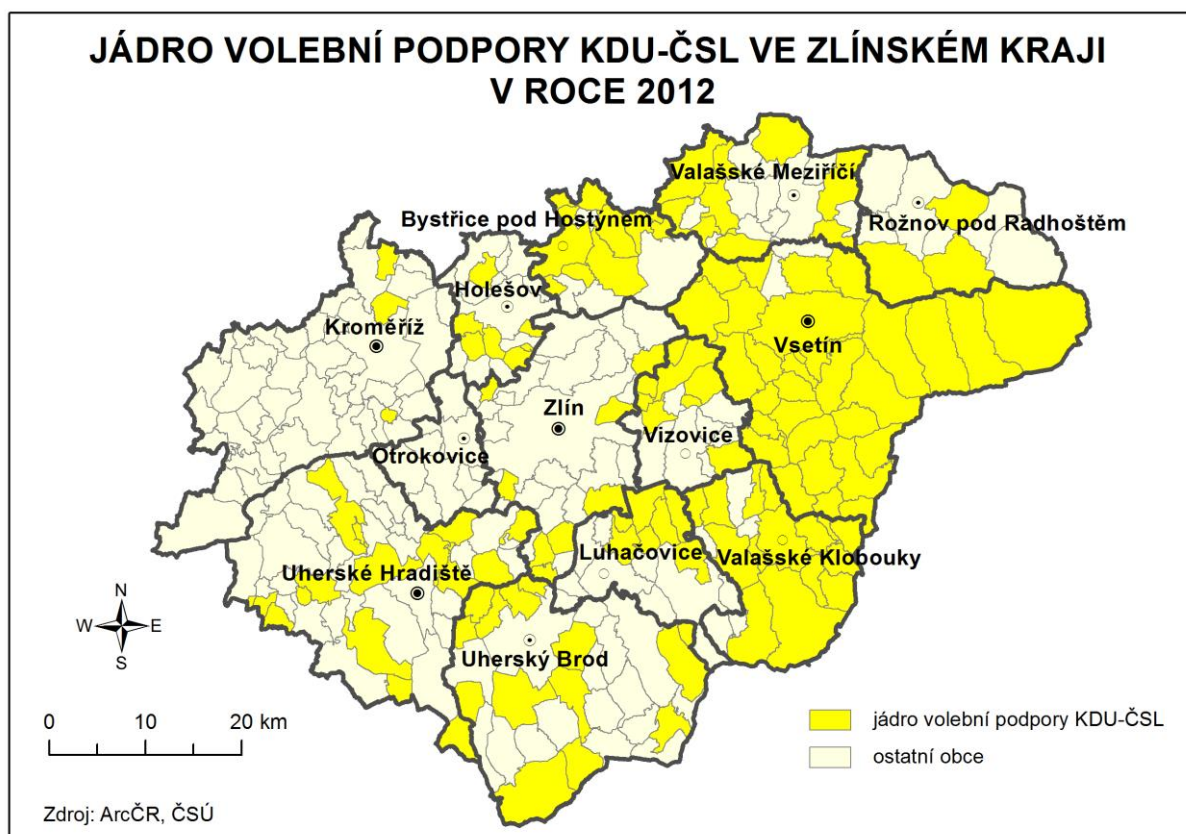
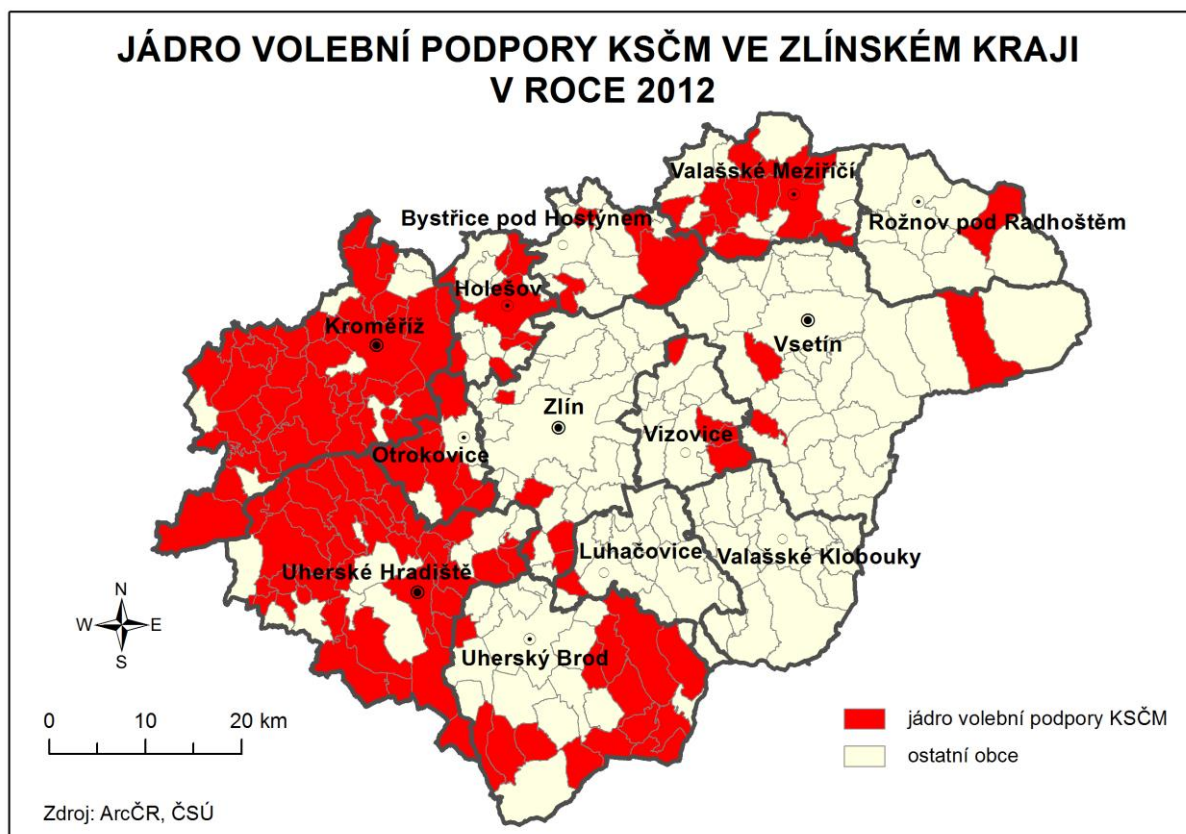

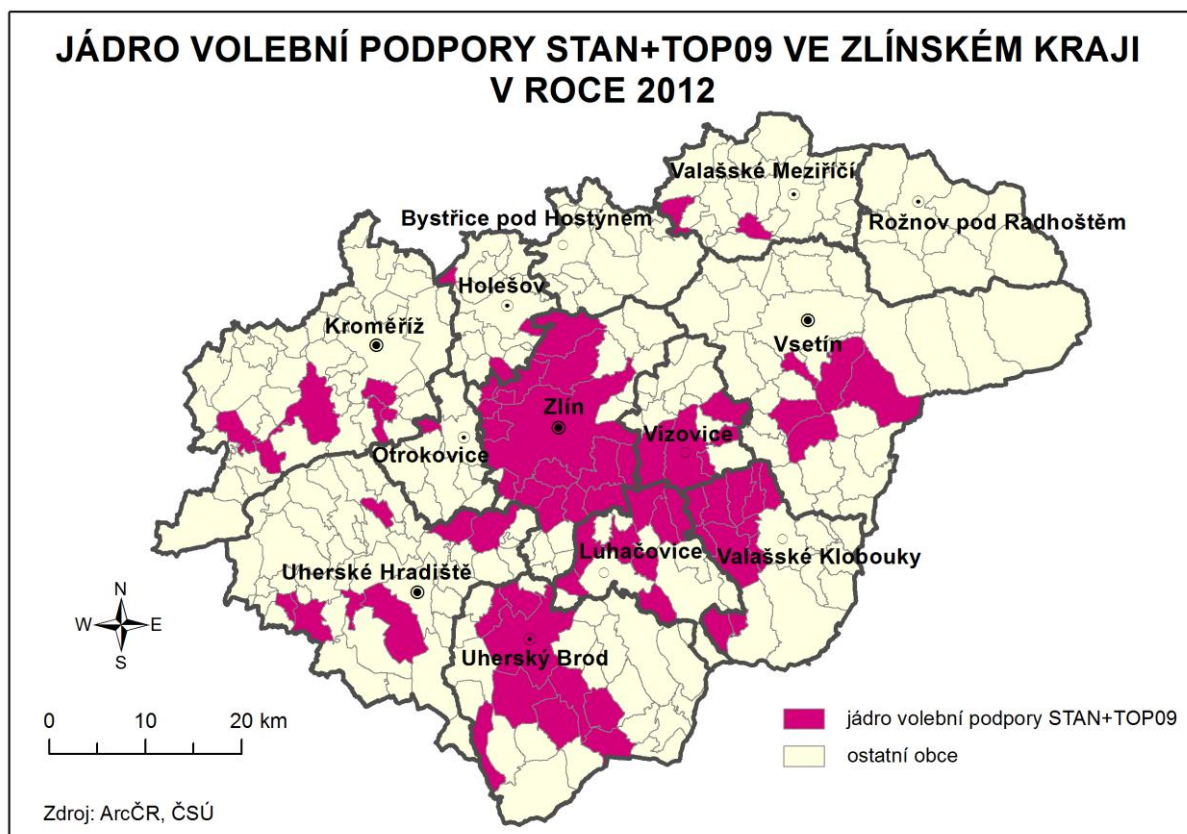

Příloha č. 61

Příloha č. 62

